

LUKAS

Pahati Pasal Jūd itu

Ya makasulat ba'anan jūd maka sulat ma deyom Kitab itu bay bangsa Yahudi. Luwal si Lukas ya ngga'i ka, sabab bangsa Girik iya.

Doktol asal si Lukas maka alanga pangadji'na. Bagay to'ongan iya maka si Paul, angkanna pi'ingga-pi'ingga pal'ngnganan si Paul magnasi-hat lapal ahāp pasal Panghū' Isa, maumu parongan ma iya si Lukas. Minsan si Paul ma deyom kalabusu, minsan iya binowa ni da'ira Rōm bo' nihukum, dalam si Lukas bay ang'bba min iya.

Jūd itu bay sinulat e' si Lukas pamata'una bagayna si Teyopilus, dakayu' a'a bangsahan ngga'i ka isab Yahudi. Nihaka e' si Lukas ma deyom jūd itu pasal kapi'itu si Isa ni dunya itu magbaran manusiya'. Ya kabaya'an si Lukas in a'a kamemon, Yahudi maka bangsa kasehe', subay makata'u pasal si Isa in iya asal Anak Tuhan pinapi'itu e' Tuhan angalappas ma manusiya' min hukuman dusa sigām. Pinapasti' e' si Lukas itu ngga'i ka hal bangsa Yahudi ya tinabangan e' si Isa sagō' bangsa kamemon ma deyom dunya. Nihaka e'na bang buwattingga panabang si Isa ma saga a'a sakihan maka ma saga a'a katiksa'an, luba-lagi'na ma saga a'a dusahan. Nihaka isab e' si Lukas pasal kamemon bay kalabayan e' si Isa min llaw kapanganak ma iya sampay ni llaw kamatayna, sampay isab ni kallumna pabalik.

Lapal Ahāp Pasal Al-Masi ya Tasulat e' si LUKAS

Sulat min si Lukas ni si Teyopilus.

¹ Aheka a'a bay makatawakkal anulat pasal kamemon bay tahinang ma deyoman kami. ² Ya tasulat e' sigām ai-ai bay pang'bba ma kami e' saga a'a bay maka'nda' kahinangan si Isa sangay min katagna'. Sigām isab ya magnasihat palman Tuhan. ³ Na, tuwan Teyopilus, pagka tapariksa'ku pahāp kamemon bay tahinang itu sangay min katagna'na, tapikilku in aku taga-kapatut anulatan ka'a. Usulku saga pakaradja'an itu kamemon min katagna' sampay ni katapusan ⁴ bo' supaya ka manantuhi pasal ai-ai bay pamandu' ka'a.

Pasal Kapaganak ma si Yahiya Magpapandi

⁵ Buwattitu ya tagna'anna: ma timpu lagi' bay pagsultan sultan Herod ma lahat Yahudiya aniya' imam niōnan si Jakariya. Dakayu' imam iya ma tumpukan pagimam si Abiya. Ya du h'ndana si Elesabet, min panubu' kaimaman isab sabab tubu' min si Harun. ⁶ Abontol sadja sigā duwangan ma pang'nda' Tuhan. Binogbogan e' sigā usulanna maka panoho'anna kamemon ma halam aniya' sā'na. ⁷ Sagō' halam sigā taga-anak sabab mbal maka'anak si Elesabet, maka ato'a na sigā.

⁸ Jari itu aniya' dakayu' llaw paghinang si Jakariya maka umpiganna ma langgal pagkul-banan, bo' ta'abut na waktu kapagimamna. ⁹ Ya addat kaimaman subay magko'ot-ko'ot bo' tata'u

bang sai pinene' pasōd ni deyom langgal pangarapan ni Panghū' bo' anugtug kamanyan. Jari si Jakariya ya tapene'. ¹⁰ Ta'abut pa'in waktu pagtugtug kamanyan, anambahayang na saga a'a ya magtimuk ma halaman langgal e'.

¹¹ Jari aniya' mala'ikat min Tuhan panyata' ni si Jakariya, ina'an an'ngge ma bihing panugtugan kamanyan, tampal ni kowan. ¹² Pag'nda' si Jakariya ma mala'ikat itu, magtūy iya takuddat maka sinōd tāw. ¹³ Saguwā' ah'lling mala'ikat ni iya, yukna, "Da'a ka tināw, Jakariya, sabab takale e' Tuhan ya bay amu'nu ilu. H'ndanu si Elesabet anganak du l'lla, ati Yahiya ya pangōnbi iya. ¹⁴ Aheya kalasiganbi ma sababna, magkōgkoyag kam maka aheka isab a'a kasehe'an palamud ma kalasiganbi bang iya nianakan na. ¹⁵ Bangsahan iya ma pang'nda' Tuhan. Mbal iya anginum binu atawa ai-ai makalango. Kahōpan iya e' Rū Sussi tinagna'an min llaw kapanganak ma iya. ¹⁶ Aheka isab a'a Isra'il tabowana magta'at pabīng ni Tuhan ya pagpanghū'an sigām. ¹⁷ Parahū iya min Panghū' pagka kapa-gagihan e' Rū Sussi maka pinasuku'an kawasa buwat bay kahālan nabi Elija masa awal e'. Pina-paghāp e'na matto'a maka anak bay magsagga'. Pinapinda e'na pikilan saga a'a ya bay amabiyal ma panoho'an Tuhan, tabowa sigām amikilan pangita'u ya suku' ma a'a a'adil. Tinagamahan e'na saga a'a bo' aniya' bangsa sakap anambut Panghū' sigām."

¹⁸ Atilaw si Jakariya ma mala'ikat, yukna, "Buwattingga kata'uku in bissalanu ilu b'nnal? Ato'a na aku maka ato'a isab h'ndaku."

19 Ya sambung mala'ikat, "Aku itu si Jibra'il, ya pat'nna' na pa'in ma haddarat Tuhan. Bay aku soho'na pi'itu amissalahan ka'a bo' takalenu lapal ahāp itu. 20 Sagō' aumaw du ka pagka dalam tab'nنالnu bissalaku, bo' pa'in tatuman kamemon bang ta'abut waktuna. Jari mbal ka makapah'ling min llaw itu sampay pat'kka ya bay pangahakaku ma ka'a. Angkan buwattē', sabab dalam b'nنالnu lapalku ma ka'a, ya lapal tantu atuman bang ta'abut waktuna."

21 Pasalta', nilagaran si Jakariya e' saga a'a ma halaman langgal e'. Ainu-inu sigām bang ai kat'ggolanna ma deyom langgal. 22 Ta'abut pa'in iya paluwas, mbal na makapah'ling ma sigām, angkan kinata'uan e' sigām aniya' bay panyata' ni iya hinabuna ma deyom langgal. Aninyal sadja iya ma sigām sabab mbal makapaluwas bissala.

23 Manjari, aubus pa'in waktu paghinangna ma deyom langgal e', magtūy iya amole' ni lahatna. 24 Palabay pa'in daka pilang'llaw, ab'ttong na h'ndana si Elesabet ati limambulan ya t'ggolna mbal makapagluwas-luwas min luma'. 25 Yukna, "Ahāp tabang Tuhan ma aku. Karūlan aku e'na maka kala'anan kaiya'anku ma deyoman lūng-kampungku."

Pata'u Pasal Paganak ma si Isa

26 Ta'abut pa'in nnom bulan kab'ttong si Elesabet, pinabeya' e' Tuhan mala'ikatna si Jibra'il pehē' ni kauman Nasaret ya ma lahat Jalil. 27 Sinō' iya panyata' ni dakayu' budjang ōnna si Mariyam, ya magtunang asal maka si Yusup,

dakayu' panubu' sultan Da'ud. ²⁸ Yuk mala'ikat itu ni si Mariyam, “Bang pa'in ka asalamat. Aheya kahāpan Tuhan ma ka'a, Mariyam. Ilu Tuhan pataptap ma ka'a.”

²⁹ Sagō' pagkale pa'in itu e' si Mariyam asa-saw pikilanna. Kinira-kira e'na bang ai hatina angka iya binissalahan buwattē'. ³⁰ Manjari ah'lling gi' mala'ikat ni iya, yukna, “Da'a ka agawa, Mariyam, sabab kasulutan Tuhan ma ka'a. ³¹ Pakale ka. Sōng ka ab'ttong. Anganak ka l'lla ati Isa ya pangōnnu iya. ³² Bangsahan to'ongan iya, pinagōnan iya Anak Tuhan Mahatinggi. Pinat'nna' iya magsultan e' Panghū' Tuhan, buwat bay kapagsultan mbo'na si Da'ud ma masa awal e'. ³³ Ati magsultan iya ma bangsa Isra'il, ya panubu' si Yakub, sampay ni kasaumulan. Halam aniya' katobtoban pagsultanna.”

³⁴ Yuk si Mariyam ni mala'ikat, “Buwattingga kapaniya' ya yuknu ilu, pagka aku itu budjang masi?”

³⁵ Ya sambung mala'ikat, “Pahōp du ni ka'a Rū Sussi maka kalandungan ka e' barakat Tuhan Mahatinggi. Angka asussi ya nianakan e'nu ati gin'llal iya Anak Tuhan. ³⁶ Sampay kampungnu isab si Elesabet, song anganak minsan ato'a na. Nnom bulan ya kab'ttongna minsan iya bay pinagbahasa d'nda mbal maka'anak. ³⁷ Sabab halam aniya' ahunit ma Tuhan,” yuk mala'ikat e'.

³⁸ Jari ah'lling si Mariyam, yukna, “Aku itu sosoho'an Tuhan. Maglilla' aku ma pah'llingnu ilu.” Magtūy alanyap mala'ikat.

Tinibaw si Elesabet e' si Mariyam

³⁹ Na, mbal at'ggol minnē', magsakap si Mariyam bo' parai'-dai' pehē' ni dakayu' kaum man ma kabūd-būran ma lahat Yahudiya. ⁴⁰ At'kka pa'in iya pehē', pasōd iya ni luma' disi Jakariya bo' magaddatan kampungna si Elesabet. ⁴¹ Takale pa'in e' si Elesabet bissala si Mariyam, magtūy maghibal onde' ma deyom b'ttongna. Kahōpan iya e' Rū Sussi, ⁴² ati amissala iya patanog ma si Mariyam, yukna, "Ka'a ilu kabuwanan kahāpan e' Tuhan labi min d'nda kamemon. Damikiyanna isab onde' ya song nianakan e'nu, ballabihan kahāpan ya pamuwan Tuhan ma iya. ⁴³ Angay aku subay pinaheya e' ina' Panghū'ku, ya po'on ka anibaw aku? ⁴⁴ Pagkaleku ma bissalanu insini' magtūy maghibal onde' ya ma deyom b'ttongku itu, kabowa kakōranna. ⁴⁵ Aheya kalasigan ma d'nda ya makapam'nnal in lapal Tuhan ma iya tatuman du!"

Kalangan si Mariyam

⁴⁶ Manjari ah'lling si Mariyam, yukna, "Sanglitanku Tuhan sampay min deyom atayku. ⁴⁷ Magkōg-koyag aku ma Tuhan ya angalappas ma aku. ⁴⁸ Atana aku, ati pinagka'inagonan aku e'na minsan areyo' kapaga'aku. Puwas minnitū, sinuli-suli aku e' a'a kamemon magsuring-magsaingsing, in aku d'nda pinasuku'an kahāpan, ⁴⁹ sabab makainu-inu kahinangan Tuhan Patikawasa ya panabangna ma aku.

Mahasussi asal iya.

- 50 Ma'ase' iya ma a'a kamemon magtubu'-
manubu',
sasuku magmahaltabatan iya.
- 51 Pina'nda'an e'na kawasana labay min kahinan-
ganna,
pinagkaukanat e'na saga a'a ya magabbu-
abbu ma deyom pangatayan.
- 52 Nila'anan e'na saga sultan min pagsultanan
sigām,
pinabangsa e'na saga a'a areyo'-deyo'.
- 53 Saga a'a atiksa' binuwanan e'na lidjiki' aheka,
maka a'a dayahan pinala'an e'na ma halam
aniya' tabowa sigām.
- 54 Tinabang e' Tuhan sosoho'anna bangsa Isra'il,
ka'ase'anna sigām buwat bay panganjanji'na
- 55 ma si Ibrahim maka saga panubu'na sampay
ni kasaumulan,
tatuman isab bay pangallam Tuhan ma ka-
matto'ahan."
- 56 Na, kulang-labi t'llumbulan ya kat'nna' si
Mariyam ma si Elesabet bo' yampa amole'.

Kapaganak ma si Yahiya

57 Ta'abut pa'in llaw panganak si Elesabet,
l'lla ya anakna. 58 Makakale pa'in saga lūng-
kampungna maka lahasiya'na pasal kaheya
kahāpan Tuhan ma iya, magbeya' sigām maka
iya magkōg-koyag.

59 Na, pagka walung'llaw na onde' ma luwasan,
waktu pangislam ma iya, patimuk pehē' ba'anan
kaukampung. Arak iya niōnan Jakariya buwat

ōn mma'na, ⁶⁰ sagō' mbal si Elesabet. Yukna, “Da'a. Subay iya niōnan Yahiya.”

⁶¹ “Angay?” yuk sigām. “Halam aniya' min kahekanu niōnan Yahiya.” ⁶² Manjari aninyal sigām ni mma' onde' bo' kinata'uwān bang ai kabaya'anna.

⁶³ Aninyal isab si Jakariya angamu' panulatan ati anulat buwattitu: “Ōnna Yahiya!” AINU-INU makalandu' saga a'a inān kamemon. ⁶⁴ Saru'un-du'un du makabissala si Jakariya pabīng maka sinanglitan e'na Tuhan. ⁶⁵ Sinōd tāw saga lūng-kampung disi Jakariya, maka habal pasal bay tahinang inān pasaplag na pa'in ni kareya-reyahan ma lahat Yahudiya. ⁶⁶ Amikil-mikil na pa'in sasuku makakale pasal pakaradja'an itu, yuk-i, “Ai bahā' pangangganta' Tuhan ma onde' inān?” Sabab atampal in onde' inān kaniya'an barakat min Tuhan.

Kalangan si Jakariya

⁶⁷ Manjari si Jakariya, mma' si Yahiya, bay kahōpan Rū Sussi ati pinaluwas e'na lapal deyo' bay min Tuhan, yukna,

⁶⁸ “Sanglitantam Panghū', ya pagtuhanan bangsatam Isra'il, sabab pi'itu na iya anabangan kitam suku'na, maka angaliyusan kitam min kasigpitan.

⁶⁹ Pinaniya'an kitam a'a ga'osan angalappas kitam, panubu' sultan Da'ud, ya bay sosoho'an Tuhan e'.

⁷⁰ Paljanji'an Tuhan ko' itu,

- ya bay pangallam e' kanabi-nabihan sussi
ma masa awal.
- 71 Yuk janji' he', in kitam pinuwasan e'na min
ga'osan palbantahantam,
maka min pang'ntanan saga a'a ab'nsihan
kitam.
- 72 Jari ta'nda' minnē' kaheya ase' Tuhan ma
ka'mbo'-mbo'antam.
Tinuman isab janji' ya bay pagsulutanna
maka sigām.
- 73 Ya na janji' bay panganjanji'na ma si Ibrahim,
pinapagtapil maka sibahatna.
- 74 Bay iya anibahat in kitam panubu' si Ibrahim
pinuwasan du min pang'ntanan saga ban-
tatam,
jari makaisbat kitam ma Tuhan ma halam aniya'
amakitāw,
- 75 ma asussi pangatayantam maka abontol kahi-
nangañtam
sat'ggol kitam ma dunya itu.”
- 76 Amissala lagi' si Jakariya ma anakna, yukna,
“Ka'a, Oto', niōnan du ka nabi min Tuhan
Mahatinggi.
Ka'a ya parahū min Panghū'nu amahāp lān
palabayanna.
- 77 Pata'unu saga a'ana in sigām lappasan min
mulka',
pagka niampun dusa sigām.
- 78 Sabab patiaše'un Tuhantam, alunuk pan-
gatayanna.
Angkan kitam pinabeya'an sawa min deyom
sulga',
sali' hantang llaw pasobang.
- 79 Sasuku bay ka'ddasan ma deyom kalendoman

ma sabab katāw sigām ma kamatay, taluwa' sahaya na, ati pinandu'an kitam lān ahāp ya amowa kita ni kasannangan.”

⁸⁰ Manjari anak si Jakariya inān pasulig na pa'in maka pasōng akkal-pikilanna. Pat'nna' na pa'in iya ma lahat paslangan sampay ta'abut llaw katuwa'na ni saga a'a Isra'il.

2

Kapaganak ma si Isa (Matiyu 1:18-25)

¹ Ma waktu ina'an si Agustus ya Sultan Mahatinggi ma bangsa Rōm. Manjari anguldin iya subay sinulat ōn a'a kamemon ma sabarang lahat ma kaluha'an pagsultananna. ² (Yampa aniya' uldin buwattē' pamasulat ōn a'a kamemon, ma waktu kapaggubnul si Kirinu ma katilingkal lahat Siriya). ³ Jari magpole'an saga a'a kamemon ni lahat ka'mbo'-mbo'an sigām bo' magpasulat ōn sigām.

⁴ Jari si Yusup bay pauntas min Nasaret ma lahat Jalil tudju ni lahat Yahudiya, ni kauman Betlehem ya lahat panganakan sultan Da'ud ma masa awal e'. Pina'an iya magpasulat ōnna sabab tubu' iya min si Da'ud. ⁵ Magbeya' iya maka si Mariyam, ya bay pinah'nda'an iya, supaya tasulat ōn sigā. Ab'ttong asal si Mariyam. ⁶ Jari mahē' pa'in sigā ma Betlehem, ta'abut llawna, ⁷ ati nianakan e'na anakna siyaka, l'lla. Pinalampinan e'na maka s'mmek bo' yampa pinalege ma deyom tu'ung pamanganan hayop

ni'ipāt, sabab halām aniya' lugal ma luma' paghahanti'an e'.

Tunggu' Bili-bili maka Mala'ikat

⁸ Na, aniya' ma jadjahan ina'an-i saga a'a anunggu' bili-bili sigām ma deya, waktu sangom pa'in. ⁹ Sakali aniya' mala'ikat min Tuhan panyata' ni sigām, maka aninag sahaya Tuhan ma sakalibut sigām. Jari tināw sidda sigām. ¹⁰ Sagō' yuk mala'ikat ni sigām, “Da'a kam tināw sabab aniya' lapal ahāp pamowahanku ka'am, lapal makakōd atay saga a'a kamemon. ¹¹ Aniya' Manglalappas nianakan ma ka'am, in iya Al-Masi ya Panghū'bi. Llaw itu du ya kapaganak ma iya, ma Betlehem, kauman sultan Da'ud. ¹² Ya na itu paltanda'an pamab'nnal ka'am: makabāk du kam onde' pinalampinan maka s'mmek, ina'an palege ma deyom tu'ung pamanganan hayop.”

¹³ Patagha' aniya' bangsa sulga' laksa'an ta'nda' e' saga tunggu' bili-bili inān pabeya' ma mala'ikat dakayu'. Amudji sigām Tuhan, yuk-i,

¹⁴ “Mahaldika' ni Tuhan Mahatinggi.

Bang pa'in aniya' kasannangan isab ma dunya itu,
ma sasuku makasulut iya!”

¹⁵ Makala'an pa'in saga mala'ikat inān pabalik ni sulga', magtūy magsuli-suli saga tutunggu' bili-bili inān, yuk-i, “Sūng na kitam ni Betlehem. Nda'tam bang ai paniya' inān, ya bay pamata'u kitam e' Panghū'.”

¹⁶ Jari magdai'-dai' sigām pehē' ati tabāk e' sigām si Mariyam maka si Yusup. Ta'nda' isab e' sigām onde' palege ma deyom tu'ung

pamanganan hayop. ¹⁷ Maka'nda' pa'in sigām ma onde', magtūy pangahaka e' sigām bay pamissala mala'ikat pasal onde' inān. ¹⁸ Ainu-inu to'ongan sasuku makakale ma haka saga tunggu' he'. ¹⁹ Sagō' tinau' kamemon saga pakaradja'an itu e' si Mariyam ma deyom atayna bo' tali'-tali'na pahāp. ²⁰ Jari pabīng na saga tunggu' inān ni kahayopan sigām, maka e' sigām ananglitan maka amudji Tuhan ma sabab kamemon bay takale maka bay ta'nda' e' sigām. Sabab b'nnal to'ongan bay pamissala mala'ikat ma sigām.

Pangislam ma si Isa

²¹ Walung'llaw pa'in onde' inān ma luwasan, ni'islam iya ati niōnan Isa, ōn bay pangōn iya e' mala'ikat ma dalam gi' pinangiraman.

²² Ajukup pa'in waktu pagsussi ya pangahād ma si Mariyam ma sabab sara' si Musa, binowa si Isa pehē' ni Awrusalam e' si Yusup maka si Mariyam bo' tinukbalan ni Tuhan. ²³ (Tasulat asal ma Sara' min Panghū': "Kamemon saga anak l'lla siyaka subay pamasuku' ma Tuhan.") ²⁴ Tinukbalan isab e' sigām pagkulban buwat bay tasulat ma Sara' Panghū' he', ya yuk-i, "duwa assang atawa duwa anak malapati*" ya subay pagkulbanbi."

²⁵ Na, ma waktu ina'an aniya' dakayu' matto'a l'lla ōna si Simiyun maglahat ma Awrusalam. Ahāp addatna, magtata'at asal ma Tuhan. Nilagaran e'na waktu pangalappas ma bangsa Isra'il, maka kapagbaya'an iya e' Rū Sussi. ²⁶ Bay iya

* **2:24** 2:24 Malapati: ginis manuk-manuk pa'anggil-anggil ni luwa assang.

pinata'u asal e' Rū Sussi in iya mbal amatay sat'ggol dalam gi' ta'nda'na Al-Masi, ya pangan-janji' e' Panghū'. ²⁷ Manjari si Simiyun itu pinapina'an ni langgal pagkulbanan e' Rū Tuhan. Salta' pa'in si Isa binowa pina'an e' matto'ana bo' bineya' e' sigā usulan Sara' si Musa, ²⁸ nihambin onde' e' si Simiyun. Magpudji iya, yukna,

²⁹ “O Tuhan Sangat Kawasa, atanu du aku.

Ahantap pangatayanku minsan aku pa-pole'nu na,
sabab tatuman na janji'nu.

³⁰ Ta'nda' na e' matakū a'anū Manglalappas,

³¹ ya bay sakapnu ma matahan manusiya' kamemon.

³² Onde' itu sapantun sawa pamabukis kahan-daknu

ma saga bangsa ya ngga'i ka bangsa Isra'il,
pamaheya kabantugan saga a'anū bangsa Isra'il.”

³³ Na, ainu-inu to'ongan ina'-mma' si Isa ma sabab kabtangan si Simiyun itu ma pasalan anak sigā. ³⁴ Pagubus, niamu'an sigām kahāpan e' si Simiyun. Yukna isab ni si Mariyam ya ina' inān, “Ya pangangganta' Tuhan ma anaknu itu, in iya sababan angkan aheka a'a bangsa Isra'il makabāk kalappasan, maka aheka isab magni-kala'atan. Paltanda'an iya min Tuhan sagō' sinulak iya e' kaheka'an a'a, ³⁵ bo' kasakupan bang ai to'ongan pinikil e' sigām. Maka ka'a ilu, Mariyam,” yuk si Simiyun, “makananam du ka kasusahan sali' hantang kalis parugsu' ni deyum ataynu.”

³⁶⁻³⁷ Aniya' isab maina'an dakayu' nabi d'nda niōnan si Anna, anak si Panu'al, min panubu' si Aser. Ato'a na iya to'ongan, walumpū' maka mpat tahun umulna. Pituntahun du bay kapagpūnna maka h'llana ati abalu iya sangay minnē'. Atukid iya magni-langgal pagkulbanan, ati maina'an iya llaw-sangom amudji Tuhan. Amuwasa iya sampay anambahayang. ³⁸ Manjari pasabu si Anna itu ma waktu ina'an-i ati magsukul to'ongan iya ni Tuhan maka anuli-nuli pasal onde' inān ni a'a kamemon, sasuku angalagaran waktu panglappas saga a'a Awrusalam.

³⁹ Manjari itu, aubus pa'in si Yusup maka si Mariyam maghinang kamemon bay panoho'an ma deyom Sara' Panghū', pabīng na sigām ni lahat Jalil, ni kauman Nasaret ya pat'nna'an sigām luggiya'. ⁴⁰ Pasulig onde' inān sampay pakosog baranna. Alalom pangita'una maka pinaniya'an iya barakat min Tuhan.

Si Isa ma Langgal Pagkulbanan

⁴¹ Na, magtukad saga matto'a si Isa ni Awrusalam kahaba'-kahaba' tahun bo' maghinang Hinang Paglakad. ⁴² Jari itu, ta'abut pa'in sangpū' maka duwantahun umul si Isa, magbeya' sigām pehē' ni paghinangan buwat kabiyaksahan bangsa Yahudi. ⁴³ Atammat pa'in paghinang e', amole' na sigā ni lahat sagō' ta'bba si Isa ma Awrusalam ma halam kinata'uwan e' matto'ana. ⁴⁴ Pangannal sigā ina'an du iya magbeya' pa'abay ma sigā. Jari dang'llaw ya kal'ngngan sigā bo' yampa sigā amiha iya ma

deyom kabagayan maka kaheka'an sigā, sagō' dalam iya tabāk maina'an. ⁴⁵ Pagka buwattē', pabīng sigā tudju ni Awrusalam amiha iya mahē'. ⁴⁶ Apuwas pa'in t'llumbahangi, yamboho' iya tabāk ma deyom langgal pagkul-banan magsamatingkō' maka saga guru. Ina'an iya akale maka atilaw na pa'in ma sigām. ⁴⁷ Sasuku makakale ma iya ainu-inu to'ongan sabab alalom pangita'una, maka taluwa' panambunga. ⁴⁸ Pag'nda' matto'ana ma iya landu' sigā ainu-inu. Yuk ina'na, "Otō', angay buwattilu hinangnu ma kami? Asusa to'ongan aku maka mma'nu amiha ka'a."

⁴⁹ Yuk si Isa ni sigā, "Angay aku pihabi? Halam bahā' kata'uanbi in aku subay maitu ma luma' Mma'ku?" ⁵⁰ Saguwā' dalam tahati e' sigā bang ai pamissalana.

⁵¹ Jari magbeya' si Isa maka matto'ana pabīng ni Nasaret ati bineya' e'na panoho'an sigā. Malaingkan si Mariyam bay anau' pakaradja'an itu kamemon ma deyom pangatayanna. ⁵² Pasōng na pa'in paheya si Isa maka pasōng ta'una. Pasōng isab iya makasulut atay Tuhan sampay manusiya'.

3

Si Yahiya Magpapandi Anagna' Amandu'

(Matiyu 3:1-12; Markus 1:1-8; Yahiya 1:19-28)

¹⁻² Na, ta'abut pa'in kasangpū' maka limantahun kapagsultan si Tibirus, ya Sultan Mahatinggi ma bangsa Rōm, aniya' palman Tuhan at'kka ni si Yahiya anak si Jakariya, waktu

kamahe'na ma lahat paslangan. Ma waktu ina'an Puntus Pilatu ya maggubnul ma lahat Yahudiya, si Herod ya magparinta ma lahat Jalil, danakanna si Pilip ya magparinta ma lahat Ituriya maka ma lahat Tarakunit, maka si Lisani ya ma lahat Abilene. Si Annas maka si Kayapas bay Imam Muwallam. ³ Manjari pal'ngngan na si Yahiya angalatag kalahat-lahatan ma jad-jahan sapa' Jordan magnasihāt palman Tuhan. Yukna, "Pataikut kam min dusabi bo' kam pinandi taubat ati niampun du dusabi e' Tuhan."

⁴ Tasulat asal ma deyom Kitab nabi Isaya ma awal lagi'. Yuk-i,

"Aniya' a'a angalingan ma lahat paslangan, yuk-i, 'Sōng na at'kka Panghū'. Lanu'inbi lān pal-abayanna,
pabontolunbi pal'ngngananna.

⁵ Saga l'bbak kamemon subay pinapantay,
kabūd-būran kamemon subay pinaratag.

Saga lān abengkok subay pinabontol,
maka palabayan magtinggil-l'bbak subay pinalanu'.

⁶ Manjari ta'nda' e' manusiya' kamemon kapanglappas Tuhan ma sigām.' "

⁷ Na, landu' aheka a'a pina'an ni si Yahiya mikipandi, angka yukna ma sigām, "Ka'am ilu, addatbi sali' sapantun addat sowa pangangakkal. Sai bahā' bay angahaka'an ka'am in ka'am subay papuwas min mulka' ya song pat'kka? ⁸ Bang kam sab'nnal-b'nnal pataikut na min dusabi, hinangunbi hinang ahāp, tanda' saksi' in addatbi apinda na. Da'a kam magpina'in in ka'am mbal minulka'an saukat na kam panubu' si Ibrahim.

Haka'anta kam, minsan saga batu itu tahinang du panubu' si Ibrahim e' Tuhan! ⁹ Ka'am ilu sali' hantang kayu arai' na pinuwad maka kapa, tobtob min po'onna. Sabab kayu kamemon sasuku mbal ahāp buwa'na, pinuwad du bo' nilarukan ni deyum api tinunu'."

¹⁰ Manjari tinilaw si Yahiya e' ba'anan a'a inān. Yuk sigām, "Ai subay hinang kami?"

¹¹ Yuk si Yahiya, "Sasuku kam magduwa badju' pamuwanunbi dakayu' ma a'a halam taga-badju'. Sasuku isab kam taga-kinakan pamahagi'unbi ma a'a atiksa'."

¹² Aniya' isab pehē' mikipandi ma si Yahiya Magpapandi saga a'a magā' sukay parinta. Yuk sigām, "Tuwan Guru, kami itu? Ai subay hinang kami?"

¹³ Yuk si Yahiya, "Bang kam angā' sukay da'a palabihunbi min bay panoho'an ka'am e' parinta."

¹⁴ Ya du saga sundalu, bay atilaw ma si Yahiya. Yuk sigām, "Kami sundalu itu, ai subay hinang kami?"

Ya sambung si Yahiya, "Da'a kam angalangpas, da'a kam anumbung ni sara' ma ngga'i ka b'nnal. Maka da'a kam anawad ma gadjibi."

¹⁵ Na, makakale pa'in saga a'a inān ma si Yahiya, magtūy sigām aholat-holat bang kalu si Yahiya in Al-Masi, ya nilagaran e' sigām.

¹⁶ Angkan ah'lling si Yahiya ma saga a'a inān, yukna, "Aku itu, hal bohe' ya pamandiku ka'am. Saguwā' aniya' a'a song pi'itu labi bangsahan sidda min aku. Minsan engkot taumpa'na mbal aku tinōp angahubaran iya. Saddī bowahan

pamandina ma ka'am. Hatina in iya amasangon Rū Sussi ni deyom baranbi. Kasehe'an isab pinandi e'na maka api. ¹⁷ Sinilang du e'na a'a ahāp maka a'a ala'at, buwat sapantun a'a anahapan pai. Ya paina tinau' e'na ma deyom tatau'anna, sagō' hampa'na tinunu' ma api mbal kap'ddahan.”

¹⁸ Aheka isab bissala si Yahiya saddi bay pag-nasihatna lapal ahāp ma saga a'a. Bay soho'na isab sigām amindahan kaul-pi'il sigām.

¹⁹ Na, aniya' waktu pamabukag si Yahiya ma gubnul Herod. Sabab dusahan si Herod magpūn maka si Herodiyas ya bay h'nda siyalina, maka ma sabab kahinanganna ala'at kasehe'. ²⁰ Manjari karuhunan si Herod maghinang ala'at sabab pinakalabusu e'na si Yahiya.

*Pamandi ma si Isa
(Matiyu 3:13-17; Markus 1:9-11)*

²¹ Ma waktu kapamandi lagi' si Yahiya ma a'a kamemon, pinandi isab e'na si Isa. Pagubus, hinabu si Isa anabbut ni Tuhan, magtūy paukab deyom sulga', ²² ati pareyo' Rū Sussi pinaka luwa assang, patapu' ma iya. Aniya' isab suwala ah'lling min deyom sulga', yuk-i, “Ka'a ya Anakku kalasahanku, landu' makasulut atayku.”

*Kapangkatan si Isa
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Na, ma waktu kapanagna' si Isa magnasihat pandu'na ma manusiya', aniya' saga t'llumpū' tahun umulna. Anak si Yusup iya bang ma pangannal saga a'a,

si Yusup ya bay anak si Hili. ²⁴ Si Hili ya bay anak si Mattat,
ya Mattat bay anak si Libi, ya Libi bay anak si Malki,
ya Malki bay anak si Janni, ya Janni bay anak si Yusup.

²⁵ Si Yusup bay anak si Mattati, ya Mattati bay anak si Amos,
ya Amos bay anak si Nahum, ya Nahum bay anak si Esli,
ya Esli bay anak si Naggay. ²⁶ Si Naggay ya bay anak si Ma'at,
ya Ma'at bay anak si Mattati dakayu', ya Mattati itu bay anak si Simain,
ya Simain bay anak si Yosek, ya Yosek bay anak si Joda.

²⁷ Si Joda ya bay anak si Jo'anan, ya Jo'anan bay anak si Resa,
ya Resa bay anak si Sirubbabil, si Sirubbabil bay anak si Salati,
ya Salati bay anak si Niri. ²⁸ Si Niri ya bay anak si Malki,
ya Malki bay anak si Addi, si Addi bay anak si Kosam,
ya Kosam bay anak si Elmadam, si Elmadam bay anak si Ēr.

²⁹ Si Ēr ya bay anak si Yussa', si Yussa' bay anak si Ele'esor,
ya Ele'esor bay anak si Jurim, si Jurim bay anak si Mattat,
ya Mattat bay anak si Libi, ³⁰ si Libi bay anak si Simiyun,
si Simiyun bay anak si Yuda, ya Yuda bay anak si Yusup,

ya Yusup bay anak si Jonam, ya Jonam bay anak si Eliyakim.

³¹ Si Eliyakim ya bay anak si Meleya, ya Meleya bay anak si Menna,

ya Menna bay anak si Mattata, ya Mattata bay anak si Natan,

ya Natan bay anak si Da'ud. ³² Si Da'ud e' bay anak si Jesse,

ya Jesse bay anak si Obed, ya Obed bay anak si Bowas,

ya Bowas bay anak si Sala, ya Sala bay anak si Nasson.

³³ Si Nasson ya bay anak si Amminadab, ya Amminadab bay anak si Admin,

ya Admin bay anak si Arni, ya Arni bay anak si Hesdon,

ya Hesdon bay anak si Peres, ya Peres bay anak si Yuda.

³⁴ Si Yuda ya bay anak si Yakub, si Yakub e' bay anak si Isa'ak,

ya Isa'ak bay anak si Ibrahim, ya Ibrahim bay anak si Tera,

ya Tera bay anak si Nahor. ³⁵ Si Nahor ya bay anak si Sirug,

ya Sirug bay anak si Reyo, ya Reyo bay anak si Peleg,

ya Peleg bay anak si Eber, ya Eber bay anak si Sela.

³⁶ Si Sela ya bay anak si Kainan, ya Kainan bay anak si Arpaksad,

ya Arpaksad bay anak si Sēm anak si Nū, ya Nū bay anak si Lamek.

³⁷ Si Lamek bay anak si Metosela, ya Metosela bay anak si Idris,

ya Idris bay anak si Jared, ya Jared bay anak si Mahalalel,
 ya Mahalalel bay anak si Kenan. ³⁸ Si Kenan ya bay anak si Enos,
 ya Enos bay anak si Sēt, ya Sēt bay anak si mbo' Adam,
 maka si Adam bay anak Tuhan.

4

Kapanulay ma si Isa *(Matiyu 4:1-11; Markus 1:12-13)*

¹ Manjari itu pabīng si Isa min sapa' Jordan. Kahōpan iya e' Rū Sussi ati binowa iya kaleya ni lahat paslangan. ² Mpatpū' ng'llaw, mpatpū' bahangi ya kamahe'na sinasat na pa'in e' nakura' saitan, kalu tabowa magdusa. Halam iya bay makatimtim ai-ai t'ggolna mahē'. Pagpuwas ina'an-i aheya lingantuna.

³ Ah'lling nakura' saitan ma iya, yukna, “Bang ka'a sab'nnal-b'nnal Anak Tuhan soho'un saga batu itu papinda ni tinapay.”

⁴ Saguwā' anambung si Isa, yukna, “Tasulat asal ma deyom Kitab, ya yuk-i, ‘ngga'i ka hal kinakan baran ya makakallum ma manusiya.’ ”

⁵ Puwas e' binowa iya e' nakura' saitan ni kalangkawan bo' yampa pina'nda'an kalahatan kamemon ma deyom dunya, pinalaman sadja min matana. ⁶ Yuk nakura' saitan ni iya, “Buwananta ka kapatut bo' ka makapagbaya' ma saga kalahatan itu maka karayana kamemon. Sabab bay pamasuku' ma aku kamemonna itu,

ya angkan aku taga-kapatut amuwan ma sai-sai kabaya'anku. ⁷ Na, bang ka amudji aku pamuwanku itu kamemon ma ka'a."

⁸ Ya sambung si Isa ma saitan e', "Tasulat asal ma deyom Kitab, yuk-i, 'Panghū'bi Tuhan sadja ya subay pudjibi. Tunggal iya paghinanganbi!' "

⁹ Puwas e' binowa si Isa e' nakura' saitan ni da'ira Awrusalam ati pina'atag iya ma puttuk langgal pagkulbanan. Yuk saitan e' ni iya, "Bang ka b'nnal Anak Tuhan, pakuppa ka minnilu ¹⁰ sabab aniya' tasulat ma deyom Kitab, ya yuk-i, 'Sinoho' e' Tuhan saga mala'ikatna anganjagahan ka'a.' ¹¹ Aniya' isab dakayu' sulat, ya yuk-i, 'Tinayak ka e' sigām bo' mbal makahantak tape'nu ni batu.' "

¹² Anambung si Isa, yukna, "Yuk Kitab, 'Da'a sulayinbi kawasa Panghū'bi Tuhan.' "

¹³ Na, aubus pa'in kaginisan sasat ya panasat e' nakura' saitan, ang'bba iya min si Isa, bo' amiha llaw saddi.

*Sinulak si Isa e' saga A'a Nasaret
(Matiyu 13:53-58; Markus 6:1-6)*

¹⁴ Manjari itu pabīng si Isa ni lahat Jalil, abarakat asal e' Rū Sussi. Jari pasaplag habal ma pasalanna ni saga a'a ma kaluha'an lahat inān. ¹⁵ Amandu' na pa'in iya ma kalanggal-langgalan sigām ati sinanglitan iya e' a'a kamemon.

¹⁶ Pina'an iya ni Nasaret, ya lahat pasuliganna. Ta'abut pa'in llaw Sabtu', pehē' iya ni langgal buwat kabiyaksahanna. Ma langgal pa'in, an'ngge iya amassa Kitab. ¹⁷ Sinōngan ni iya

lūnan jūd nabi Isaya. Pagb'llatna, tabassana saga ayat itu, ya yuk-i,

¹⁸ "Itiya' aku kapagbaya'an e' Rū Panghū',
 sabab tapene' aku e'na
 amasampay lapal ahāp ni saga a'a kamiskinan.

Sinoho' aku pi'itu angahaka'an saga pilisu in sigām pinaluwas du,

saga a'a buta in sigām maka'nda' du pabīng.

Sinoho' aku e'na amuwasan sasuku ni'inyaya,

¹⁹ amasaplag isab in waktu pangalappas Panghū'

ma saga a'ana, ta'abut na."

²⁰ Puwas e' nilūn e' si Isa jūd bay pamassahanna he'. Ni'nde'an e'na ni bilal bo' yampa aningkō'. Sakali pinatongan iya e' a'a kamemon ma deyom langgal inān, ²¹ atī anagna' iya amissala ni sigām, yukna, "Ma llaw itu taga-kamaksuran na saga ayat bay tabassaku ma pangalehanbi."

²² Ka'amuhan saga a'a inān kamemon ma si Isa. Ainu-inu sigām ma sabab kapanday bissalana. Sagō' aniya' pah'ling sigām, yuk-i, "Bang kami mbal asā', anak si Yusup ko' itu!"

²³ Yuk si Isa ma sigām, "Tantu du kam amah'llingan aku buwat bay papata kamatto'ahan, ya yuk-i, 'Pagka ka ata'u anambal, anambalan ka di-nu.' Tantu isab kam anoho' aku subay angahinang maitu ma lahatku luggiya' saga hinang ya takalebi bay hinangku ma lahat Kapirnaum e'. ²⁴ Haka'anta kam to'ongan," yuk si Isa, "in nabi mbal du pinagaddatan ma lahatna luggiya'. ²⁵ Halam aniya' duwa-ruwana, ma masa lagi' nabi Elija dalam bay angulan ma

deyom t'lluntahun maka tonga', maka landu' ginotom kaluha'an lahat inān. B'nnal aheka balu d'nda bay maitu ma lahat Isra'il ma waktu gotom inān, ²⁶ sagō' ngga'i ka d'nda Isra'il ya bay pamapehē'an si Elija. D'nda bangsa saddī ko' inān, a'a min Sarepta, ma jadjahan Sidun. ²⁷ Damikiyanna isab ma bay waktu nabi Elisa," yuk si Isa. "Aheka a'a ni'ipul ma bangsa Isra'il sagō' halam aniya' minsan dakayu' bay kauli'an ipulna. Luwal a'a min bangsa Siriya niōnan si Na'aman."

²⁸ Takale pa'in bissala si Isa itu e' saga a'a ma deyom langgal inān, magtūy ap'ddi' to'ongan atay sigām. ²⁹ Magpan'ngge sigām kamemon bo' angahella' si Isa paluwas min kauman inān. Binowa iya ni diyata' būd ya pa'atagan da'ira he', bo' nihūg min diyata' pampang e'. ³⁰ Daipara pas'llot iya min t'ngnga'-t'ngnga' sigām ati ala'an na minnē'.

*Si Isa Amauli' A'a Pasōran Saitan
(Markus 1:21-28)*

³¹ Palūd na si Isa min Nasaret inān tudju ni Kapirnaum, dakayu' kauman ma lahat Jalil. Pagka llaw Sabtu' na, amandu' iya ma saga a'a.

³² Ainu-inu ma pamandu'na saga a'a makakale inān sabab taga-kawasa iya bang amissala. ³³ Na, aniya' ma deyom langgal inān a'a sinōd saitan. Angolang iya pakosog, ³⁴ yuk-i, "Allō! Isa min Nasaret! Ai maksudnu pi'itu? Pi'itu ka bahā' amaka'at kami? Kata'uwanku bang sai ka. Ka'a ya Dakayu'-kayu' Asussi ya pi'itu min Tuhan."

³⁵ Saguwā' nilāng saitan inān e' si Isa, yukna, "Pahali ka! Paluwas ka min a'a ilu!" Magtūy a'a

bay sinōd inān pinahantak e' saitan ma t'ngnga'-t'ngnga' saga a'a. Puwas e' paluwas na saitan, bo' halam du ainay baran a'a he'.

³⁶ Landu' ainu-inu saga a'a inān kamemon. Magsuli-suli sigām dangan maka dangan, yuk-i, “Minningga bahā' pamandu'na itu? Taga-kawasa iya maka taga-kapatut magpanoho'an saga saitan paluwas min a'a ati bineya' iya.”

³⁷ Manjari pasaplag na pa'in habal pasal si Isa ni kaluha'an lahat ma jadjahan ina'an-i.

*Aheka A'a Kauli'an e' si Isa
(Matiyu 8:14-17; Markus 1:29-34)*

³⁸ Puwas e' paluwas si Isa min langgal Kapir-naum bo' pina'an ni luma' si Simun. Na, mato'a si Simun d'nda ni'mmunan sidda, ati sinabi si Isa e' sigām amauli' iya. ³⁹ Pina'an si Isa an'ngge ma atag palegehan d'nda he' ati soho'na ala'an mmunna. Jari pahali bay mmunna he' ati punduk iya magtūy bo' angalabot disi Isa.

⁴⁰ Pas'ddop pa'in llaw, binowa ni si Isa sasuku taga-saki indaginis. Pina'abut e'na tanganna ma sigām dangan maka dangan ati kauli'an.

⁴¹ Aheka isab saga a'a bay kapaluwasan saitan. Angolang pakosog saga saitan inān, yuk-i, “Ka'a ya Anak Tuhan!” Sagō' nilāng sigām e' si Isa, sinō' da'a angahaka buwattē' sabab kinilā iya e' sigām in iya Al-Masi.

⁴² Dai' llaw pa'in, ala'an si Isa minnē' ni jadjahan halam maga'a. Piniha iya e' saga a'a ati tabāk iya maina'an. Arak iya tinaggahan e' sigām bo' mbal makala'an minnē', ⁴³ sagō' ah'lling si Isa ma sigām, yukna, “Subay aku

pehē' isab ni saga kauman saddī bo' magnasihāt lapal ahāp pasal pagparinta Tuhan, sabab ya na itu po'onanna angka aku pinapi'itu e' Tuhan.”
⁴⁴ Jari magnasihāt na pa'in si Isa ma deyom kalanggal-langgalan mahē' ma lahat Yahudiya.

5

Si Isa Anagna' Amene' A'a Pamulid ma Iya (Matiyu 4:18-22; Markus 1:16-20)

¹ Manjari aniya' llaw dakayu' an'ngge si Isa ma bihing danaw Gennesaret. Magtimuk na pa'in saga a'a ni bihingna supaya sigām makakale palman Tuhan. ² Na, aniya' ta'nda' e' si Isa duwa bayanan pasanglad ma bihing danaw. Bay ni'bbahan e' saga a'a magdaraing hinabu sigām angose'an pokot. ³ Paruwa' si Isa ni bayanan dakayu' ya suku' si Simun, ati angamu' iya ma si Simun pinatā-tā dangkuri' min bihing tampe. Jari aningkō' si Isa ma bayanan bo' amandu' ma saga a'a.

⁴ Na, aubus pa'in e' si Isa amandu', ah'lling iya ni si Simun, yukna, “Pasōngun gi' ni kalaloman, ati hūgunbi pokot bo' kam maka'ā'.”

⁵ Anambung si Simun, yukna, “Tuwan Guru, lu'ugan na kami amokot dibuhi' sampay ni ka'llawan bo' halam kami bay maka'ā'. Sagō' pagka ka'a ya anoho', hūg kami na.” ⁶ Tahūg pa'in pokot inān, aheka to'ongan daing ta'ā'. Agon na agese' saga pokot e', ⁷ angka sininyalan e' disi Petros saga abay sigām, sinō' anabang angahella'. Makapina'an pa'in saga abay, magtūy niruwa' daing inān ni diyata' bayanan. Allop

karuwa bayanan inān e' daing, sa'agon-agon pat'nde. ⁸ Pag'nda' si Simun Petros ma ba'anan daing inān, magtūy iya pasujud ma si Isa. Yukna, “O Tuwan, palawak ka min aku sabab dusahan aku.”

⁹ Angkan buwattē' llingna, sabab ainu-inu iya maka saga abayna ma pasal heka daing bay ta'ā' sigām. ¹⁰ Ya du ainu-inu saga sehe' si Simun magdaraing e', ya si Yakub maka si Yahiya duwangan anak si Sibidi. Manjari ah'ling si Isa ma si Simun, yukna, “Da'a ka tināw. Puwas min llaw itu, ya hinangnu subay magā' manusiya' ameya' ma aku.” ¹¹ Manjari nihella' bayanan sigām ni gintana'an ati ni'bbahan kaniya' sigām kamemon bo' yampa ameya' ma si Isa.

A'a Ni'ipul Kauli'an e' si Isa

(Matiyu 8:1-4; Markus 1:40-45)

¹² Ma llaw dakayu', waktu pa'in si Isa ma dakayu' kauman, aniya' maina'an a'a ni'ipul. Alapat baranna e' sakina. Maka'nda' pa'in a'a itu ma si Isa, magtūy iya pasujud ma dahuanna anganjung. “Tuwan,” yukna, “bang ka bilahi kauli'annu du aku.”

¹³ Sakali pina'abut e' si Isa tanganna ma a'a inān. Yuk si Isa, “Bilahi sadja aku. Kauli'an na ka.” Saru'un-du'un du ala'an ipulna. ¹⁴ Niamay-amayan iya e' si Isa, yukna, “Da'a ka angahaka ni sai ni sai pasal itu-i. Saguwā' pehē' ka patūy ni imam bo' palilingun barannu ma iya. Pagubus tukbalin pagkulban ni Tuhan buwat bay pamandu' e' si Musa, tanda' saksi' ni kaheka'an a'a in ka'a ilu alanu' na min sakinu.”

¹⁵ Sagō' minsan buwattē' pangalāng si Isa, pasaplag gom pa'in suli-suli pasalna, angka aheka saga a'a patimuk ni iya bo' akale ma pandu'na sampay angamu' pinauli' saga saki sigām. ¹⁶ Saguwā' bang pasān, ala'an si Isa min kaheka'an a'a inān ni lahat kulang a'ana bo' anambahayang mahē'.

*A'a Amatay Ugatna Kauli'an e' si Isa
(Matiyu 9:1-8; Markus 2:1-12)*

¹⁷ Dakayu' llaw, hinabu si Isa amandu', aniya' saga Parisi maka saga guru sara' agama Yahudi aningkō' ma atagna. Saga a'a itu bay pina'an min da'ira Awrusalam maka min kamemon lūngan ma lahat Jalil maka lahat Yahudiya. Taga-kawasa asal si Isa min Panghū' angka iya makauli' saga a'a sakihan. ¹⁸ Manjari aniya' at'kka pina'an saga a'a ananggung a'a amatay ugatna. Pasulay sigām pasekot ni atag si Isa, ¹⁹ sagō' mbal makalabay sabab sikatimukan saga a'a maina'an. Angka sigām parāg ni diyata' luma' angalangkat atop bo' amatonton a'a amatay ugatna maka palegehanna. Jari pinat'nna' iya ma dahuwan si Isa ma t'ngnga'-t'ngnga' katimukan a'a. ²⁰ Makata'u pa'in si Isa in a'a amowa inān angandol ma iya, ah'ling iya ni a'a amatay ugatna, yukna, “Bagay, niampun na dusanu.”

²¹ Na, takale pa'in lling si Isa itu e' saga guru sara' agama maka saga Parisi, magtūy sigām magtilaw-tilawan di-sigām dangan maka dangan, “Sai sa a'a itu?” yuk-i. “Amah'ling iya kupul ni Tuhan magbissala buwattē' sabab halam aniya' maka'ampun dusa, luwal Tuhan.”

²² Sagō' kinata'uwan e' si Isa bang ai pinikil e' sigām, ati yukna ma sigām, “Angay kam magpikil-pikil buwattilu? ²³ Kumpasunbi bang ingga aluhay: bang yukku ma a'a, 'niampun na dusanu', atawa bang yukku, 'pabungkal ka bo' ka pal'ngngan?’ ²⁴ Na, buwananta kam tanda' palsaksi'an bo' kata'uwanbi in aku, Anak Manusiya', taga-kapatut angampun dusa ma deyom dunya itu.” Jari ah'ling si Isa ni a'a amatay ugatna he', yukna, “Soho'ta ka pabungkal. Bowahun pabahakannu ilu amole'.”

²⁵ Saru'un-du'un du pabungkal iya ma matahan sigām kamemon. Binuhat e'na bay pabahakanna bo' yampa amole' ni luma'na, maka e'na ananglitan Tuhan. ²⁶ Ainu-inu to'ongan saga a'a inān kamemon maka sinōd sigām tāw. Ananglit sigām ma Tuhan, yuk-i, “Hinang makainu-inu ya ta'nda'ta llaw itu!”

*Si Libi Binowa Ameya' ma si Isa
(Matiyu 9:9-13; Markus 2:13-17)*

²⁷ Pagubus, paluwas si Isa minna'an ati aniya' ta'nda'na maga'ā' sukay parinta, ōnna si Libi. Ina'an iya aningkō' ma deyom upisna pangā'anna sukay. Yuk si Isa ma iya, “Pi'itu na ka ameya' ma aku.” ²⁸ Pabuhat magtūy si Libi. Ni'bbahan e'na kamemonna bo' ameya' ma si Isa.

²⁹ Manjari aniya' jamu pinat'nna' e' si Libi ma luma'na pamaheyana ma si Isa. Aheka isab maga'ā' sukay parinta maka saga a'a kasehe'an bay magbeya' amangan maka sigām. ³⁰ Sagō' saga a'a Parisi maka saga guru sara' ya daumpigan maka sigām bay anoway si Isa. Yuk sigām

ni mulidna, “Angay kam palamud magsalu maka saga maga'ā' sukay parinta maka ba'anan a'a dusahan?”

³¹ Anambung si Isa ma saga a'a atilaw inān, yukna, “Bang a'a abasag mbal magpadoktol. Ya magpadoktol bang a'a taga-saki. ³² Ngga'i ka a'a ahāp ya mohotku pi'itu ni dunya, sagō' ya pi'ituku a'a taga-dusa bo' supaya ang'bba min dusa sigām.”

*Panilaw Pasal Pagpuwasa
(Matiyu 9:14-17; Markus 2:18-22)*

³³ Manjari aniya' saga a'a ah'lling ni si Isa, yuk-i, “Saga mulid si Yahiya araran magpuwasa maka anambahayang. Ya du saga mulid Parisi, sagō' mulidnu mbal. Amangan sadja sigām maka anginum.”

³⁴ Anambung si Isa ma saga a'a he', labay min paralilan. Yukna, “Amuwasa bahā' saga luruk bang masi gi' ma sigām pangantin l'lla? Tantu mbal. ³⁵ Sagō' ma llaw sinōng, bang ta'abut waktu kapamala'an pangantin l'lla, ya na he' waktu pagpuwasa sigām.”

³⁶ Manjari amaralil gi' si Isa pasal pamandu' tagna' maka pamandu'na, yukna, “Halām aniya' angangeret badju' baha'u panupakna ni badju' ndang. Bang buwattē', ageret badju' baha'u. Sabab s'mmek baha'u mbal tōp panupak s'mmek ndang.” ³⁷ Pinaralil isab e' si Isa pamandu'na ni binu-anggul baha'u nihinang bang ni'isi ni deyom pangisihan kuwit kambing. Yukna, “Halām aniya' angisi binu baha'u, bang masi gi' amukal, ni deyom pangisihan ndang. Bang

buwattē' hinangna, tantu abustak pangisihan ndang e' binu baha'u. Jari abu'us binu ati kaugun bay pangisihanna. ³⁸ Sagō' in binu baha'u subay ni'isi ni pangisihan baha'u." ³⁹ Amaralil gi' si Isa, yukna, "Bang a'a biyaksa anginum binu-anggul at'ggol bay ma tau'an, mbal iya bilahi anginum binu baha'u. Sabab bang ma iya, ahāp lagi' nanam binu-anggul at'ggol bay ma tau'an."

6

Pandu' si Isa Pasal Llaw Paghali (Matiyu 12:1-8; Markus 2:23-28)

¹ Ma dakayu' llaw Sabtu,* ina'an disi Isa lum'ngngan labay min t'ngnga' huma pananoman pai-tirigu. Aniya' batang pai kin'ttu' e' saga mulidna e', pinisi-pisi e' sigām bo' yampa ni'inta'. ² Na, aniya' saga Parisi atilaw ma si Isa, yuk-i, "Angay langgalbi sara' agamatam?"

³ Anambung si Isa, yukna, "Angay, dalam tabassabi bahā' pasal bay tahinang e' si Da'ud ma masa awal e', waktu bay kaotas sigām maka saga a'ana? ⁴ Bay pasōd si Da'ud ni deyom luma' pangarapan ni Tuhan bo' ningā' e'na saga tinapay ya panukbal ni Tuhan. Jari kinakan e'na minsan mbal wajib kinakan e' saddi min saga kaimaman. Bay pamuwanna isab ni saga sehe'na pagkakan sigām. Sagō' dalam aniya' dusana maghinang buwattē'." ⁵ Yuk si Isa isab, "Aku itu, Anak Manusiya', taga-kapatut magbaya' ma llaw Sabtu'."

* **6:1** 6:1 Sabtu': Llaw paghali ni Tuhan bang ma agama Yahudi.

*A'a Pakongkong Tanganna Kauli'an e' si Isa
(Matiyu 12:9-14; Markus 3:1-6)*

⁶ Ma llaw Sabtu' dakayu', pasōd si Isa ni deyom langgal bo' amandu'. Pasalta', aniya' ma deyom langgal inān a'a pakongkong tanganna kowan. ⁷ Aniya' isab maina'an saga guru sara' agama maka saga Parisi amiha pagsababan panuntut sigām ma si Isa. Angkan iya pineyanan e' sigām bang kalu amauli' saki ma llaw paghali. ⁸ Sagō' kinata'uwan e' si Isa bang ai pinikil e' sigām, ati ah'lling iya ni a'a pakongkong tanganna inān. "Pi'itu ka," yukna. "An'ngge ka ma t'ngnga' itu." Sakali pabuhat a'a inān an'ngge. ⁹ Puwas e' ah'lling si Isa ni saga a'a inān, yukna, "Aniya' tilawku ni ka'am. Bang ma sara'tam, ai ya apatut nihinang ma llaw paghali? Hinang makahāp ka atawa hinang makala'at? Amakallum a'a ka, atawa amapatay?" ¹⁰ Pinatongan e' si Isa saga a'a inān kamemon bo' yampa ah'lling ni a'a pakongkong tanganna. "Pah'nnatun tangannu ilu," yukna. Na, pinah'nnat e'na, manjari kauli'an na to'ongan.

¹¹ Sagō' akagit to'ongan atay saga Parisi maka saga guru inān, angkan sigām magisun-isun bang inay sigām si Isa.

*Si Isa Amene' saga Mulidna Kasangpū' maka
Duwa
(Matiyu 10:1-4; Markus 3:13-19)*

¹² Na, ma waktu ina'an patukad si Isa ni būd angarap ni Tuhan. Maina'an iya angamu'-ngamu' ni Tuhan animpus sangom. ¹³ Pagk'llat llaw, nilinganan e'na saga mulidna pina'an ni

iya. Pinene' e'na min sigām sangpū' maka duwa a'a ati ōnanna sigām a'ana kawakilan. ¹⁴ Ya na itu ōn saga a'a bay kawakilan inān: si Simun ya ōnanna isab Petros, maka si Andariyas danakan si Simun, bo' si Yakub maka si Yahiya, si Pilip maka si Bartolome. ¹⁵ Pasunu' si Matiyu maka si Tomas, bo' si Yakub anak si Alpa, maka si Simun ya niōnan e' sigām Pangangatu, ¹⁶ bo' si Judas anak si Yakub, maka si Judas Iskariyut ya anōngan si Isa ni saga bantana ma waktu damuli minnē'.

*Pasal Kahāpan maka Katiksa'an
(Matiyu 4:23-25)*

¹⁷ Manjari puwas ina'an, palūd si Isa maka saga a'a kawakilanna, ati an'ngge iya ma lugal apantay. Aheka saga mulid bay maina'an maka landu' aheka a'a kasehe'an, a'a min lahat Yahudiya, min da'ira Awrusalam, maka min Tira maka Sidun ya ma bihing tahik. ¹⁸ Bay sigām pina'an bo' akale ma pandu' si Isa. Bilahi isab kauli'an saga saki sigām. Sasuku isab sigām sinasat e' saitan bay kauli'an. ¹⁹ Ati ba'anan a'a inān kamemon bay pasulay ama'abut tangan sigām ni iya sabab aniya' barakat paluwas min baranna, ya angkan sigām kauli'an kamemon.

*Kakōgan maka Kasusahan
(Matiyu 5:1-12)*

²⁰ Manjari pinatongan e' si Isa saga mulidna bo' yampa ah'ling, yukna,
“Aheya kahāpan sasuku kam dalam aniya'
kaniya'bi ma dunya itu,

sabab tantu du aniya' palsuku'anbi ma
deyom pagparintahan Tuhan.

21 Aheya kahāpan sasuku kam kasigpitan ma
buwattina'an,
sabab mag'ssohan du kam ma sinosōng.

Aheya kahāpan sasuku kam magtangis ma
buwattina'an,
sabab magtittowa du kam ma sinosōng.

22 Aheya kahāpan ma ka'am abila kam
kinab'nsihan e' a'a,
bang kam mbal tinaima' e' sigām,
bang kam nihalipulu maka pinamūng-
mūngan ala'at
ma sabab pameya'bi ma aku, Anak
Manusiya'.

23 "Buwattē' isab bay hinang kamatto'ahan
sigām ma saga kanabi-nabihan. Angkan kam
subay magkalasigan maka magkōg-koyag bang
kam nila'at buwattē' sabab tantu aheya tung-
basbi ma deyom sulga'.

24 Sagō' maka'ase'-ase' ka'am saga dayahan ma
buwattina'an,
sabab tasambutbi kahāpanbi ma dunya itu
sadja.

25 Maka'ase'-ase' isab ka'am ya mag'ssohan ma
buwattina'an,
sabab aniya' waktu ma sinosōng lingantu du
kam.

Maka'ase'-ase' isab ka'am magtittowa ilu,
sabab aniya' waktu ma sinosōng magkasusa-
han kam maka magkarukka'an.

26 Maka'ase'-ase' ka'am bang kam sinanglitan e'
a'a kamemon,

sabab ya du saga a'a maglaku-laku in sigām nabi.

Bay du isab sigām sinanglitan e' ka'mbo'-mbo'anbi."

Lasa ma Palbantahan
(*Matiyu 5:38-48; 7:12*)

²⁷ Amandu' gi' si Isa, yukna, "Ya na itu pah'llingku ma ka'am sasuku kam akale ma aku, kalasahinbi bantabi. Hinangunbi ahāp ma saga a'a ab'nsihan ka'am. ²⁸ Amu'-amu'inbi kahāpan min Tuhan sasuku anukna'an ka'am. Sambahayanginbi sasuku angala'at ka'am. ²⁹ Abila aniya' anampak ka'a ma baihu'nu dambila', patampalun isab dambila' panampakanna. Abila aniya' angagaw badju'nu, pangahilasun sampay kamisitanu. ³⁰ Sai-sai angamu' ni ka'a, buwanin. Maka bang aniya' ganta' angā' palsuku'annu da'a na pa'nde'in pabalik. ³¹ Ai-ai kabaya'anbi nihinang ma ka'am e' a'a kasehe'an, ya na he' subay hinangunbi ma sigām.

³² "Bang hal a'a alasan ka'am ya kalasahanbi, angay kam subay tinungbasan pahala? Sabab minsan a'a ala'at, alasa du ma sasuku alasan sigām. ³³ Damikiyanna, bang hal a'a bay makatabangan ka'am ya tabanganbi, angay kam subay binuwanan pahala? Sabab minsan a'a ala'at, buwattē' du isab addat sigām.

³⁴ Bang ya sadja pautanganbi a'a tantu amayad, angay kam subay aholat pinahala'an? Sabab minsan a'a ala'at amaindam du ma sehe' sigām ala'at, bang pa'in tantu binayaran. ³⁵ Sagō' ya na itu pamandu'ku ma ka'am," yuk si Isa. "Kalasahinbi bantabi maka tabanginbi sigām.

Bang aniya' angutang ni ka'am, pautanginbi minsan dalam aniya' bayad niholat. Jari aheya pahala' panungbas ka'am ati manjari na kam anak Tuhan Mahatinggi. Sabab ahāp kajarihan Tuhan minsan ma saga a'a ala'at, minsan ma a'a mbal magsukul. ³⁶ Subay kam ma'ase', buwat ka'ase' Mma'bi Tuhan."

*Pasal Panoway ma Pagkahi
(Matiyu 7:1-5)*

³⁷ "Da'a sā'unbi pagkahibi bo' kam mbal sinā' e' Tuhan. Da'a pat'kkahunbi dusa ni a'a kasehe'an bo' kam mbal pinat'kkahan dusa e' Tuhan. Ampununbi pagkahibi bo' kam ni-ampun isab e' Tuhan. ³⁸ Amuwan kam ma kasehe'anbi ati aniya' pamuwan ka'am e' Tuhan. Ya sapantun t'ppongan aheya bang tinumpahan ni deyom pangisihanbi. Minsan nirasok, minsan pinaponod, mbal paisi sabab hekana. Hatina ai-ai pan'ppongbi ma sehe'bi ya du isab pan'ppong Tuhan ma ka'am."

³⁹ Binissala e' si Isa dakayu' kissa pamaralil. Yukna ma saga a'a, "Bang buta angambit sehe'na buta, tantu sigā karuwangan ahūg ni deyom lowang. ⁴⁰ Dalam aniya' mulid palanga min guruna. Sagō' in mulid kamemon, bang atammat na pangadji'na, magsali' du maka guruna.

⁴¹ "Ka'am magsoway sehe'bi ilu, angay ta'nda'bi bukbuk kayu ma deyom mata sehe'bi ati mbal tananambi batang kayu ya ma matabi?
⁴² Mamarahi pahāp ka'am ilu! Yukbi ma sehe'bi, 'Tabiya', la'ananta bukbuk min matanu ilu,' bo' pa'in dalam tananambi batang kayu ya

ma matabi! Maglaku-laku kam in ka'am ilu dalam taga-sā! La'aninbi gi' dahū ya batang kayu ma matabi, manjari asawa pang'nda'bi ati makala'anan kam bukbuk kayu min mata sehe'bi.”

Pasal Kayu maka Buwa'na
(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Ah'lling gi' si Isa, yukna, “Bang saupama kayu ahāp, mbal amuwan buwa' ala'at. Damikiyanna isab bang kayu ala'at suligna, mbal amuwan buwa' ahāp. ⁴⁴ Kinata'uwan asal kayu min buwa'na. Mbal kita angā' buwa' igira min puhung atawa buwa' anggul min sampinit. ⁴⁵ Buwattē' du isab ma manusiya', sali' dalil kayu. Bang a'a ahāp addatna makapaluwas iya bissala ahāp ma sabab kahāpan ya bay tau'na ma deyom atayna. Sagō' bang a'a ala'at, luwal kala'atan ya pinaluwas e'na sabab ala'at ya tatau'na ma deyom atayna. Ai-ai ma deyom atay manusiya', ya na he' paluwas min bowa'na.”

Duwa Ginis A'a Magpat'ngge Luma'
(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ “Angay yukbi in aku Panghū'bi, bo' pa'in mbal hinangbi panoho'anku ma ka'am? ⁴⁷ Sasuku pi'itu ni aku bo' akale ma pandu'ku sampay ameya', pahatita kam bang buwat-tingga kahālanna. ⁴⁸ A'a inān sali' hantang a'a maghinang luma'. Niosolan hāgna ma diyata' batu. Aubus pa'in nihinang, angandunuk kas-apa'an ati sinampoyakan luma' inān sagō' mbal tajogjog sabab ahogot asal osolanna. ⁴⁹ Bang a'a isab akale ma pandu'ku bo' mbal ameya', ya

dalilna a'a maghinang luma' ma dalam ahogot paosolanna. Bang luma' ina'an-i taluwa' dunuk ah'bba' magtūy, abulangkayat to'ongan."

7

Pangandol Kapitan ya Bangsa Rōm (Matiyu 8:5-13)

¹ Aubus pa'in kamemon bissala si Isa itu ma saga a'a, pasōd iya ni deyom da'ira Kapir-naum. ² Na, aniya' maina'an dakayu' kapitan bangsa Rōm taga-sosoho'an kalasahanna. Asaki na sosoho'an itu, song na magkamamatay. ³ Makakale pa'in kapitan pasal si Isa, magtūy aniya' pagmatto'ahan bangsa Yahudi pinap-ina'an e'na ni si Isa angamu' pinauli' sosoho'anna e'. ⁴ Manjari pasampay saga pagmatto'ahan inān ni si Isa bo' anganjung to'ongan, yuk-i, "Patut subay tabangannu kapitan itu, ⁵ sabab amagay to'ongan iya ma bangsatam Yahudi, maka iya ya bay magbaran anganggastuhan langgaltam."

⁶ Jari ameya' si Isa ma sigām. Asekot pa'in iya ni luma', sinoho' e' kapitan saga bagayna amowahan si Isa lapal, yuk-i, "Tuwān, da'a ka amalu'ug di-nu pasampay pi'itu sabab mbal aku tōp amapi'itu ka'a ni luma'ku. ⁷ Bangsahan to'ongan ka angka pikilku in aku mbal tōp anampang ka'a magbaran. Sagō' angalapal sadja ka minnilu ati kauli'an du sosoho'anku itu. ⁸ Minsan aku, biyaksa aku pinagbaya'an e' a'a min diyata'anku maka aniya' isab sundalu pagbaya'anku. Bang soho'ku dangan pehē', pehē' du iya. Bang soho'ku dangan pi'itu, pi'itu

du iya. Damikiyanna bang aniya' pahinangku ma saga sosoho'anku, magtūy du nihinang e' sigām.”

⁹ Pagkale pa'in pah'lling kapitan inān e' si Isa, ainu-inu iya. Jari palingi' iya ni saga kaheka'an a'a ya paura min buli'anna. Yukna ma sigām, “Haka'anta kam, minsan ma deyom bangsatam Isra'il, dalam aku bay makabāk a'a buwattitu kosog imanna.” ¹⁰ Jari amole' na saga a'a bay sinō' e' kapitan. Pagt'kka sigām ni luma', ta'nda' e' sigām sosoho'an inān kauli'an na.

Anak Balu D'nda Pinakallum e' si Isa

¹¹ Mbal at'ggol minna'an pehē' si Isa ni dakayu' kaluma'an niōnan Nain. Sinehe'an iya e' saga mulidna maka ba'anan saga a'a kasehe'an. ¹² Makasekot pa'in iya ni lawang ya pasōran kaum inān, aniya' maina'an saga a'a ananggung patay a'a, binowa paluwas ni pagkubulan. L'la ya amatay he', anak tunggal dakayu' balu d'nda. Jari aheka a'a min kaluma'an inān bay pabunyug angubul. ¹³ Na, pag'nda' pa'in Panghū' Isa ma d'nda itu, magtūy iya t'kkahan ase'. Yukna ma d'nda inān, “Da'a ka anangis.” ¹⁴ Puwas e' pasōng si Isa ni tanggungan bo' ntananna, angkan pahogga' saga a'a ananggung e'. Ah'lling si Isa, yukna, “Oto', punduk ka!” ¹⁵ Magtūy allum pabalik a'a amatay he'. Punduk iya maka e'na amissala, ati sinōngan iya e' si Isa ni ina'na.

¹⁶ Sinōd tāw saga a'a maina'an kamemon maka sinanglitan Tuhan e' sigām, yuk-i, “Aniya' na nabi abarakat palahil pi'itu. Makapi'itu na Tuhan anabangan kitam saga a'a suku'na.”

17 Manjari ya habal pasal bay hinang si Isa itu pasaplag na pa'in ma kaluha'an lahat Yahudiya, sampay ma sakalibutna.

*Panilaw e' si Yahiya Magpapandi
(Matiyu 11:2-19)*

18 Na, kahaka'an si Yahiya e' saga mulidna pasal pakaradja'an itu. Jari nilinganan e'na duwangan mulidna, 19 sinoho' pehē' ni Panghū' Isa. Sinō' sigā atilaw iya bang iya bahā' bay pinagbissala pi'itu ni dunya, atawa bang aniya' gi' saddī nilagaran. 20 Jari pagt'kka duwangan itu ni si Isa, yuk sigā, “Sinō' kami pi'itu e' si Yahiya Magpapandi sabab aniya' tilawna ni ka'a. Ka'a bahā' ya pinagbissala pi'itu ni dunya? Atawa aniya' gi' saddī min ka'a subay lagaran kami?”

21 Na, ma waktu ina'an-i aheka a'a kauli'an e' si Isa ya lamma maka saki sigām indaginis, maka aheka bay kapaluwasan saitan. Aheka isab saga a'a buta bay tapa'nda'na pabīng. 22 Manjari sinambungan e' si Isa duwangan mulid si Yahiya he'. Yukna, “Pabīng kam pehē'. Haka'inbi si Yahiya pasal ai-ai ta'nda'bi maka takalebi maitu. Saga a'a bay buta maka'nda' na. A'a bay pengka' makal'ngngan na to'ongan. A'a bay ni'ipul tapalanu' na. A'a bay bisu makakale na, maka a'a bay amatay tapakallum na pabīng. Sampay a'a kulang-kabus kanasihatan na lapal ahāp. 23 Aheya du kahāpan sasuku mbal magduwaruwa pikilanna ma aku.”

24 Makala'an pa'in minnē' saga sosoho'an si Yahiya he', amissala si Isa ni kaheka'an a'a inān pasal si Yahiya. Yukna, “Ai bahā' bay pihabi,

ya angkan kam bay pehē' ni lahat paslangan? Kabaya'anbi bahā' ang'nda' dakayu' a'a sapan-tun dansolag parang-parang, tabowa pap'llay e' baliyu? ²⁵ Bang ngga'i ka he'-i, ai bahā' bay nda'bi pehē'? A'a bahā' magsin'mmek ahalga'? Marai' ngga'i ka, sabab bang a'a magsin'mmek buwattē' maka magpalasahan to'ongan, ina'an sigām ma deyom astana'. ²⁶ Haka'in aku to'ongan bang ai bay nda'bi pehē'? Dakayu' nabi bahā'? Aho', b'nnal nabi, sagō' labi gi' min saga nabi kamemon. ²⁷ Sabab si Yahiya itu bay pinag-bissala ma deyom Kitab, ya yuk-i,

'Itiya' sosoho'anku, yuk Tuhan.

Soho'ku iya parahū min ka'a,

bo' supaya sakapanna lān palabayannu.'

²⁸ Haka'anta kam," yuk si Isa, "si Yahiya Mag-papandi itu dalam aniya' abangsa saddī min iya ma deyom binangsa manusiya'. Sagō' sai-sai ma deyoman pagparinta Tuhan, minsan a'a areyo' kapaga'ana, alanga lagi' min si Yahiya."

²⁹ Saga a'a kamemon bay akale to'ongan ma si Isa, ya lagi'na saga maga'ā' sukay parinta. Angaho' sigām in kahandak Tuhan asal abontol, ya angkan sigām bay pinandi taubat e' si Yahiya.

³⁰ Sagō' saga a'a Parisi maka saga guru apanday ma sara' agama, mbal bilahi pinandi taubat e' si Yahiya sabab sinulak e' sigām ya pamat'nna' Tuhan ma sigām.

³¹ Amissala gi' si Isa, yukna, "Ai pamaralilanku saga a'a ahil jaman itu? Ai pamasali'an sigām?"

³² Sali' sigām hantang onde'-onde' magtingkō'an ma halaman tabu' magpangongka'. Angalingan

saga onde' min dambila' ni kasehe'an sigām, yuk-
i,

'Oy! Ka'am ilu! Bay kami angalisagan ka'am
sagō' halam kam magpangigal!

Bay kami magsindilan sagō' halam kam ameya'
magtangis.'

³³ Ka'am ilu sali' sapantun onde' mbal tasu-
lut. Bay pi'itu si Yahiya Magpapandi, a'a
magpupuwasa maka mbal anginum inuman
makalango. Jari pah'llinganbi iya in iya kono'
sinōd saitan. ³⁴ Puwas e' aku, Anak Manusiya',
bay pi'itu amangan maka anginum. Magtūy aku
pah'llinganbi. Yukbi, 'He! Nda'unbi a'a itu,
dahaga! Panginginginum! Magbagay iya maka
saga a'a maga'ā' sukay parinta maka a'a baldusa
kasehe'an.' ³⁵ Sagō'," yuk si Isa, "kata'uanbi
na min sasuku ameya' ma Tuhan in pangita'una
taluya' sadja."

Si Isa Nihulmat e' D'nda Dusahan

³⁶ Aniya' dakayu' a'a Parisi bay amowa si
Isa amangan ma luma'na. Jari pehē' si Isa
ati aningkō' ma pagkakanan. ³⁷ Na, aniya'
dakayu' d'nda ma lahat inān ala'at asal hinangna.
Makata'u pa'in iya in si Isa ina'an amangan
ma luma' Parisi, pina'an iya amowa bingki'-
bingki' bay nihinang min batu pote', isihan
ns'llan pahamut. ³⁸ Pina'an iya an'ngge min
bukutan si Isa, ma tongod tape'na. Anangis na
pa'in iya sampay abase' na tape' si Isa e' bohe'
matana. Sinapuhan e'na maka bu'unna, siniyum
isab e'na tape' si Isa bo' yampa binu'usan e'na
maka ns'llan pahamut e'. ³⁹ Ta'nda' pa'in itu e'

Parisi ya bay amowa si Isa amangan, yukna ma deyom atayna, “Bang si Isa itu nabi to'ongan bay du kata'uwanna bang sai d'nda ya ang'ntanan tape'na itu. Bay kata'uwanna in d'nda itu asal dusahan.”

⁴⁰ Sinambungan iya e' si Isa. “Simun,” yukna, “aniya' pah'lingku ni ka'a.”

“Aho', Tuwan Guru, pah'lingun kono',” yuk si Simun.

⁴¹ Amissala si Isa, yukna, “Aniya' duwangan a'a taga-utang sali'-sali' ma a'a pangutangan. Dangan inān taga-utang lima hatu pilak, dangan taga-utang limampū'. ⁴² Sali'-sali' sigām mbal makabayad angka pinapasan utang sigām e' a'a bay pangutangan he'. Na,” yuk si Isa ma si Simun, “bang ma ka'a, ingga ma a'a duwangan e' ya aheya lasana ma a'a bay pangutangan sigām?”

⁴³ Anambung si Simun, yukna, “Bang ma aku, ya a'a bay pinapasan utang aheya.”

“Tauwa' sambungnu ilu,” yuk si Isa. ⁴⁴ Jari niharap d'nda e' si Isa ati ah'ling iya ni si Simun, yukna, “Ta'nda'nu d'nda itu? Makasōd pa'in aku ni luma'nu insini', halam aku bay sakapannu bohe' pangose' tape'ku. Sagō' d'nda itu bay angose'an tape'ku maka bohe' matana, ati sapuhanna maka bu'unna. ⁴⁵ Halam aku bay siyumnu, sagō' d'nda itu, sangay min kapi'ituku, halam bay pahali aniyum tape'ku. ⁴⁶ Halam bay ns'llanannu kōkku pagaddatnu ma aku, sagō' d'nda itu bay amu'usan ns'llan ahalga' ma tape'ku. ⁴⁷ Angka buwattitu pangahakaku ma ka'a, aheya lasa d'nda itu ma aku sabab

ta'ampun dusana aheka. Bang a'a akulang dusana niampun, kulang du isab lasana.”

⁴⁸ Jari ah'lling si Isa ni d'nda, yukna, “Niampun na paldusahannu.”

⁴⁹ Minnē' saga sehe' si Isa magsalu inān anagna' magtilaw-tilawan di-sigām, yuk-i, “Sai bahā' a'a itu angampun saga dusa?”

⁵⁰ Sagō' ah'lling si Isa ni d'nda inān, yukna, “Apuwas du ka min mulka' Tuhan ma sabab pangandolnu ma aku. Palanjat na ka ma dalam aniya' kasusahannu.”

8

Saga D'nda ya Parongan ma si Isa

¹ Mbal at'ggol minnē', nilatag e' si Isa saga da'ira maka kaluma'an anganasihat lapal ahāp pasal pagparinta Tuhan. Ameya' ma iya mulidna kasangpū' maka duwa, ² maka aniya' isab saga d'nda parongan. Kasehe'an saga d'nda itu bay kapaluwasan saitan e' si Isa, kasehe'an bay kauli'an saki sigām. Ina'an si Mariyam, d'nda min Magdala ya bay kapaluwasan saitan pitu' hekana. ³ Ina'an isab si Joanna h'nda si Kusa, ya alanga kapatutna ma deyom astana' sultan Herod, maka ina'an si Susanna, maka aheka gi' saga d'nda saddī. Saga d'nda he' bay angatasan disi Isa.

Paralilan Pasal Panabod Bigi-tinanom (Matiyu 13:1-9; Markus 4:1-9)

⁴ Na, aheka saga a'a min ba'anan kauman patimuk na pa'in pehē' ni si Isa. Pasalta, binissalahan sigām kissa paralilan. Yukna,

⁵ “Aniya' inān dakayu' a'a pehē' ni humana an-aboran bigi-tinanom. Pagsabodna itu aniya' bigi-tinanom kasehe' apakpak ni bihing lān, sagō' gini'ik e' a'a maglaulabay maka tinittuk e' saga manuk-manuk sampay halam na aniya' takapin.

⁶ Aniya' bigi-tinanom kasehe' apakpak ni tana' kabatuhan. Makatomo' pa'in, al'kkas alanos sabab tana' he' halam aniya' bohe'na. ⁷ Aniya' isab bigi-tinanom kasehe' apakpak ni t'ngnga' sagmot itingan ati katalungan* tinanom sabab magbeya' patomo' maka sagmot e'. ⁸ Na, ya bigi-tinanom kasehe' apakpak ni tana' ahāp, ati ahāp tomo'na. Pasōng amuwan buwa' lumandu'an hekana.

“Na,” yuk si Isa, “sasuku kam makakale, ikutunbi to'ongan.”

⁹ Tinilaw si Isa e' saga mulidna bang ai hati kissa ya bay pamaralilna inān. ¹⁰ Anambung iya, yukna, “Ka'am ilu kabuwanan kata'u bo' supaya tahatibi pasal kapagparinta Tuhan ma saga a'ana, ya halam bay pinata'u e'na ni manusiya' kasehe'. Sagō' saga a'a kasehe'an inān subay kinissahan saga kissa pamaralilan, ati ninda' sadja e' sigām sagō' mbal pasobsob ni deyum pikilan sigām.

Kinale e' sigām sagō' mbal tahati.

¹¹ “Na,” yuk si Isa, “ya na itu hati kissa bay pamaralilku he'. Ya bigi-tinanom inān, ya na palman Tuhan. ¹² Ya bigi-tinanom bay apakpak ni lān inān, ya dalilna saga a'a makakale palman Tuhan. Manjari pina'an nakura' saitan angagaw

* **8:7** 8:7 Katalungan: atawa 'kasembolan'.

palman min deyum pikilan sigām bo' supaya sigām mbal am'nnal ati mbal alappas. ¹³ Ya bigi-tinanom bay apakpak ni tana' kabatuhan inān, ya dalilna saga a'a makakale ma palman Tuhan. Magtūy sigām kinōgan anaima' lapal palman e' sagō' mbal anganggamut palalom ma deyum atay sigām. Dai-dai' du pagkahagad sigām. Ta'abut pa'in sigām sinasat e' nakura' saitan, magtūy sigām ang'bba min bay pagkahagad sigām. ¹⁴ Ya bigi-tinanom bay apakpak ni sagmot itingan inān, ya dalilna saga a'a makakale ma palman Tuhan. Sagō' alimbit pikilan sigām e' kahālan deyum dunya itu. Ya na pa'in ahalga' ma sigām saga pangalta' maka napsu sigām. Sali' sigām dalil tinanom katalungan, mbal magkato'a buwa'na. ¹⁵ Manjari ya bay sinaboran ni tana' ahāp inān, ya dalilna saga a'a akale ma palman Tuhan magatay pote'. Tinau' e' sigām ma deyum itikad maka atuyu' sigām ameya'an iya. Jari palman inān sali' dalil tinanom amuwan buwa' ma deyum atay, hatina ahāp kamaujuranna.”

Palita'an Tinambunan
(Markus 4:21-25)

¹⁶ Amandu' gi' si Isa, yukna, “Halam aniya' a'a amakeyat palita'an bo' yampa sa'obanna maka undam atawa pat'nna'na ma deyo' kantil. Tantu subay pinat'nna' e'na ma diyata' papaganna bo' ta'nda' sawana e' sasuku pasōd ni deyum luma'. ¹⁷ Sabab ai-ai tinapukan ma buwattina'an pinaluwas du ma sinosōng, maka ai-ai nilimbungan ma buwattina'an tahati du ma waktu sinōng. ¹⁸ Angkan subay kalehunbi pahāp sabab

sai-sai aniya' kata'una, kin'nnopan gi' ma iya. Saguwā' sai-sai mbal makahati, kinulangan lagi' bay panghatina.”

*Ina' si Isa maka Danakanna L'lla
(Matiyu 12:46-50; Markus 3:31-35)*

¹⁹ Manjari itu at'kka pina'an ina' si Isa maka saga danakanna l'lla sagō' mbal sigām makasekot ni iya ma sabab kaheka a'a. ²⁰ Aniya' anambukuhan si Isa, yukna, “Tuwan, ina'an ina'nu maka saga danakannu an'ngge ma luwasan, bilahi mag'nda' maka ka'a.”

²¹ Ah'lling si Isa ni saga a'a maina'an, yukna, “Sai-sai akale ma palman Tuhan maka ameya', sigām ya ina'ku maka dauranakanku.”

*Kapagagi si Isa ma Baliyu maka Goyak
(Matiyu 8:23-27; Markus 4:35-41)*

²² Pagabut llaw dakayu', paruwa' si Isa maka saga mulidna ni bayanan. Yukna ni sigām, “Sūng kitam pauntas ni dambila' danaw e'.”

²³ Aleha pa'in sigām, tatuli si Isa. Sakali itu aniya' hunus parugpak ni danaw inān. Sōng-sōng na sigām abuhaw sabab sinampoyakan e' goyak, maka aheya kapiligduhan sigām.

²⁴ Pasekot ni si Isa saga mulidna amati' iya. “O Tuwan! Tuwan!” yuk sigām, “Abuhaw na kitam!”

Jari pabungkal si Isa bo' yampa soho'na baliyu maka goyak inān pahondong. Saru'un-du'un du pahali, ati t'ddo' na to'ongan. ²⁵ Puwas e' ah'lling si Isa ni saga mulidna, yukna, “Angay? Mbal kam bahā' angandol ma aku?”

Sagō' tināw sigām maka ainu-inu angkan sigām magtilaw-tilawan di-sigām, yuk-i, “Sai bahā' a'a itu? Tasoho'na baliyu maka goyak ati bineya' iya.”

Kauli'an A'a Sinōd Saitan
(*Matiyu 8:28-34; Markus 5:1-20*)

²⁶ Manjari palanjal sigām sampay makatandan ni lahat bangsa Gerasa, ya ma anggopan lahat Jalil. ²⁷ Pagdeyo' pa'in si Isa, sinampang iya e' a'a min da'ira inān, a'a sinōd saitan. At'ggol na iya dalam magsin'mmek atawa pat'nna' ma deyom luma' sagō' lowang kubul ya pat'nna'anna na pa'in. ²⁸ Na, pag'nda' a'a itu ma si Isa, angolang iya pakosog maka pasujud ma dahuanna. Akosog pangalinganna, yukna, “O Isa, Anak Tuhan Mahatinggi! Ai kabaya'annu min aku? Angamu' aku junjung ni ka'a, da'a aku binasahun.” ²⁹ Angkan buwattē' junjungna sabab in saitan ma deyom baranna inān bay sinō' e' si Isa paluwas. Araran asal a'a inān pagkasangonan saitan. Minsan nihengkotan tape'-tanganna maka kilikili, nijagahan isab e' saga a'a, ab'kkat sadja e'na ati binowa iya e' saitan maglunsul ni lahat dalam maga'a.

³⁰ Jari tinilaw iya e' si Isa, yukna, “Sai ōnnu?”

Yuk sambung saitan inān, “Ōnku Laksa'an.” Sabab aheka saitan bay pasōd ni deyom baran a'a inān. ³¹ Anganjungung saga saitan e' ni si Isa bang pa'in sigām mbal papehē'na ni deyom nalka'.

³² Ma jadjahan ina'an aniya' ba'anan bawi, aheka to'ongan, magkakan ma lorosan būd. Na,

angamu'-ngamu' saga saitan inān ma si Isa bang makajari pinasōd ni deyom saga bawi he' ati pinaba'id sigām e'na. ³³ Jari paluwas saitan min baran a'a inān bo' pasōd ni bawi. Magtūy maglumpat paragan saga bawi he' min pam-pang tudju ni deyom danaw bo' yampa alembo kamemon.

³⁴ Pag'nda' itu e' saga a'a bay angipat bawi he', paragan sigām pehē' ni da'ira maka ni kaluma'an deya, angahaka'an saga a'a maina'an. ³⁵ Jari pina'an sigām ang'nda' bang ai bay paniya' inān. Pagt'kka sigām ni tongod si Isa, ta'nda' a'a bay sinōd saitan aningkō' maina'an ma bihing tape' si Isa. Magsin'mmek na iya maka ahāp na akkal-pikilanna. Manjari tināw sigām. ³⁶ Sinulisulihan isab sigām e' saga a'a bay maka'nda' bang buwattingga iya bay kauli'an. ³⁷ Manjari saga a'a min kalahat-lahatan Gerasa inān kamemon angamu' ma si Isa bang pa'in iya ala'an minna'an sabab mbal kasandalan tāw sigām. Angkan paruwa' si Isa ni bayanan bo' pauntas param-bila'.

³⁸ A'a bay kapaluwasan saitan e' angamu' ameya' ma si Isa sagō' pinapole' iya. Yuk si Isa ma iya, ³⁹ "Amole' na ka ni luma'nu. Haka'in saga a'a maina'an pasal hinang aheya bay tahinang e' Tuhan ma ka'a." Manjari ala'an minnē' bo' angalatag deyom da'ira he' angahaka pasal bay tahinang ma iya e' si Isa.

*Onde'-onde' Amatay maka D'nda Asaki
(Matiyu 9:18-26; Markus 5:21-43)*

⁴⁰ Na, makatandan pa'in si Isa ni dambila' danaw, kinōgan saga a'a maina'an anampang

iya sabab nilagaran iya. ⁴¹ Sakali itu, aniya' pina'an ni iya dakayu' nakura' langgal ma lahat inān, ōnna si Jayrus. Pasujud iya ni si Isa angamu' iya pehē' ni luma'na, ⁴² sabab aniya' anakna d'nda dakayu'-kayu', sangpū' maka duwantahun umulna, song magkamamatay. Jari ameya' si Isa ma iya.

Na, ma labayan pa'in si Isa tudju ni luma' nakura' inān, kasigpitan iya e' ba'anan a'a. ⁴³ Aniya' ma kaheka'an a'a inān dakayu' d'nda sakihan. Sangpū' na maka duwantahun dalam atitis paglaha'na. Aubus na sīnna kamemon panamba doktol sagō' dalam aniya' makapauli'. ⁴⁴ Pasekot iya min buli'an bo' ama'abut tanganna ni tōng s'mmek si Isa. Saru'un-du'un magtūy pahondong paglaha'na. ⁴⁵ Ah'lling si Isa, yukna. "Sai bay ang'ntanan aku?"

Amalilu saga a'a inān kamemon. Yuk si Petros, "Tuwān, kaheka a'a ma sakalibutnu maggipit ni ka'a, atilaw gi' ka?"

⁴⁶ Sagō' ah'lling si Isa, yukna, "Aniya' bay ang'ntanan aku sabab tananamku aniya' barakat paluwas min baranku." ⁴⁷ Sakali itu, pagka kinata'uwan e' d'nda in hinangna kasakupan na, pehē' iya pasujud ni atag tape' si Isa maka e'na amidpid. Minsan aheka a'a makakale, nihaka'an e'na si Isa bang angay iya bay ama'abut tanganna ni iya, maka pasal sakina kauli'an magtūy. ⁴⁸ Yuk si Isa ni iya, "Arung, kauli'an na ka ma sabab pangandolnu ma aku. Palanjā ka ma dalam aniya' kasusahan."

⁴⁹ Manjari itu, hinabu si Isa amissala ni d'nda, aniya' a'a at'kka pina'an min luma' si Jayrus.

Yukna ni si Jayrus, “Amatay na anaknu. Da'a pamale'un guru ilu!”

⁵⁰ Sagō' takale llingna itu e' si Isa ati yukna ni si Jayrus, “Da'a ka tināw. Magparassaya sadja ka. Allum du anaknu.”

⁵¹ Pagt'kka si Isa ni luma' nakura' inān, dalam aniya' bay tugutanna magbeya' maka iya pasōd, luwal si Petros, si Yahiya, si Yakub, maka matto'a onde'. ⁵² Magtangisan maka magolang asal saga a'a maina'an kamemon. Sagō' nilāng sigām e' si Isa, yukna, “Da'a kam magtangis. Dalam amatay onde' itu. Hal iya atuli!” ⁵³ Pinagtittowahan iya e' sigām sabab kasakupan e' sigām amatay na onde'. ⁵⁴ Jari binalutan e' si Isa tangan onde' bo' yampa pinatanog suwalana, yukna, “Arung, punduk ka.” ⁵⁵ Sakali pabalik nyawana ati pabuhat magtūy. Sinoho' iya e' si Isa subay pinakan. ⁵⁶ Ainu-inu to'ongan matto'ana sagō' sinō' sigām e' si Isa da'a angahaka ni sai ni sai pasal ina'an-i.

9

Kasangpū' maka Duwa Mulid Sinō' Magnasih

(Matiyu 10:5-15; Markus 6:7-13)

¹ Na, tapatimuk pa'in e' si Isa mulidna kasangpū' maka duwa buwananna sigām kawasa pamala'an saitan min deyom baran a'a sampay amaui' saki indaginis. ² Puwas e' sinō' sigām pal'ngngan magnasih pasal pagparinta Tuhan ma manusiya'. Sinō' sigām amaui' isab sasuku taluwa' saki. ³ Yukna ni sigām, “Da'a

kam amowa ai-ai ma pal'ngngananbi. Da'a kam amowa tungkud atawa puyu' pamowahan ai-aibi atawa lutu' atawa sīn. Da'a isab kam amowa badju' pasalinanbi. ⁴ Maingga-maingga lahat kat'kkahanbi, bang kam sinagina e' a'a sinō' pariyata' ni luma'na, subay kam pahanti' maina'an sat'ggolbi ma kaluma'an ina'an-i. ⁵ Bang ganta' aniya' kaluma'an papehē'anbi, bo' a'ana inān mbal magaddatan ka'am, ala'an kam minna'an. Paspasinbi dahū bagunbunna min tape'bi tanda' saksi' in ka'am apuwas min sigām.”

⁶ Manjari magl'ngnganan na saga mulid si Isa angalatag kalahat-lahatan. Pi'ingga-pi'ingga pat'kkahan sigām, pinagnasihat e' sigām lapal ahāp maka pinauli' e' sigām saga a'a asaki.

*Asasaw Pikilan si Herod
(Matiyu 14:1-12; Markus 6:14-29)*

⁷ Manjari itu takale e' si Herod, ya ang'ntan pagparinta ma lahat Jalil, pasal pakaradja'an itu kamemon. Asasaw pikilanna sabab magsaddi-saddi pangupama saga a'a. Bang ma a'a kasehe' si Yahiya Magpapandi ko' inān, allum na pabīng min kamatayna. ⁸ Bang ma kasehe' nabi Elija ko' inān panyata' pi'itu ni dunya. Bang ma kasehe' isab, dakayu' nabi ko' inān bay ma masa awal, bo' allum na pabalik. ⁹ Yuk si Herod, “Si Yahiya bay sō'ku pinonggolan kōkna. Daka sai a'a ya takaleku pinagbissala itu.” Sakali pasulay na pa'in si Herod amowa mag'nda' maka si Isa.

*Limangibu Heka A'a Pinakan e' si Isa
(Matiyu 14:13-21; Markus 6:30-44; Yahiya 6:1-14)*

¹⁰ Na, saga a'a bay kawakilan e' si Isa pabīng na ni iya min kal'ngnganan sigām. Nihaka'an iya pasal kamemon bay tahinang sigām. Manjari binowa sigām e' si Isa pina'an ni da'ira Betsaida, sigām-sigām sadja. ¹¹ Makata'u pa'in ba'anan a'a inān bang pi'ingga si Isa, magtūy sigām paturul ma iya. Sinagina sigām e' si Isa ati pandu'anna sigām pasal pagparinta Tuhan. Pinauli' isab sasuku taga-saki.

¹² Sōng pa'in pas'ddop llaw, pehē' ni iya mulidna kasangpū' maka duwa. Yuk sigām, “Sō'un lagi' ba'anan a'a itu pehē' ni saga kaluma'an ma katilibutta itu, maka ni luma' saga a'a maghuhuma, bo' supaya sigām amiha balanja' maka pahanti'an. Sabab dalam aniya' luma' ma lahat itu.”

¹³ Sagō' anambung si Isa ma saga mulidna, yukna, “Ka'am na amakan sigām.”

Yuk sigām, “Lima du tinapay ma kami maka duwa du daing. Luwal bang kami pehē' am'lli tinapay pamakan ba'anan a'a itu!” ¹⁴ (Aniya' saga limangibu bang hal l'lla ni'itung.)

Yuk si Isa ni saga mulidna, “Sō'unbi sigām magtingkō'an limampū'-limampū' ma datumpuk.” ¹⁵ Aubus pa'in sigām pinatingkō' kamemon, ¹⁶ niā' e' si Isa lima tinapay maka duwa daing e'. Pahangad iya ni langit bo' yampa magsukul ni Tuhan. Puwas e' pinagpōng-pōng e'na kinakan inān bo' sōnganna ni saga mulidna pinagtopod-topod ma saga a'a

inān. ¹⁷ Magkakan sigām kamemon sampay mag'ssohan na. Pagubus sigām amangan, tinipun e' saga mulid si Isa kapinna, aniya' sangpū' maka duwa ambung aheya ap'nno'.

*Si Petros Magpasab'nnal Pasal Al-Masi
(Matiyu 16:13-19; Markus 8:27-29)*

¹⁸ Aniya' dakayu' llaw, sabu pa'in si Isa dangandanganna angarp ni Tuhan, pehē' ni iya saga mulidna. Tinilaw sigām e'na, yukna, “Sai kono' aku, bang ma pangupama saga a'a?”

¹⁹ Yuk sambung saga mulid e', “Bang ma a'a kasehe'an ka'a kono' si Yahiya Magpapandi. Bang ma a'a kasehe' in ka'a nabi Elija, maka bang ma a'a kasehe' isab dakayu' nabi ka bay ma masa awal, allum na pabīng.”

²⁰ “Na, bang ma ka'am,” yuk si Isa. “Ai yukbi? Sai sa aku itu?”

Anambung si Petros, yukna, “Ka'a ya Al-Masi ya tapene' e' Tuhan.”

*Pamissala si Isa Pasal Kamatayna
(Matiyu 16:20-28; Markus 8:30—9:1)*

²¹ Puwas e' binanda'an e' si Isa saga mulidna sinō' da'a angahaka ni sai bang sai iya. ²² Yukna isab ni sigām, “Aku itu, Anak Manusiya', pinat'kkahan kabinasahan aheka. Pinagin'mbal du isab aku e' saga pagmatto'ahan maka e' saga kaimaman alanga maka saga guru sara' agama. Pinapatay du aku sagō' ta'abut pa'in kat'llu llawna, allum du aku pabīng.”

²³ Jari ah'lling si Isa ni sigām kamemon, yukna, “Bang aniya' a'a bilahi ameya' ma aku, subay ngga'i ka kabaya'an baranna ya dūlanna.

Kahaba' llaw subay tanggungna hāgna pamapatayan iya. Minnē' iya makajari ameya' ma aku. ²⁴ Sai-sai allogan kallum-baranna amutawan du kallum-nyawana min Tuhan. Sagō' sai-sai mbal allog ma kallum-baranna, bo' lilla' isab amatay ma sababku, makabāk du iya kallum kakkal. ²⁵ Sababna," yuk si Isa, "bang aniya' a'a ganta' kaniya'an alta' deyom dunya kamemon, aheya lugi'na bang dalam aniya' kallumna kakkal, maka bang iya amutawan min Tuhan. ²⁶ Sai-sai aiya' angahaka patampal in iya suku'ku maka pandu'ku ya pameya'anna, jari aku itu, Anak Manusiya', aiya' isab angakuhan a'a inān ma waktu kapi'ituku pabalik. Pabalik du aku aliput e' sahayaku, maka sahaya Mma'ku Tuhan, sampay sahaya ba'anan mala'ikatna asussi. ²⁷ B'nnal ya pah'lingku itu ma ka'am," yuk si Isa, "aniya' ma ka'am mbal amatay sat'ggol dalam ta'nda'na pagparinta Tuhan pinat'nna'."

*Kapinda Pangluwahan si Isa
(Matiyu 17:1-8; Markus 9:2-8)*

²⁸ Na, palabay pa'in saga dapitu' min bay pamissala si Isa inān, binowa e'na si Petros maka si Yahiya maka si Yakub patukad ni diyata' būd bo' angamu'-ngamu' ni Tuhan mahē'. ²⁹ Hinabuna angamu'-ngamu', apinda pangluwahanna maka apote' sidda s'mmekna, landu' makasilaw. ³⁰ Sakali aniya' duwangan l'lla, ya na nabi Musa maka nabi Elija, ³¹ magpanyata' pina'an aliput e' sahayaku, ati magsuli-suli sigām maka si Isa pasal kamatay ya pamakadal Tuhan ma iya, ya song kalabayanna

ma da'ira Awrusalam. ³² Na, si Petros maka saga sehe'na bay atuli sagō' pagbati' sigām, ta'nda' e' sigām sahaya si Isa maka a'a duwangan ya an'ngge ma bihingna. ³³ Jari itu, song pa'in ala'an duwangan inān min si Isa, ah'ling si Petros ma iya, yuk-i, “Tuwan guru, ahāp kami makamaitu. Angahinang kami t'llu panggung-panggung pasindunganbi maitu, dakayu' ma ka'a, dakayu' ma si Musa itu, maka dakayu' ma si Elija.” (Amūng-mūng sadja iya, sagō' halam kata'uwanna bang ai kat'nna'an llingna.)

³⁴ Ma sabu pa'in ah'ling si Petros, aniya' gabun patuwa' angalandungan sigām ati tināw saga mulid inān pagka kalandungan e' gabun. ³⁵ Aniya' suwala ah'ling min deyom gabun e', yuk-i, “Anakku ko' itu bay pene'ku. Kalehunbi iya.”

³⁶ Paghondong pa'in suwala inān, luwal si Isa la'a ya ta'nda' e' saga mulid inān. Halam sigām bay ah'ling-h'ling pasal bay ta'nda' e' sigām inān.

*Onde'-onde' Sinōd Saitan Kauli'an e' si Isa
(Matiyu 17:14-18; Markus 9:14-27)*

³⁷ Pag'llaw dakayu', makalūd pa'in disi Isa min būd inān, aheka to'ongan a'a pasampang ni iya. ³⁸ Aniya' l'lla angalingan min deyom katimukan inān, yuk-i, “O Tuwan! Angamu' aku junjung ni ka'a, ka'ase'in kono' anakku tunggalan itu! ³⁹ Bang pasān sinōd iya saitan. Patagha' sadja iya angolang, amaspad saga baranna maka anuput-nuput bowa'na. Landu' iya minula e' saitan, sali' halam aniya' kahondonganna. ⁴⁰ Bay

amu'ku saga mulidnu itu amaluwas sagō' mbal tapaluwas e' sigām.”

⁴¹ Yuk si Isa, “Ka'am saga a'a ma patahunan itu, asā' pahāp pikilanbi! Dalam to'ongan aniya' imanbi! Subay buwattingga gi' t'ggolku ma ka'am anandalan kabuwattilubi bo' yampa kam magkahagad?” Jari ah'ling iya ni mma' onde', “Bowahun pi'itu anaknu,” yukna.

⁴² Na, sabu pa'in onde' inān binowa ni si Isa, nihantakan iya ni tana' e' saitan maka pinapaspad. Sagō' pinabukagan saitan e' si Isa ati pinauli' onde' inān bo' ni'nde'an ni mma'na.

⁴³ Jari ainu-inu saga a'a maina'an kamemon, pag'nda' sigām ma kaheya kawasa Tuhan.

*Amissala si Isa Pabalik ma Pasal Kamatayna
(Matiyu 17:22-23; Markus 9:30-32)*

Hinabu masi magkainu-inuhan saga a'a inān ma saga hinang si Isa kamemon, ah'ling iya ni saga mulidna, yukna, ⁴⁴ “Pandogahinbi to'ongan ya pamissalaku itu ma ka'am. Aku itu, Anak Manusiya', arai' na sinōngan ni pagbaya'an saga a'a.” ⁴⁵ Saguwā' in bissala si Isa inān dalam tahati e' saga mulidna. Tu'ud nilimbungan hatina min sigām. Mbal isab sigām makatawakkal atilaw iya bang ai hatina bay yukna he'.

*Sai ya Katapusan Alanga?
(Matiyu 18:1-5; Markus 9:33-37)*

⁴⁶ Ma llaw dakayu' magjawab saga mulid si Isa bang sai ma sigām ya katapusan alanga.

⁴⁷ Kinata'uan asal e' si Isa bang ai ma deyom pikilan sigām, angka niā' e'na dakayu'

onde'-onde' ariki', pinat'ngge e'na ma bihingna. ⁴⁸ Yukna ni sigām, “Sasuku anaima' dakayu' onde'-onde' ariki' buwattitu ma sabab ōnku ya pamanyabutanna, baranku ya tinaima' e'na. Maka sasuku anaima' aku, taima'na isab Tuhan ya bay amapi'itu aku ni dunya. Sai-sai areyo' pagatayna min kasehe'anna, ya ina'an katapusan alanga.”

*Sasuku Mbal Anagga' Kitam Amogbog du
(Markus 9:38-40)*

⁴⁹ Jari ah'lling si Yahiya, yukna, “Tuwan, aniya' ta'nda' kami dakayu' a'a anabbut ōnnu pamaluwasna saitan min deynom baran a'a. Bay iya lāng kami sabab in iya ngga'i ka sehe'tam.”

⁵⁰ Sagō' ah'lling si Isa, yukna, “Da'a iya lāngunbi sabab sasuku mbal anagga' ka'am amogbog du.”

Si Isa Mbal Tinaima' e' saga A'a Samariya

⁵¹ Manjari itu, pagka song ta'abut na waktu pama'angkat si Isa ni sulga', amanuyu' to'ongan iya pehē' ni Awrusalam. ⁵² Aniya' saga a'a soho'na parahū min iya, ati pehē' sigām pal'ngngan tudju ni dakayu' kauman ma lahat Samariya anakapan pahanti'anna mahē'. ⁵³ Saguwā' saga a'a ma kauman inān mbal bilahi anaima' si Isa sabab Awrusalam ya patudjuhanna. ⁵⁴ Kinata'uan pa'in itu e' duwa mulidna, si Yakub maka si Yahiya, yuk sigām ni si Isa, “Tuwan Panghū', bilahi ka bahā' bang kami anoho' api pahūg min sulga' pangamula saga a'a inān?”

55 Sagō' niharap duwangan itu e' si Isa bo' pah'linganna. 56 Manjari palanjal sigām minnē' bo' ni kaluma'an saddī.

*Saga A'a Maghawal-hawal Ameya' ma si Isa
(Matiyu 8:19-22)*

57 Ma pal'ngnganan pa'in sigām, aniya' dakayu' a'a amissala ni si Isa, yukna, “Tuwan, bilahi aku ameya' ma ka'a pi'ingga-pi'ingga papehe'annu.”

58 Yuk si Isa ma iya, “Gōm hayop talun aniya' pat'nna'anna, maka kamanuk-manukan aniya' pugaranna. Saguwā' aku itu, Anak Manusiya', halam taga-pahanti'an luggiya'.”

59 Ah'ling si Isa ni a'a dakayu', yukna, “Pi'itu ka ameya' ma aku.”

Sagō' magtumagal a'a he', yukna, “Tuwan, paba'irun gi' aku pabing ni luma'. Subay na apuwas pangubulku ma mma'ku bo' yampa aku ameya' ma ka'a.”

60 Anambung si Isa, yukna, “Patut bang a'a amatay pinakubul ma saga a'a kasehe'an ya halam kaniya'an kallum taptap. Sagō' ka'a, pehē' ka pal'ngngan magnasihat pasal pagpar-inta Tuhan.”

61 Aniya' isab a'a dangan ah'ling ma si Isa, yukna, “Ameya' aku ma ka'a, Tuwan, sagō' dūlin aku ama'id min matto'a-danakanku dahū.”

62 Yuk si Isa ma iya, “Bang aniya' a'a mag-araru ma humana bo' hal palingi' ang'nda' ni buli'anna, mbal taluwa'. Damikiyanna bang a'a bilahi ameya' ma aku bo' abimbang ma ai-ai bay bbahanna he', mbal iya tōp maghinang ma pagparintahan Tuhan.”

10

Pinal'ngngan e' si Isa Mulidna Pitumpū' maka Duwa

¹ Puwas e' aniya' pitumpū' maka duwa a'a saddī kawakilan e' si Isa. Sinō' sigām parahū min iya ni kamemon da'ira maka kaluma'an ya song papehē'anna. Pinal'ngngan sigām e'na duwa-duwa magbeya'. ² Yukna ma sigām, “Saga a'a inān sali' dalil huma atiguma' na buwa'na. Aluha tana' sagō' kulang a'a magani, angkan yukku ma ka'am: angamu'-ngamu' kam tabang ni tag-dapu tana' bo' supaya iya anoho' saga a'a pehē' magani. ³ Na, lum'ngngan na kam. Sali' kam sapantun anak bili-bili pinapehē' ni t'ngnga' saga ero' talun magpangal'kkob. ⁴ Da'a kam amowa pitaka atawa puyu' pamowahan ai-aibi atawa taumpa'. Bang aniya' a'a tasampangbi ma labayan da'a kam pahogga' magsagina.

⁵ “Bang aniya' luma' pariyata'anbi pah'llinginbi dahū, yuk-i, ‘Bang pa'in kam kaniya'an kasannangan!’ ⁶ Manjari bang aniya' pat'nna' ma luma' inān a'a patut binuwanan kasannangan, kat'kkahan dū iya kasannangan bay pangamu'bi he'. Sagō' bang halam, papelleng ni ka'am kasannangan e'. ⁷ Pat'nna' kam ma dakayu' luma' sadja. Da'a kam magpinda-pinda pat'nna'an. Amangan kam maka anginum ai-ai pangalabot ka'am e' saga a'a ma deyom luma' he' sabab bang a'a maghinang, wajib iya binuwanan napakana.

⁸ “Maingga-maingga kaluma'an kat'kkahanbi, bang kam sinagina e' saga a'ana, kakanunbi ai-ai pinat'nna'an ka'am e' sigām. ⁹ Pauli'unbi saga a'a sakihan mahē' maka haka'anbi sigām, ta'abut na waktu pagparinta Tuhan. ¹⁰ Saguwā' bang aniya' kaluma'an kat'kkahanbi bo' kam mbal ganta' sinagina e' a'ana, paluwas kam ni lān bo' pah'llinginbi. ¹¹ Yukbi, 'Itiya' paspasan kami min tape' kami bagunbun lahatbi itu, tanda' saksi' in kami apuwas na min ka'am. Sagō' subay kata'uanbi in pagparinta Tuhan asekot na.' ¹² Haka'anta kam,” yuk si Isa, “bang ta'abut llaw pangahukum Tuhan ma manusiya' abuhat lagi' hukumanna ma saga a'a ma lahat ina'an-i min bay hukuman ma lahat Sodom ma masa awal.”

*Maka'ase'-ase' saga A'a Mbal Magkahagad
(Matiyu 11:20-24)*

¹³ “Allā!” yuk si Isa. “Ka'am saga a'a Korasin maka a'a Betsaida, maka'ase'-ase' sidda ya pamakadal ka'am! Aheka hinang makainu-inu bay pina'nda'an ni ka'am sagō' dalam ikutbi. Bang da'ira Tira maka da'ira Sidun ma masa awal e' bay pangahinangan saga hinangku makainu-inu itu, tantu saga a'a maina'an bay pataikut min dusa sigām. Tantu sigām bay magsin'mmek karut, maka magbusugan di-sigām abu, tanda' sin pagsusun sigām. ¹⁴ Bang ta'abut llaw pangahukum Tuhan, abuhat lagi' hukuman ya pinat'kka ni ka'am min bay hukuman ma saga a'a da'ira Tira maka da'ira Sidun. ¹⁵ Ka'am isab

a'a Kapirnaum," yuk si Isa, "ilu kam magbantug-bantug di-bi in ka'am pinalanga sampay ni sulga! Luwal nalka' ya pasampayanbi!"

¹⁶ Ah'lling si Isa ni saga mulidna, yukna, "Sasuku anaima' pandu'bi, sali' aku ya tataima'na. Sai-sai isab anulak ka'am, sali' aku ya tasulakna. Maka sai-sai anulak aku, tasulakna Tuhan ya bay amapi'itu aku ni dunya."

Pagbalik ni si Isa Mulidna Pitumpū' maka Duwa

¹⁷ Mbal at'ggol, makabalik na ni si Isa saga mulidna pitumpū' maka duwa ya bay soho'na pal'ngngan. Landu' sigām akōd. Yuk sigām ni iya, "Tuwan, minsan saga saitan, bay ameya' ma panoho'an kami pagsabbut kami ōnnu!"

¹⁸ Anambung si Isa, yukna, "Bay ta'nda'ku nakura' saitan sali' luwa lāt apakpak min b'ttong langit, halam na aniya' ga'osna. ¹⁹ Kabuwanan kam e'ku kawasa bo' kam mbal ainay minsan tagi'ikbi sowa atawa jalalangking. Taga'osbi isab kawasa nakura' saitan ya magbabanta, ati halam aniya' makamula ka'am minsan ai. ²⁰ Sagō' da'a kam magkalasigan ma sabab kapagbaya'anbi saga saitan. Gom gi' kam magkōg-koyag ma sabab ōnbi wa'i tasulat e' Tuhan ma deyom sulga'."

Magkōg-koyag si Isa

(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Manjari ma waktu ina'an sinōd kōg si Isa sabab min Rū Sussi. Yukna ni Tuhan, "O Mma', ka'a ya makapagbaya' ma sulga' maka ma dunya. Aheya pagsukulanku ni ka'a sabab in

bay limbungannu min a'a taga-pangadji' sampay min a'a alalom pangita'una, pata'unu na ni saga a'a akulang ta'una. Aho', Mma', min kōg maka baya'nu angkan buwattē'.

²² “Bay na pangandol ai-ai kamemon ma aku e' Mma'ku. Dalam aniya' makata'uwan Anak Tuhan bang sai iya, luwal Mma'ku'. Damikiyanna isab, dalam aniya' makata'uwan Mma'ku bang sai iya, luwal aku anakna lissi, sampay isab sasuku tapene'ku pinata'u.”

²³ Jari paharap si Isa ni saga mulidna bo' ah'lling ni sigām sadja. “Aheya kahāpanbi,” yukna, “ma sabab paka'nda'bi pakaradja'an itu.

²⁴ Haka'anta kam, aheka saga nabi maka saga sultan ma masa awal e' bay bilahi to'ongan ang'nda' pakaradja'an ya ta'nda'bi ma buwat-tina'an, sagō' dalam ta'nda' e' sigām. Bilahi isab sigām akale ma ai-ai takalebi itu, sagō' dalam bay makakale.”

Kissa Pasal A'a Samariya ya Ahāp Addatna

²⁵ Manjari aniya' dakayu' guru sara' agama pehē' ni si Isa. Aniya' panilawna ma si Isa panulayan iya, yukna, “Tuwan Guru, ai subay hinangku bo' supaya aku pinasuku'an kallum kakkal ni kasaumulan?”

²⁶ Anambung si Isa, yukna, “Ai bahā' tasulat ma deyom sara' Tuhan, ya bay pang'bba ma si Musa? Ai hatina ya tabassanu mahē'?”

²⁷ Yuk sambung a'a inān, “Wajib kam alasa to'ongan ma Panghū'bi Tuhan. Ya lasabi ma iya subay min deyom ataybi maka min deyom tawhidbi maka min panahu'anbi maka

min kosogbi. Maka wajib isab kam alasan pagkahibi manusiya' buwat e'bi alasan baranbi."

²⁸ "Taluwa' sambungnu," yuk si Isa. "Hinan-gun ilu ati pinasuku'an du ka kallum kakkal ni kasaumulan."

²⁹ Sagō' guru inān mbal bilahi tara'ug angka yukna ma si Isa, "Manjari sai bahā' pagkahiku ya subay kalasahanku?"

³⁰ Anambung si Isa, yukna, "Aniya' dakayu' a'a bangsa Yahudi palūd min Awrusalam tudju ni da'ira Ariha. Ma labayan pa'in, nirugpakan iya e' saga mundu. Nila'ugan iya maka nilangpasan kamemon alta'na sampay s'mmek bay ma baranna. Ahalol pa'in iya, pinasagaran iya maina'an. ³¹ Pasalta', aniya' palabay min lān inān dakayu' imam Yahudi sagō' pag'nda'na ma a'a ahalol e', palikuwad iya min dambila'. ³² Damikiyanna, aniya' a'a saddī makapina'an, Yahudi isab min tubu' si Libi, a'a anabangan imam. Sagō' pag'nda'na ma a'a ahalol e', palikuwad isab iya min dambila'. ³³ Puwas e' aniya' dakayu' a'a bangsa Samariya pal'ngangan min lān ina'an ati ta'abutna a'a ahalol e'. Pag'nda'na, magtūy iya t'kkahan ase'. ³⁴ Pasekot iya pina'an ati tambalanna pali'na maka ns'llan maka binu, bo' yampa p'kkosna. Puwas e' pinasakat a'a inān ma kura'na ati binowa ni luma' paghahanti'an bo' niayura e'na maina'an. ³⁵ Pagsalung amuwan iya sīn ma tag-dapu luma' he' ati yukna ma iya, 'Ayurahin aku a'a itu. Bang ka makagastu palabi min sīn itu, bayaranku pa'in ma kabalikku pi'itu.' "

³⁶ Jari atilaw si Isa ni guru inān, yukna, “Na, ma a'a t'llungan inān, ingga bang ma pikilannu maghinang sangkahāpan ma a'a bay kalangpasan e' mundu he'?”

³⁷ Anambung guru, yukna, “Ya a'a dangan ma'ase' ma iya sampay anabang.”

“Na,” yuk si Isa, “pehē' na ka. Hinangun buwat hinang a'a inān.”

Si Isa ma Luma' disi Marta maka si Mariyam

³⁸ Manjari itu, makalanjal pa'in disi Isa maka saga mulidna minnē', at'kka sigām ni dakayu' kaluma'an ati sinagina iya e' d'nda niōnan si Marta, sinō' pariyata' ni luma'na. ³⁹ Aniya' danakan si Marta d'nda niōnan si Mariyam. Si Mariyam iya aningkō' na pa'in ma atag tape' si Isa akale ma pamandu'na. ⁴⁰ Si Marta alengog pikilanna sabab kaheka hinangna magadjal lalabotan, angkan iya pehē' ni si Isa magmahi. “Tuwan,” yukna, “mbal bahā' ahalga' ma ka'a itiya' aku pinasagaran e' danakanku magadjal dangan-danganku. Sō'un iya anabang.”

⁴¹ Sagō' anambung si Isa, yukna, “Ka'a Marta, asasaw ka maka aheka hinang kasusahannu, ⁴² sagō' dakayu' du hinang aheya kagunahanna. Ahāp ya pinene' e' si Mariyam, mbal du kala'anan min iya.”

11

*Pamandu' si Isa Pasal Sambahayang
(Matiyu 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Aniya' dakayu' llaw anambahayang si Isa. Aubus pa'in, ah'lling ni iya dakayu' mulidna,

yukna, “Tuwan, pandu'in kono' kami magsambahayang buwat bay pamandu' si Yahiya ma mulidna.”

² Anambung si Isa, yukna, “Bang kam anambahayang subay buwattitu kal'ngngananna. Yukbi, ‘O Mma' kami Tuhan, bang pa'in pinagaddatan ònnu e' kamemon.

Bang pa'in mbal at'ggol bo' ka magparinta ma manusiya' kamemon ma dunya itu.

³ Jukupin kami balanja' llaw-llaw.

⁴ Ampunun saga dusa kami, sabab ampun kami isab sai-sai makarusa ni kami.

Da'a kami tugutin binowa ni deyom sasat.' ”

⁵ Ah'lling gi' si Isa ni sigām, yukna, “Saupama aniya' min ka'am taga-bagay. Jari pehē' kam tonga' bahangi ni luma'na bo' yukbi, ‘O bagay, pasambi'un kono' aku tinapay t'llu solagna,

⁶ sabab aniya' bagayku dakayu' at'kka baha'u min l'ngngananna. Ina'an iya ma luma' kami, bo' halam ai-ai tapamakanku iya.’ ⁷ Sakali anambung bagaybi min deyom luma', yukna, ‘Oy!

Da'a aku sasawun. Ahogot na tambol lawang maka itiya' na kami magtai'anak maglegehan. Mbal aku makabungkal amuwanan ka'a ai-ai.’

⁸ Haka'anta kam,” yuk si Isa, “minsan buwattē' panambung bagaybi he', tantu iya pabungkal bo' kam buwananna ai-ai kagunahanbi. Ngga'i ka ma sabab kapagbagaybi, sagō' ma sabab katuyu'bi angamu'.

⁹ “Angkan haka'anta kam, angamu'-ngamu' kam ati binuwanan du kam. Amiha kam ati makabāk du kam. Mikiukab kam ati niukaban

du kam. ¹⁰ Sabab sai-sai angamu' kabuwanan du, sai-sai amiha makabāk du, sai-sai mikiukab niukaban du. ¹¹ Ka'am taga-anak ilu, abila kam pangamu'an daing e' anakbi, buwananbi bahā' sowa? ¹² Atawa bang amu'na nt'llo, buwananbi bahā' jalalangking? ¹³ Ka'am ilu, minsan taga-dusa, ata'u du amuwanan anakbi ai-ai makahāp. Luba'-lagi'na na Mma'bi ma deyom sulga' ata'u du amuwanan ka'am Rū Sussi ni sasuku angamu' ni iya."

*Si Isa maka Be'elsebul
(Matiyu 12:22-30; Markus 3:20-27)*

¹⁴ Aniya' saitan makaumaw pinala'an e' si Isa. Makala'an pa'in saitan-i, makabissala na a'a bay umaw. Ainu-inu ba'anan a'a bay maina'an, ¹⁵ sagō' aniya' ah'lling, yuk-i, "Kabuwanan iya kawasa e' Be'elsebul ya pagnakura'an saga saitan, angka' an iya makapala'an saga saitan."

¹⁶ Aniya' isab saga a'a kasehe' bay mikipa'nda' ma si Isa hinang makainu-inu, panulayan sigām bang b'nnal min Tuhan kawasana. ¹⁷ Sagō' kasakupan asal e' si Isa bang ai pinikil e' sigām, angka' yukna ma sigām, "Bang saupama aniya' pagsultanan abahagi' duwa saga a'ana ati magbono' sali'-sali', mbal at'ggol magka'at pagsultanan e'. Damikiyanna bang aniya' a'a magdaokom abahagi' duwa bo' magsagga'an di-sigām, al'kkas sigām magkaukanat. ¹⁸ Damikiyanna isab bang nakura' saitan amaluwas saitan, hatina magsagga' iya maka panendogna, mbal at'ggol, kamulahan sigām. Na, yukbi in aku itu kabuwanan kawasa

e' nakura' saitan ya angkan aku makapaluwas saitan. ¹⁹ Bang he'-i b'nnal, minningga bahā' pangā'an mulidbi kawasa ya angkan sigām isab makapaluwas saitan? Mulidbi luggiya' ya amatampal kasā'anbi. ²⁰ Sagō' ya b'nnalna, ya angkan aku makapala'an saitan sabab kawasaku deyo' bay min Tuhan. Ya na ko' ilu paltanda'an in Tuhan itiya' na magparinta ma deyomanbi.

²¹ “Saupama a'a aga'os sakap asal maka pakokosna, bang iya ganta' anganjagahan luma'na mbal ainay pangalta'na. ²² Sagō' bang aniya' a'a akalap gi' kosogna parugpak pina'an bo' anganda'ug, kalangpasan du saga pakokos bay pangandolan e' a'a tag-luma' he'. Pinagbahagi'-bahagi'an isab pangalta'na ati pamuwan ma saga kasehe'an.”

²³ Ah'lling isab si Isa, yukna, “Sai-sai mbal amogbogan aku anagga' aku du. Maka sai-sai mbal anabangan aku magpatipun saga suku'ku, amakaukanat du iya.”

*Kabalik Saitan ni Baina
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ “Na, bang takdil ni saitan,” yuk si Isa, “bang aniya' saitan paluwas min baran a'a, nilunsul e'na lahat dalam bay kaulanan pamiha'anna pahalian. Sagō' dalam aniya' tabākna. Jari ah'lling saitan inān ni baranna, yukna, ‘Gom aku pabīng ni baran a'a bay pat'nna'anku he'.’ ²⁵ Pagbīng pa'in, ta'nda'na wa'i bay sinapuhan maka minomos. ²⁶ Puwas e' pehē' iya angā' pitu' saitan saddī, akalap gi' la'at sigām min iya, ati pasōd sigām kamemon ni deyom baran a'a he',

bo' pat'nna' maina'an. Jari in kahālan a'a he' ala'at gi' min bay dahū.”

Pasal Kakōgan B'nnal

²⁷ Manjari aubus pa'in pamissala si Isa, aniya' d'nda min katimukan a'a inān ah'ling patanog. Yukna ma si Isa, “Kinōgan sidda d'nda bay anganakan ka'a maka bay amaruru!”

²⁸ Sagō' anambung si Isa, yukna, “Aheya gi' kakōgan sasuku akale ma palman Tuhan sampay ameya' ma panoho'anna.”

*Paltanda'an min Nabi Yunus
(Matiyu 12:38-42)*

²⁹ Paheka na pa'in saga a'a maghuru-huru pina'an ni si Isa ati yukna ma sigām, “Ala'at kahi-nangan saga a'a patahunan itu. Mikipa'nda' kam paltanda'an panulayanbi aku bang sab'nnal-b'nnal aku min Tuhan. Sagō' dalam aniya' paltanda'an pina'nda'an ni ka'am, luwal paltanda'an nabi Yunus bay ma masa awal e'.

³⁰ Si Yunus bay tahinang paltanda'an e' Tuhan pagbanda' ma saga a'a ma da'ira Niniba. Damikiyanna isab aku, Anak Manusiya', tahinang paltanda'an ma ka'am saga a'a patahunan itu. ³¹ Bang ta'abut na llaw pangahukum Tuhan ma manusiya', aniya' du an'ngge maina'an dakayu' sultan d'nda bay min lahat Seba ma masa awal e'. Anaksi' du iya in ka'am tagadusa. Ya angkan iya taga-kapatut anaksi' sabab in iya bay pi'itu min lahatna ma bihing dunya supaya takalena bissala sultan Sulayman, ya bay alalom to'ongan pangita'una he'. Sagō' haka'anta kam, ma buwattina'an aniya' maitu ma ka'am

pasōng lagi' pangita'una min sultan Sulayman, sagō' mbal ikutbi. ³² Bang ta'abut na llaw pangahukum Tuhan ma manusiya', magt'nggehan saga a'a bay ma da'ira Niniba ma masa awal e', bo' anaksi'an ka'am in ka'am taga-dusa. Sabab sigām ya bay apinda min dusa sigām pagkale sigām ma pandu' si Yunus. Haka'anta kam, aniya' maitu ma ka'am alanga lagi' min nabi Yunus, sagō' mbal iya ikutbi.”

*Pasal Kasawahan
(Matiyu 5:15; 6:22-23)*

³³ Amandu' gi' si Isa, yukna, “Halam aniya' anū'an palita'an bo' yampa tapukanna atawa turunganna maka undam, sagō' pat'anna'na du ma diyata' papagan supaya ta'nda' sawana e' sasuku pasōd ni deyom luma' he'. ³⁴ Matata itu sali' dalil palita'an amuwan sawa ma deyom ginhawata. Bang ahāp pang'nda'ta, asawa sampay deyom ginhawata. Sagō' bang matata mbal ahāp, sali' angalendom sampay deyom ginhawata itu. ³⁵ Tantuhunbi in kasawahan ma deyom ginhawabi b'nnal sadja, ngga'i ka kalendoman. ³⁶ Sagō' bang asawa lullun deyom ginhawabi, maka bang dalam aniya' lendomna minsan dangkuri', asawa to'ongan kamemonna. Ya dalilna aniya' palita'an amasawahan iya.”

*Saga Katiksa'an Nnom Hekana
(Matiyu 23:1-36; Markus 12:38-40)*

³⁷ Aubus pa'in e' si Isa amissala, aniya' dakayu' a'a Parisi amowa iya ni luma'na amangan. Jari pasōd iya pina'an amangan. ³⁸ Ainu-inu Parisi he' ma si Isa sabab dalam iya bay angose'an

tanganna dahū bo' yampa amangan. ³⁹ Yuk si Isa ma iya, “Ka'am saga Parisi, kose'anbi sawanbi maka laibi sampay luwasanna, sagō' ap'no' deyom ataybi e' pangalangpasbi maka kala'atanbi. ⁴⁰ Dupang pahāp kam! Kabā'bi bahā' hal luwasan baranbi ya pinapanjari e' Tuhan, bo' deyomna halam? ⁴¹ Sagō' isi sawanbi maka laibi subay panarakkabi ma saga miskin, jari halal du kamemonbi.

⁴² “Maka'ase'-ase' sidida ya pamakadal ka'am, saga Parisi! Atukid sidida kam anukbal ni Tuhan bahagi' sangpū' min ai-aibi kamemon, minsan la'a hal ginisan sayul-sayul ya pamapābi kinakan. Sagō' halam kabogboganbi saga hinang ahalga', hatina hinang abontol ma pagkahibi maka lasa tudju ni Tuhan. Ahāp isab hinangbi anukbal bahagi' min ai-aibi, sagō' da'a taikutinbi saga hinang labi ahalga' he'.

⁴³ “Maka'ase'-ase' sidida ya pamakadal ka'am, saga Parisi! Bang kam ma deyom langgal, ya kabaya'anbi subay aningkō' ma paningkō'an bangsahan. Bang kam ma mairan, ya kabaya'anbi subay nihulmat e' saga a'a.

⁴⁴ “Maka'ase'-ase' sidida ya pamakadal ka'am. Sali' kam sapantun kakakubulan hal pinasagaran, manjari tagi'ik e' a'a bo' halam kinata'uwān e' sigām in ina'an makabatal.”

⁴⁵ Na, aniya' maina'an dakayu' guru sara' agama ah'ling ni si Isa, yuk-i, “Tuwan Guru, pagka buwattē' pah'lingnu ma saga Parisi, sampay kami isab talapaynu pinakaiya'.”

⁴⁶ “Aho',” yuk si Isa, “maka'ase'-ase' isab ya pamakadal ka'am, saga guru sara' agama! Sabab

pabuhatanbi saga a'a maka sara'-panara' ya mbal takole' binogbogan e' sigām. Sagō' mbal kam anabang amowa, minsan la'a hal tabang ariki'.

⁴⁷ “Maka'ase'-ase' ya pamakadal ka'am! Sabab pa'altibi tempat ma saga nabi, bo' nabi inān bay tabono' e' ka'mbo'-mbo'anbi ma masa awal e'. ⁴⁸ Jari ka'am ilu anaksi'an di-bi in ka'am pauyun du ma kahinangan ka'mbo'-mbo'anbi he'. Sigām bay amapatay saga nabi he', ati ka'am ya ama'alti kubul sigām. ⁴⁹ Angkanna Tuhan, ya alalom asal ta'una, bay angallam, yuk-i, 'Pabeya'ku pehē' ni bangsa Isra'il saga nabi maka saga a'a kawakilanku. Saguwā' kasehe'an a'a pabeya'ku pinapatay du e' sigām, kasehe'an nila'at.' ⁵⁰ Angkanna,” yuk si Isa, “ka'am saga a'a patahunan itu tin'kkahan du kabinasahan ma sabab bay dusa ka'mbo'-mbo'anbi amono' kanabi-nabihan sangay min waktu pamapanjari dunya. ⁵¹ Bininasa du kam ma sabab kamatay saga nabi kamemon, tinagna'an min si Habil anak si Adam, sampay ni si Jakariya ya pinapatay e' sigām ma llotan tongod pagkulbanan maka baran langgal e'. Aho', haka'anta kam saga a'a ma ahil jaman itu, tantu kam pamatanggungan karusahan sigām kamemon.

⁵² “Maka'ase'-ase' sidda ya pamakadal ka'am, saga guru sara' agama, sabab tambolanbi saga a'a bo' mbal kaniya'an pangita'u. Ya sapantunna pangalta' tinau' sakuli-kuli, in ka'am mbal bilahi angukay iya, maka lāngbi isab sasuku bilahi.”

⁵³ Pagla'an si Isa minna'an, magtūy saga Parisi maka saga guru sara' anagna' anoway iya. Ala'at sidda panoway sigām, maka aheka isab panilaw

sigām ma iya, ⁵⁴ bang kalu tasaggaw amah'lling kasā'an, manjari katuntutan iya ni sara'.

12

Pagbanda' Pasal Pandu' Parisi maka Saddusi (Matiyu 10:26-27)

¹ Pasalta' ina'an-i, ibu-ibuhan saga a'a mag-timukan, sikaselot-selotan. Manjari amanda' si Isa dahū ma saga mulidna, yuk-i, “Halli'inbi pasulig tinapay min saga Parisi, hatina hinang sigām maglaku-laku in sigām ahāp. ² Kamemon bay nilimbungan,” yukna, “tantu pinaluwas. Maka kamemon bay tatau' ma deyom atay tantu pinabukis du. ³ Ai-ai pagsuli-sulibi ma deyom kalendoman kinale du ma kasawahan. Ai-ai paghigung-higungbi ma deyom bilik pinatanyag du ma mairan.”

Pasal Sai Subay Pinagmatāwan (Matiyu 10:28-31)

⁴ “Haka'anta kam, saga bagay,” yuk si Isa, “da'a katāwinbi saga a'a ya makapatay baranbi sabab mbal ta'abut palnyawahanbi. ⁵ Sagō' pandu'anta kam bang sai iya subay pagmatāwanbi: katāwinbi Tuhan sabab taga-kapatut iya angalarukan nyawabi ni deyom nalka' bang tapapatay na baranbi.”

⁶ Yuk si Isa lagi', “Pikilunbi saga manuk-manuk paupit ilu, tab'llita lima hekana maka duwa unud sīn. Saguwā' minsan manuk-manuk ariki' halga'na, mbal takalipat e' Tuhan minsan dakayu'. ⁷ Na, luba'-lagi'na ka'am isab mbal takalipat e' Tuhan. Minsan lamba bu'unbi ilu

taitung asal e'na. Angkan kam subay mbal tināw sabab ahalga' gi' kam min ba'anan paupit ilu."

Pagsab'nnal Pasal si Isa ya Pameya'an
(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Haka'anta kam," yuk si Isa, "sai-sai anga-haka ma matahan kaheka'an a'a in iya ameya' ma aku, Anak Manusiya', angahaka du aku ma matahan saga mala'ikat Tuhan in a'a inān pal-suku'anku du. ⁹ Sagō' sai-sai amalilu ma matahan kaheka'an a'a in aku ngga'i ka pameya'anna, paliluhanku isab a'a inān ma matahan saga mala'ikat Tuhan. ¹⁰ Sai-sai amah'ling la'at ma aku, Anak Manusiya', makajari niampun dusana, sagō' sai-sai amah'lingan Rū Sussi ala'at, mbal to'ongan niampun.

¹¹ "Ma sinosōng, bang kam sinaggaw e' a'a bo' binowa ni langgal sigām nihukum atawa ni alopān saga gubnūl maka saga parinta, da'a kam magsusa bang buwattingga e'bi anganda'awahan di-bi atawa bang ai pamissalabi. ¹² Sabab pinandu'an du kam e' Rū Sussi ma waktu ina'an-i bang ai subay pamissalabi."

Paralilan Pasal A'a Dayahan

¹³ Manjari aniya' dangan min katimukan a'a inān ah'ling. Yukna ni si Isa, "Tuwan, soho'un lagi' danakanku amahagi'an aku pusaka' bay pang'bba e' mma' kami."

¹⁴ Sagō' yuk si Isa ma iya, "Sehe', halam aku kabuwanan kapatut anara' ka'am, maka halam aniya' kapatutku amahagi' alta'bi."

¹⁵ Sinugpatan isab lling si Isa ma saga a'a inān, yuk-i, "Kamaya'-maya' kam. Halli'inbi

napsu indaginis sabab minsan kam dayahan makalandu', ngga'i ka karayabi aheka ya mak-abuwanan ka'am kallum."

¹⁶ Puwas e' aniya' pamaralil e' si Isa ma saga a'a inān, yukna, "Aniya' a'a dayahan taga-huma aheka sidda buwa'na. ¹⁷ Manjari a'a itu amikilan di-na, yukna, 'Ai bahā' subay hinangku pagka dalam aniya' kamalig sarang panau'anku buwa' tinanom itu? ¹⁸ Ā, kata'uwanku na bang ai subay hinangku. Langkatku saga kamaligku bo' hinangku kamalig baha'u, aheya lagi' min bay tagna'. Jari tau'ku mahē' buwa' tinanomku kamemon maka alta'ku kamemon. ¹⁹ Puwas e' ah'llingan aku di-ku, yukku, ahāp asal sukudku. Aheka na tatau'ku panganggastuku sampay ma tahunan. Pahali-hali na aku. Amangan aku maka anginum, maka pahāpku palasahanku.' ²⁰ Sagō' amissala Tuhan ma iya, yukna, 'Dupang pahāp ka! Ma sangom ilu amatay du ka. Ma sai na bahā' alta' bay tau'annu barannu ilu?' ²¹ Na," yuk si Isa, "buwattē' du ya kamaujuran a'a bang amabūd alta' pamahāp palasahanna, bo' pa'in miskin iya ma pang'nda' Tuhan."

*Pasal Pangandol ma Tuhan
(Matiyu 6:25-34)*

²² Jari amissala gi' si Isa ma saga mulidna, yukna, "Angkan kam soho'ku da'a sakit mag-susa pasal kallumanbi bang ai kakanbi, atawa pasal ginhawa-baranbi bang ai kapan'mmekbi. ²³ Sabab labi ahalga' kallumta min pagkakanta, maka ahalga' gi' baranta min pan'mmekta. ²⁴ Nda'unbi saga owak. Mbal magtanom, mbal

magani, maka halam aniya' pagtatau'an sigām kinakan, sagō' binalanja'an asal sigām e' Tuhan. Bo' ka'am ilu, ahalga' gi' to'ongan min kamanuk-manukan. ²⁵ Sai bahā' makapataha' umulna saga danjām sadja, minsan buwattingga e'na magma-susa? ²⁶ Manjari bang mbal tapataha'bi umulbi minsan dangkuri', angay pagsusahanbi ai-ai kasehe'? ²⁷ Nda'unbi saga sumping bang buwattingga katomo'na. Mbal magsangsā' maghinang, mbal magt'nnun. Sagō' haka'anta kam, minsan sultan Sulayman maka kahaldayana ma masa awal e', mbal maka'atu kahāp s'mmekna ma dakayu' sumping itu. ²⁸ Bang Tuhan ya makapayakun sumping kasagmotan itu, ya tatasanna dang'llaw du, pagsalung tinunu', ya lagi'na ka'am pas'mmekanna du. Akulang pahāp pangandolbi ma iya!

²⁹ “Angkan kam soho'ku da'a magsusa, da'a kam magpikil na pa'in bang ai kakanbi atawa inumbi. ³⁰ Saga a'a mbal ata'u magta'at ma Tuhan, ya na he' kinasusahan na pa'in e' sigām. Sagō' ka'am ilu, kinata'uwan e' Mma'bi Tuhan in ina'an kagunahanbi asal. ³¹ Sagō' muna-muna kannalunbi pagparinta Tuhan, manjari pinaniya'an du kam ai-ai kulang-kabusbi.”

Pasal Karaya ma Sulga'
(Matiyu 6:19-21)

³² “Ka'am saga mulidku,” yuk si Isa, “da'a kam tināw minsan kam mbal aheka. Sabab ka'amuhan Mma'bi Tuhan amuwanan ka'am palsuku'an ma deyom pagparintahanna. ³³ Pab'llihinbi alta'bi ati panarakkahunbi

b'liihanna ma saga a'a miskin. Bang hinangbi itu-i sali' kam dalil ang'nna' alta'bi ma deyom pitaka mbal magka'ndang. Hatina aniya' karayabi ma deyom sulga', karaya mbal pakulang. Bang ganta' maina'an karayabi, mbal ta'abut e' a'a panangkaw maka dalam aniya' ulat amaka'at iya. ³⁴ Sabab hatina, maingga-maingga ya panau'anbi alta'bi, ya na ina'an pataptapan pangatayanbi.”

Pinajaga e' si Isa saga Mulidna

³⁵⁻³⁶ Amissala gi' si Isa, yukna, “Subay kam patanam ma ai-ai pat'kka, buwat saga sosoho'an angalagaran kapole' nakura' sigām min pagkaw-inan. As'mmek na pa'in sigām maka mbal am'ddahan palita'an. Pagt'kka nakura' sigām bo' pagkuku'na ma lawang, magtūy iya niuk-aban. ³⁷ Aheya kahāpan saga sosoho'an inān pagka masi sigām magjaga maka asakap asal ma pagt'kka nakura' sigām. Haka'anta kam to'ongan,” yuk si Isa, “nakura' inān angamosan di-na du ati patingkō'na saga sosoho'anna he' bo' yampa sigām buhatanna. ³⁸ Minsan tonga' bahangi atawa dai' llaw ya kat'kkana, bang ta'abutna saga sosoho'anna asal ajaga, tantu aheya kahāpan sigām. ³⁹ Saupama a'a tagdapu luma', bang kata'uwanna waktu kat'kka panangkaw, tantu mbal pasagaranna luma'na nilangkat maka sinōd. ⁴⁰ Damikiyanna isab ka'am, subay kam sakap sadja sabab aku, Anak Manusiya', at'kka du pi'itu pabīng ma waktu mbal kata'uwanbi.”

*Pasal Sosoho'an Kapangandolan
(Matiyu 24:45-51)*

⁴¹ Manjari atilaw si Petros, yukna, “Tuwan, sai bissalahannu paralilan ilu? Kami sadja atawa a'a kamemon?”

⁴² Anambung si Isa magparalilan pabīng. “Bang aniya' sosoho'an ahāp akkalna, a'a kapangandolan,” yukna, “iya na ina'an pinene' e' nakura'na magmandul ma saga sosoho'an kasehe'an. Iya na isab magatas-pikil ma balanja' sigām. ⁴³ Na, bang bay alikut nakura'na inān bo' amole' na, aheya kahāpan ma magmandul inān bang iya ta'abut e' nakura'na anogol ma bay pamahinang iya. ⁴⁴ Haka'anta kam, tantu pangandol e' nakura' inān alta'na kamemon ma sosoho'an kapangandolan e'. ⁴⁵ Sagō' in mandul itu, bang saupama pangannalna ma deyom atayna in nakura'na at'ggol gi' at'kka, anagna' iya angala'ugan saga sosoho'an kasehe'an l'lla maka d'nda. Ya na pa'in hinangna magkakan maka maginum maka maglango. ⁴⁶ Sakali patagha' sadja t'kka nakura' inān, ma llaw halam nilagaran e' magmandul, ma waktu halam kata'uwanna. Manjari nilagut iya e' nakura'na sampay abugtang. Pinakadalan iya nalka' sali'-sali' maka saga a'a mbal magkahagad ma Tuhan.

⁴⁷ “Bang sosoho'an ata'u bang ai kabaya'an nakura'na subay hinangna, bo' mbal sakap maghinang, tantu iya niraplosan to'ongan. ⁴⁸ Sagō' bang sosoho'an a'awam asal pasal kabaya'an nakura'na, bo' aniya' tahinangna patut paminasahan iya, niraplosan du isab iya sagō' mbal sakit abuhat. Sai-sai kabuwanan

aheka, aheka isab niholat min iya. Damikiyanna bang a'a pangandolan ma aheka, pasōng isab aheka niholat min iya.”

*Si Isa Pagsagga'an A'a
(Matiyu 10:34-36)*

⁴⁹ Yuk si Isa lagi', "Bay aku pi'itu amowa api ni dunya itu ati kabaya'anku bangsi' wa'i na arokot. ⁵⁰ Aniya' kabinasahan subay kalabayanku ati kabuhatan aku sat'ggol mbal gi' aubus. ⁵¹ Arai' pangannalbi in aku pi'itu amowa kasannangan ni dunya. Sagō' haka'anta kam, ngga'i ka kasannangan. Palsagga'an ya bowaku pi'itu. ⁵² Sabab puwas minnitū, bang aniya' lima puhu' magdakayu' luma', magkalukassa sigām. T'llungan sigām anagga' duwangan, maka duwangan inān angatu ma t'llungan. ⁵³ Mma' anagga' anakna l'lla, maka l'lla anagga' mma'na. Ina' anagga' anakna d'nda, maka d'nda anagga' ina'na. Mato'a d'nda anagga' ayuwanna d'nda, maka ayuwan d'nda anagga' mato'ana.”

*Pamandogahan Pasal Pakaradja'an ma Sinosōng
(Matiyu 16:2-3)*

⁵⁴ Ah'lling isab si Isa ni kaheka'an a'a inān. "Bang takdil ni luwa lahat," yukna, "bang ta'nda'bi angandom langit tampal ni s'ddopan, magtūy yukbi, 'Sōng ulan'. Maka angulan du isab. ⁵⁵ Bang patumbuk satan, yukbi, 'Ā, song apasu' lahat,' ati apasu' du. ⁵⁶ Mamarahi pahāp ka'am ilu magbau'-bau'. Ata'u kam ang'nda' pamandogahan ma b'ttong langit maka ma dunya,

jari angay mbal tapandogabi pakaradja'an ya pat'kka ma masa itu?

⁵⁷ “Angay kam mbal ata'u magpikilan di-bi bang ingga ya apatut subay hinangbi? ⁵⁸ Abila kam tinuntutan e' a'a ma sabab utangbi ati binowa e'na ni sara', pasulay kam to'ongan maghāp maka iya ma halam gi' makatandan ni sara'. Sabab bang mbal, ya aniya' tinandakan ka ni huwis ati ni'nde'an ni pulis bo' kinalabusu. ⁵⁹ Haka'anta kam, ka'ddasan du kam ma deyom kalabusu inān. Subay puwasanbi bay kataksilanbi kamemon bo' yampa kam makaluwas minnē'.”

13

Pang'bba min Dusa maka Kapamutawan min Tuhan

¹ Na, ma waktu ina'an-i aniya' saga a'a anuli-nuli ni si Isa pasal saga a'a Jalil, ya bay sinō' binono' e' gubnul Pilatu pasalta' ma waktu kapanumbali' sigām hayop pagkulban ni Tuhan.

² Anambung si Isa ma sigām, yukna, “Panganalbi bahā' in dusa saga a'a inān labi gi' min a'a kamemon maitu ma lahat Jalil, ya angka sigām t'kkahan bala' buwattē'? ³ Ngga'i ka! Sagō' haka'anta kam, bang ka'am ilu mbal ang'bba min dusabi, ya du ka'am amatay buwat saga a'a Jalil e'. ⁴ Saga a'a isab sangpū' maka walu' hekana, ya bay amatay mahē' ma Silowam pagka kah'bba'an e' luma' pamantawan, pangannalbi bahā' in sigām dusahan lagi' min a'a Awrusalam kasehe'. ⁵ Tantu ngga'i ka! Sagō' bang ka'am ilu

mbal ang'bba to'ongan min dusabi, amatay du kam buwat sigām.”

⁶ Manjari aniya' paralilan pangissa si Isa ma sigām. Yukna, “Aniya' a'a taga-kayu igira patomo' ma deyom kabbunna, ya panomo'an bahan anggul. Pina'an iya amiha buwa' igira sagō' dalam aniya' tapihana, ⁷ angka yukna ni tunggu' kabbun inān, 'Nda'un, t'lluntahun na kapagpi'itu-pi'ituku ni kayu igira itu amiha buwa' sagō' dalam aniya' tapihaku. Puwarun na, sabab kaliman tana' itu.’ ⁸ Saguwā' anambung tunggu' kabbun e', yukna, 'Da'a, tuwan. Pasagaranta gi' dantahun. Kalutku pahāp tana'na, tambalanku maka tai' hayop. ⁹ Bang hati' amuwan buwa' ma musim sinōng itu, ahāp isab. Bang mbal, na minsan puwadnu na.’ ”

D'nda Buggul Kauli'an ma Llaw Paghali

¹⁰ Ma dakayu' llaw Sabtu', ina'an si Isa amandu' ma deyom langgal. ¹¹ Aniya' maina'an dakayu' d'nda asaki sabab min saitan, sangpū' na maka waluntahun t'ggolna. Parukkug sidida bukutna, mbal tapah'nnat. ¹² Pag'nda' si Isa ma d'nda itu, sinō' iya pasekot. Yuk si Isa ma iya, “Arung, apuwas na ka min sakinu ilu.” ¹³ Jari pina'abut e' si Isa tanganna ma iya. Magtūy iya pah'nnat ati ananglit ma Tuhan.

¹⁴ Sagō' nakura' langgal inān, apasu' atayna pagka si Isa amaui' a'a ma llaw Sabtu'. Yukna ma saga a'a maina'an, “Nnom llaw ma deyom dapitu' wajib paghinangtam ai-ai. Pi'itu kam ma deyom nnom llaw inān bang kam bilahi kauli'an sakibi, da'a bang llaw Sabtu'.”

15 Sinambungan nakura' inān e' si Isa, yukna, “Magbau'-bau' pahāp ka'am ilu. Aniya' bahā' ma ka'am mbal angahubaran sapi'na atawa kura'na bo' yampa guyudbi ni bohe' supaya painumbi, minsan pasabu ma llaw Sabtu?” 16 D'nda itu panubu' si Ibrahim du buwat ka'am. Aniya' na sangpū' maka waluntahun t'ggolna bay katahanan e' nakura' saitan. Mbal bahā' iya wajib pinuwasan min susana ma llaw Sabtu?” 17 Magtūy kaiya'an saga a'a ya anagga' si Isa ma sabab panambungna he'. Sagō' saga a'a kamemon inān akōd kamemon ma sabab hinang makainu-inu kamemon ya tahinang e'na.

*Paralilan Pasal Bigi-tinanom Landu' Anahut
(Matiyu 13:31-32; Markus 4:30-32)*

18 Amissala gi' si Isa, yukna, “Ai pamasali'antam pagparinta Tuhan ma bangsa manusiya? Ai pamaralilanku iya?” 19 Ya pagparinta Tuhan,” yuk si Isa, “sali' dalil dansolag bigi-tinanom ariki'-diki', tinanom e' a'a ma tana'na. Patomo' pa'in itu, manjari tahinang kayu na, ati pina'an saga manuk-manuk patapu' ma sangana.”

*Paralilan Pasal Pasulig ya Pangalamud Tirigu
(Matiyu 13:33)*

20 Ah'lling si Isa pabīng, yukna, “Ai pamaralilanku pagparinta Tuhan ma manusiya?” 21 Ya pagparinta Tuhan,” yukna, “sali' dalil pasulig ginuna e' d'nda pinalamud ni tirigu aheka, saga duwampū' maka lima kilu. Pagaddun pa'in, abusag kamemon addunan.”

Lawang Akiput
(Matiyu 7:13-14, 21-23)

²² Jari palanjil si Isa tudju ni da'ira Awrusalam hinabuna angalatag saga kaluma'an aheya-ariki' amandu' ma saga a'a. ²³ Aniya' inān dakayu' a'a atilaw iya, yuk-i, "Tuwan, akulang bahā' saga a'a lappasan e' Tuhan min mulka'?"

Yuk sambung si Isa ma saga a'a inān, ²⁴ "Bang kam bilahi pasōd ni deyoman Tuhan subay kam amuspus bo' kam makasōd min lawangna akiput. Sabab haka'anta kam, aheka a'a anulay pasōd sagō' mbal makasōd. ²⁵ Makabungkal pa'in tag-dapu luma' anambol lawang, mbal na kam makasōd. Ma luwasan lawang sadja kam anguku' maka angalingan. Yukbi, 'O tuwan, ukabin kami.' Sinambungan du kam e'na, yukna, 'Mbal kata'uwanku kam bang minningga!' ²⁶ Jari yukbi, 'Takalipatnu bahā' kami? Bay kami dakakanan maka ka'a. Bay ka amandu' ma lahat kami.' ²⁷ Sagō' balikanna du bay llingna ma ka'am, yukna, 'Haka'anta kam, mbal kata'uwanku bang kam minningga. Ala'an kam min aku, ka'am kamemon maghinang kala'atan ilu!' ²⁸ Manjari magalud du kam, magtage'ot isab emponbi ma waktu ina'an bang ta'nda'bi ka'mbo'-mbo'anbi disi Ibrahim, si Isa'ak maka si Yakub, sampay saga kanabinabihan kamemon wa'i bay pinasōd ni deyom pagparintahan Tuhan. Malaingkan ka'am ya nilarukan paluwas. ²⁹ Patimuk du isab pina'an saga a'a min mpat pidjū alam ati magtingkō'an sigām maina'an bo' magjamu ma deyom pag-

parintahan Tuhan. ³⁰ Pata'u kam, aniya' saga a'a taramuli ma buwattina'an, pinarahū du ma sinosōng. Maka aniya' saga a'a makarahū ma buwattina'an, pinaramuli isab ma waktu sinōng.”

*Lasa si Isa ma saga A'a Awrusalam
(Matiyu 23:37-39)*

³¹ Manjari ma waktu ina'an, aniya' pina'an ni si Isa saga a'a Parisi. Yuk sigām, “Tuwan, subay ka ala'an minnitū sabab sultan Herod inān bilahi amapatay ka'a.”

³² Anambung si Isa, yukna, “Pehē' kam an-gahaka'an si Herod pangangakkal inān bang ai hinangku. Llaw itu maka salung landu'anku hinangku amala'an saitan min baran a'a, sampay amauli' saga a'a asaki. Ati ma llaw kat'lluna atangbus e'ku hinangku. ³³ Sagō' subay aku palanjal ni pal'ngngananku llaw itu maka salung sampay isab ni kasimuddayan. Halam du aniya' la'at makani-aku maitu sabab Awrusalam ya lahat pamapatayan kaheka'an saga nabi.”

³⁴ Sakali magkarukka'an si Isa ma pasal da'ira Awrusalam. “Arōy!” yukna. “Ka'am saga a'a Awrusalam, makasusa ko' kam ilu! Saga nabi min Tuhan hal papataybi. Saga sosoho'an Tuhan isab hal bantungbi bang sigām pinapi'ilu ni ka'am. Min pila aku bay bilahi animuk ka'am ma sabakanku? Sali' sapantun manuk d'nda bang pasabakna anak-anakna ma deyo' pikpikna. Sagō' mbal kam bilahi. ³⁵ Nda'unbi na, asiya-siya du langgalbi e' Tuhan. Maka haka'anta kam, song na aku mbal ta'nda'bi sat'ggol dalam

ta'abut waktu pananglitbi aku. Subay yukbi, 'Bang pa'in binarakatan iya pinapi'itu kawakilan e' Tuhan,' bo' yampa aku ta'nda'bi."

14

Si Isa ma Luma' A'a Parisi

¹ Ma dakayu' Sabtu', pina'an si Isa aman-gan ma luma' dakayu' nakura' Parisi abantug. Jari maina'an pa'in, pinatongan iya e' saga a'a maina'an. ² Aniya' isab ma tongod si Isa a'a taga-saki, am'ngkong tape'-tanganna. ³ Atilaw si Isa ni saga guru sara' agama inān maka ni saga Parisi, yukna, "Bang kita saupama amauli' saki a'a ma llaw Sabtu', langgal sara' agamatam bahā', atawa mbal?"

⁴ Sagō' dalam sigām anambung. Jari ni'ntanan e' si Isa a'a asaki inān ati pinauli' e'na bo' yampa papole'na. ⁵ Puwas e' atilaw si Isa ma saga a'a inān, yukna, "Bang saupama aniya' anakbi atawa sapi'bi ahūg ni deyom lowang ma llaw paghali, ai hinangbi? Tantu ngā'bi pinaluwas min deyom lowang e' minsan pasabu ma llaw paghali." ⁶ Jari dalam aniya' panganjawab sigām.

⁷ Tapandoga e' si Isa bowahan saga a'a maglurukan pina'an. Amene' sigām magtūy paningkō'an ahāp ya tōp ma a'a bangsahan, angka buwattitu pamaralilanna ma sigām, yuk-i, ⁸ "Bang kam ganta' niabbit paluruk ni pagkaw-inan, da'a kam magtūy aningkō' ma kōkan, ma paningkō'an ahāp. Kalu aniya' a'a bangsahan gi' min ka'am bay sinō' paluruk. ⁹ Jari pi'ilu ni ka'am a'a tag-hinangan, ya bay angabbit

ka'am karuwangan paluruk pehē', ati yukna, 'Papinda ka minnilu bo' patingkō'un lagi' a'a itu.' Jari kaiya'-iya'an kam ati papinda kam aningkō' ni tape'an. ¹⁰ Sagō' bang kam sinō' paluruk, aningkō' kam magtūy ma tape'an. Jari pi'ilu du ni ka'am tag-hinangan ati yukna ni ka'am, 'Bagay, papinda ka ni kōkan, ni paningkō'an labi ahāp.' Manjari ta'nda' kam e' saga luruk inān kamemon in ka'am patut pinagaddatan. ¹¹ Sabab hatina sasuku maglanga-langa di-na pinareyo' du. Maka sasuku magpatireyo' di-na pinalanga du."

¹² Manjari ah'lling si Isa ni a'a bay angabit iya amangan ma luma'na, yukna, "Na, ka'a isab, bagay, bang ka angahinang pagjamuhan, da'a soho'un paluruk saga bagaynu, atawa saga danakannu, atawa kahekanu, atawa lūng-kampungnu dayahan. Sabab bang sigām ya sō'nu paluruk, ya du ka'a sinō' paluruk e' sigām ma waktu dakayu'. Jari katungbasan ka magtūy. ¹³ Saguwā' bang ka ganta' angahinang pagjamuhan, ya soho'nu paluruk subay saga a'a miskin maka a'a pengka', a'a aku'il maka a'a abuta. ¹⁴ Bang itu hinangnu, aheya du kahāpannu sabab dalam aniya' ai-ai sigām panungbas ma ka'a. Tuhan ya anungbasan ka'a ma llaw damuli, ma waktu pamakallum pabalik saga a'a abontol."

*Jamuhan Aheya
(Matiyu 22:1-10)*

¹⁵ Takale pa'in bissala si Isa itu e' a'a dangan ya amangan maina'an, magtūy iya ah'lling, yukna,

“Saga a'a palamud magjamu ma deyom pagpar-intahan Tuhan, aheya asal kahāpan sigām.”

¹⁶ Anambung si Isa, kissa pamaralilan lagi', yukna, “Aniya' a'a bay magsakap jamuhan aheya, ati aheka a'a bay abbitna paluruk. ¹⁷ Ta'abut pa'in llaw pagjamu, sinoho' ipatanna pehē' amata'uwan saga a'a bay ta'abbitna. ‘Dai' na kam,’ yuk ipatan e'. ‘Sakap na kamemon.’ ¹⁸ Saguwā' sali'-sali' sigām kamemon magpanu-magal. Yuk a'a ya papehē'anna tagna', ‘Mbal aku makaluruk sabab aniya' tana' bay b'lliku subay nda'ku dahū. Pehē'ku lagi.’ ¹⁹ Yuk a'a dangan, ‘Bay na aku makab'lli saga sapi' paga'araru, sangpū' hekana. Subay sulayanku gi' kosog sigām. Pehē'ku gi'.’ ²⁰ Yuk isab a'a dangan, ‘Baha'u aku bay kinawin, angka' aku mbal makaluruk.’ ²¹ Manjari amole' ipatan inān angahaka'an nakura'na. Ap'ddi' to'ongan atay nakura' he', ati yukna ma ipatanna, ‘Pasa'ut ka pehē' ni saga lān aluha maka lān akiput ya paglalabayan a'a ma da'ira itu. Bowahun pi'itu saga miskin, saga a'a aku'il, saga a'a buta maka saga a'a pengka'.’ ²² Jari pehē' iya. Makapole' pa'in, ah'lling iya ni nakura'na, yuk-i, ‘Tahinangku na bay panoho'annu-i sagō' masi gi' aniya' paningkō'an ma pagjamuhan.’ ²³ Yuk nakura', ‘Pehē' ka ni paglalabayan a'a ma deya, ati logosun saga a'a pi'itu bo' supaya ap'nno' luma'ku. ²⁴ Sabab haka'anta kam,’ yukna, ‘in a'a bay ta'abbitku dahū, dalam aniya' min sigām makananam saga kinakan bay sakapku.’ ”

*Pasal Pameya' ma si Isa
(Matiyu 10:37-38)*

²⁵ Palanjäl isab si Isa ni pal'ngngananna maka landu' aheka a'a ameya' parongan ma iya. Manjari harapna sigām ati yukna, ²⁶ “Bang aniya' a'a bilahi ameya' ma aku nihinang mulidku, ya lasana ma aku subay palabi min lasana ma ina'mma'na maka ma anak-h'ndana, sampay ma saga danakanna l'lla-d'nda. Minsan lasana ma baranna subay mbal palabi min lasana ma aku. Bang ngga'i ka buwattē' lasana mbal iya manjari mulidku. ²⁷ Subay paglilla'na kabinasahan sampay ni kamatay ma sabab pameya'na ma aku. Ya sapantunna a'a ananggung hāgna pamapatayan iya. Bang mbal akuhanna, mbal iya manjari mulidku.

²⁸ “Bang saupama aniya' ma ka'am bilahi angahinang luma' pamantawan, subay iya amikil-mikil dahū bo' tabista bang pila gastuna, ati kata'uwanna bang maka'abut sīnna pangahinang luma' inān atawa mbal. ²⁹ Sabab bang taosol na hāg, bo' mbal maka'abut sīnna pangubusna luma', pinagtunggīngan iya e' a'a kamemon ang'nda' pina'an. ³⁰ Yuk sigām, 'A'a itu bay makalandu' angahinang luma' sagō' mbal taubusna.'

³¹ “Atawa bang saupama aniya' sultan sangpū' ngibu sundaluna, song palanjäl magbono' maka sultan saddī, aningkō' gi' iya dahū amikil-mikil bang tara'ugna sultan dakayu' inān, ya taga-sundalu duwampū' ngibu hekana. ³² Bang hati mbal tara'ugna, magtūy iya amabeya' suluhan pasampang ni sultan dakayu' ma masi gi' atala,

bo' mikipagkahāp. ³³ Damikiyanna isab ka'am," yuk si Isa, "subay kam amikil-mikil dahū sabab mbal kam manjari mulidku bang kam mbal maglilla' anaikutan kaniya'bi kamemon."

Pasal Asin Halam Aniya' Nanamna
(*Matiyu 5:13; Markus 9:50*)

³⁴ Magparalilan na isab si Isa, yukna, "Kata'uanbi, ahāp asal asin sagō' halam aniya' pamabalik nanamna bang magtinu' na. ³⁵ Halam na aniya' kagunahanna. Mbal minsan taguna panambal tana' atawa pangalamud ni tai' hayop, hal tinimanan sadja. Na," yuk si Isa, "sasuku kam makakale, kalehunbi to'ongan."

15

Bili-bili Alungay
(*Matiyu 18:12-14*)

¹ Ma dakayu' llaw aheka saga a'a maga'ā' sukay parinta maka saga a'a baldusa kasehe' patimuk pina'an ni si Isa sabab bilahi akale ma pandu'na.

² Manjari saga Parisi maka saga guru sara' agama magdugal na, yuk-i, "A'a itu anaima' saga a'a baldusa, magsalu isab maka sigām!" ³ Angkan binissala e' si Isa kissa pamaralilan itu, yukna.

⁴ "Bang saupama aniya' ma ka'am taga-bili-bili dahatus hekana, bo' wa'i alungay dakayu', ai bahā' hinangna? Tantu pasagaranna siyampū' maka siyam maina'an ma deya bo' yampa pehē' amiha dakayu' ya alungay sat'ggol mbal tabākna.

⁵ Tabākna pa'in, tinanggung e'na tudju amole' maka e'na kinōgan sidda. ⁶ Pagt'kkana ni luma',

magtūy lingananna saga bagayna maka kakampunganna. Soho'na sigām magtimuk ati yukna ma sigām, 'Maglami-lami kitam sabab tabākku na bili-biliku bay alungay.' ⁷ Damikiyanna," yuk si Isa, "bang aniya' a'a dangan magsusun sampay ang'bba min dusana, aheya kalasigan ma deyom sulga'. In kalasigan ina'an palabi lagi' min kalasigan ma siyampū' maka siyam a'a abontol ya halam aniya' dusa sigām pinagsusunan."

Dublun Alungay

⁸ "Saupama isab," yuk si Isa, "bang aniya' d'nda taga-dublun sangpū' hekana, bo' alungay dakayu', ai bahā' hinangna? Tantu iya anū' palita'an magtūy bo' sapuhanna deyom luma' ati pihana pahāp-hāp sampay tabākna. ⁹ Jari bang tabākna na, nilinganan e'na bagayna maka kakampunganna. Sinō' sigām magtimuk ati yukna ma sigām, 'Maglami-lami kitam sabab tabākku na dublunku bay alungay.' ¹⁰ Damikiyanna isab," yuk si Isa, "aheya kakōgan ma saga mala'ikat Tuhan bang a'a dakayu' a'a magsusun sampay ang'bba min dusana."

Anak L'lla Alungay

¹¹ Anuli-nuli gi' si Isa, yukna, "Aniya' inān dakayu' a'a taga-anak duwa l'lla. ¹² Dakayu' llaw ah'lling anak siyali ni mma'na, yukna, 'Mma', bahagi'un na alta'nu ati pamuwanun ma aku bahagi'ku.' Jari binahagi' e' matto'a inān kaniya'na ma anakna karuwangan. ¹³ Mbal at'ggol, pinab'llihan e' siyali itu bahagi'na ati binowa e'na b'llihanna ni lahat atala. Mahē' pa'in iya, pinaka'at e'na sīnna kamemon ma ai-ai

kanapsuhanna. ¹⁴ Sakali itu, pagubus na sīna kamemon, ginotom sidda lahat inān. Manjari aheya na kasukkalanna, ¹⁵ angka iya pehē' ni dakayu' a'a ma lahat inān bo' magpatiata ma iya. Jari sinoho' iya e' a'a inān pehē' ni humana angipat saga bawi. ¹⁶ Na, pagka mbal kasandalan lingantuna, bilahi iya amangan minsan kinakan bawi sagō' dalam aniya' bay amuwanan iya minsan ai.

¹⁷ “Daipara tasayuna karupanganna angka yukna mā deyom atayna, ‘Saga ipatan mma'ku he' maglabi-labi kinakan sigām, sagō' aku itu itiya' na song amatay e' otas. ¹⁸ Gom na aku amole' pehē' ni si Mma'. Yukku ma iya, “Mma', taga-dusa aku ni Tuhan sampay ni ka'a. ¹⁹ Mbal na aku manjari ōnannu anak. Bistahun aku salī' hal dakayu' tendognu.” ’ ²⁰ Jari pabuhat iya min baina bo' pal'ngngan tudju ni mma'na pabīng.

“Sagō' atā-tā lagi' iya min luma', ta'nda' iya e' mma'na. Ma'ase' to'ongan mma'na ati paragan pehē' bo' gapusna maka siyumna. ²¹ Yuk anakna inān ma iya, ‘Mma', taga-dusa aku ni Tuhan sampay ni ka'a. Mbal na aku manjari ōnannu anak.’ ²² Sagō' nilinganan e' mma' inān saga ipatanna. Yukna ma sigām, ‘Pal'kkas kam. Bowahunbi pi'itu badju' kapuspusan ahāp ati pabadju'inbi iya itu. Pasingsinginbi isab, maka pataumpa'inbi. ²³ Puwas e' pehē' kam angā' anak sapi' ya bay pal'mmokta he', bo' sumbali'unbi. Magjamu kitam, maka maglami-lami. ²⁴ Sabab anakku itu bay niatku amatay, sagō' itiya' na allum pabīng. Pangannalku bay na alungay

sagō' itu na tapole.' Manjari anagna' sigām maglami-lami.

²⁵ “Na, pasalta' pa'in itu-i, in anak siyaka wa'i magusaha ma huma. Ma labayan pa'in iya tudju amole' bo' asekot-sekot na ni luma', aniya' takalena magkulintangan maka magpangigal ma deyom luma'. ²⁶ Nilinganan e'na dakayu' ipatan bo' tilawna bang magay ma luma' he'. ²⁷ Yuk ipatan, ‘Tapole' na siyalinu, maka bay sinō' e' mma'nu sinumbali' anak sapi' ya pinal'mmok inān, sabab at'kka na anakna ma halam aniya' baya-bayana.’ ²⁸ Sagō' akagit atay magtūy anak siyaka he', ya angkan mbal bilahi pasōd ni deyom luma'. Paluwas mma'na angamu' iya pasōd sagō' mbal iya. ²⁹ Yukna ni mma'na, 'Nda'un, Mma', ma tahunan na aku maghinang ma ka'a sali' banyaga'nu. Halam aniya' panoho'annu minsan dakayu' bay sagga'ku, sagō' halam aku bay buwanannu minsan la'a dakayu' anak kambing supaya aku makapagjamu maka saga bagayku. ³⁰ Talkala' makapole' pa'in pi'itu anaknu ilu, magtūy sumbali'annu anak sapi' pinal'mmok e', minsan bay paka'atna alta'nu panambana saga d'nda maghinang ala'at.’ ³¹ Anambung mma'na, yukna, 'Otō', kakkal du ka ma aku, maka suku'nu asal kaniya'ku itu kamemon. ³² Patut du bang kita maglami-lami maka magkalasigan sabab allum du siyalinu ya bay niyatta amatay-i. Pangannalta alungay sagō' tapole' na iya.’ ”

Pasal Magmandul Ataha' Akkalna

¹ Manjari itu amissala gi' si Isa ma saga mulidna, yukna, “Aniya' a'a dayahan maka aniya' isab magmandul ma alta'na. Manjari tinuntutan magmandul itu in iya kono' hal amaka'at alta' nakura'na. ² Angkan tinambukuhan magmandul inān e' nakura', sinō' patampal ni iya. Yuk nakura', ‘Ai bahā' takaleku pasal ka'a itu? Bistahun kamemon bay pangandolku ma ka'a, sabab mbal na ka magmandulan alta'ku.’

³ Amikil-mikilan di-na magmandul itu, yukna, ‘Ai tahinangku buwattina'an sabab itiya' na aku pinala'an min bay hinangku. Mbal na aku makakole' magkalga, maka aiya' aku angamu' sin. ⁴ Ā, kata'uwanku na bang ai subay hinangku supaya aniya' bagay angokoman aku bang aku pinala'an na min hinangku.’

⁵ “Jari nilinganan e'na saga a'a taga-utang ma nakura'na, dangan maka dangan. Yukna ni a'a dahū pina'an ni iya, ‘Pila utangnu ma nakura'ku?’

⁶ “Ya sambungna, ‘Dahatus mital ns'llan pagb'lla.’

“Yuk mandul ma iya, ‘Ā, itiya' katasnu. Pasa'ut ka aningkō', sulatun limampū' mital sadja.’

⁷ Yukna isab ni a'a taga-utang pasunu', ‘Ka'a, pila utangnu?’

“Yuk a'a he', ‘Dahatus karut pai-tirigu.’

“Yuk mandul ma iya, ‘Itiya' katasnu. Sulatun mailu walumpū' karut sadja.’

⁸ “Na, makakale pa'in nakura' pasal hinang sosoho'anna angakkal itu, magtūy sanglitanna ma sabab kataha' akkalna.” Yuk si Isa isab, “Saga

a'a mbal ameya' ma Tuhan, ataha' gi' akkal sigām min saga a'a ya ameya' ma Tuhan, sabab ata'u sigām anguntungan pagkahi sigām.

⁹ “Angkan pituwahanta kam,” yuk si Isa, “pag-gunahunbi alta'bi maitu ma dunya bo' supaya kam makabāk bagay. Manjari bang ta'abut waktu kahalam alta'bi, tinaima' du kam mahē' ma paglahatanbi kakkal. ¹⁰ Bang a'a kapangandolan ma alta' ariki', kapangandolan du isab ma alta' aheya. Damikiyanna isab bang a'a mbal pangandolan ma alta' ariki', mbal isab kapangandolan ma alta' aheya. ¹¹ Na, abila kam pinasuku'an alta' maitu ma dunya itu, bo' mbal kapangandolan, mbal du pinangandol ma ka'am alta' b'nnal. ¹² Maka bang kam mbal kapangandolan ang'ntan alta' ngga'i ka suku'bi, mbal du pangandol ma ka'am alta' ya dī palsuku'anbi.

¹³ “Halaman aniya' ipatan makapagduwa nakura' sabab tantu kab'nsihanna nakura' dakayu' maka kalasahanna dakayu'. Amalut iya ma dakayu' ati taikutanna dakayu'. Hatina mbal kam manjari maghinang ma Tuhan bang pilak ya paheyabi ma atay.”

Pamandu' si Isa Kasehe'

(Matiyu 11:12-13; 5:31-32; Markus 10:11-12)

¹⁴ Takale pa'in pandu' si Isa itu e' saga Parisi, magtūy iya tinittowahan e' sigām sabab napsuhan sigām ma pilak. ¹⁵ Sagō' ah'ling si Isa ni sigām, yukna, “Ka'am ilu hal magbontol-bontol di-bi ma pang'nda' a'a, sagō' kinata'uwan asal deyom ataybi e' Tuhan. Ya pinahalga' ma atay

e' manusiya' halam du aniya' kagunahanna bang ma Tuhan.”

¹⁶ Yukna isab, “Ma waktu halam gi' pi'itu si Yahiya Magpapandi, ya na pa'in pinagnasihāt usulan sara' bay pang'bba e' si Musa maka sulat bay tasulat e' kanabi-nabihan. Sagō' buwat-tina'an, sangay min waktu kapi'itu si Yahiya sampay ni llaw itu, ya pinagnasihāt lapal ahāp pasal pagparinta Tuhan. Ati amanuyu' to'ongan saga a'a kamemon pasōd ni deyom pagparintahanna.

¹⁷ Sagō' in sara' bay pang'bba e' si Musa mbal du apinda kapatutna. Aluhay gi' nilanyapan dunya itu maka langit, min dakayu' balis ma sara' pinindahan.”

¹⁸ Yukna isab, “Sai-sai animanan h'ndana bo' angah'nda saddī, taga-dusa iya angaliyu-lakad min h'ndana po'on. Maka sai-sai angah'nda bitu'anun taga-dusa isab buwattē'.”

A'a Dayahan maka si Lasarus

¹⁹ Ah'lling gi' si Isa, yukna, “Aniya' a'a dayahan asal mags'mmek ahalga', maka ahāp sadja kinakanna sakahaba' llaw. ²⁰ Aniya' isab a'a miskin ōnna si Lasarus, aliput baranna e' dug-sul. Ya kabiyaksahanna binowa iya palege ma atag lawang luma' a'a dayahan inān. ²¹ Sabab aholat iya kabuwanan l'bbi kinakan bang aniya' apakpak min pagkakanan a'a dayahan. Pehē' isab saga ero' angandelatan ba'anān dugsulna.

²² “Manjari amatay miskin itu ati binowa iya e' saga mala'ikat ni deyom sulga', ni pangayurahan si Ibrahim. Puwas e' amatay isab a'a dayahan ati kinubul. ²³ Mahē' pa'in ma ahirat, kap'ddi'an

to'ongan a'a dayahan e'. Jari pahangad iya ati ta'nda'na si Ibrahim mahē' ma kalawakan, maka si Lasarus isab mahē' ma bihingna. ²⁴ Angkan iya angalingan magtūy ni si Ibrahim. 'O mbo' Ibrahim,' yukna, 'ma'ase' ka ma aku! Soho'un si Lasarus pi'itu. Bang pa'in t'nno'anna hal tōng tudlu'na ni deyom bohe' bo' p'ttakanna ni d'lla'ku, sabab kap'ddi'an aku to'ongan ma deyom api itu.'

²⁵ "Sagō' anambung si Ibrahim. 'Oto',' yukna, 'entomun jaman bay kallumnu lagi'. Bay ka pinaniya'an kahāpan indaginis, bo' si Lasarus ya bay pinaniya'an kala'atan. Sagō' ma buwat-tina'an itiya' iya taga-palasaan ahāp, bo' ka'a ya kabinasaan. ²⁶ Maka ngga'i ka hal ilu-i, sabab aniya' butasan alalom pinat'nna' ma llotantam angkan sai-sai bilahi pi'ilu minnitū, mbal makalintas. Damikiyanna, halam aniya' minnilu makalintas pi'itu.'

²⁷ "Yuk a'a dayahan e', 'Na, bang buwattilu, mbo', ya amu'ku junjung ni ka'a: sō'un sadja si Lasarus ilu pehē' ni luma' mma'ku, ²⁸ sabab aniya' lima danakanku l'lla mahē'. Soho'un sigām pinituwahan ma si Lasarus bo' mbal pi'itu ni lahat pangananaman p'ddi' itu.'

²⁹ "Yuk si Ibrahim, 'Ina'an ma sigām kasulatan si Musa maka kanabi-nabihan pamituwa sigām. Ya na ina'an subay ni'ikut e' sigām.'

³⁰ "Yuk a'a dayahan, 'Mbal sigām angikut, mbo'. Saguwā' bang aniya' pina'an ni sigām a'a bay amatay pabungkal na min kamatay, tantu du sigām ang'bba min dusa sigām.'

31 “Yuk sambung si Ibrahim, ‘Bang mbal tabeya' e' sigām bay tasulat e' si Musa maka kanabi-nabihan, mbal sigām tabowa am'nnal minsan aniya' a'a pabungkal min kamatayna.’ ”

17

Pasal A'a Amowa Pagkahina Magdusa (Matiyu 18:6-7, 21-22; Markus 9:42)

¹ Amandu' lagi' si Isa ma saga mulidna, yukna, “Tantu aniya' sasat-manasat paniya' na pa'in ma manusiya' makaparusa sigām. Saguwā' maka'ase'-ase' sidda ya pamakadal ma sasuku anasat sehe'na amowa magdusa, sabab bininasa du iya e' Tuhan. ² Ahāp lagi' a'a inān pinagantungan batu abuhat ma k'llongna bo' yampa nihūg ni timbang, bang pa'in da'a kalandu'an hinangna magparusa ma dakayu' a'a areyo' itu, ya taga-pangandol ma aku. ³ Angkan kam soho'ku subay kamaya'-maya',” yukna.

“Bang aniya' pagkahinu ganta' makabuwana dusa ma ka'a, subay iya tō'annu bang ai dusana. Jari bang pagsusunanna dusana sampay bbahanna, subay iya ampunnu. ⁴ Bang min pitu' iya makabuwana dusa ma ka'a ma deyom dang'llaw, ati min pitu' iya magni-ka'a angamu' ampun, subay iya ampunnu.”

Pasal Pangandol

⁵ Manjari ah'lling ni Panghū' Isa saga mulidna bay kawakilanna. Yuk sigām, “Tuwan, pakosogun kono' pangandol kami tudju ni Tuhan.”

⁶ Yuk Panghū', “Abila bay makasali' heya pangandolbi ni buwat heya bigi-tinanom landu'

anahut, makajari kam magpanoho'an ma kayu aheya itu, yukbi, 'Pabubut ka minnilu bo' ka pat'nna' ni deynom s'llang.' Jari bineya' du buwat yukbi he'."

⁷ Ah'lling gi' si Isa, yukna, "Bang saupama aniya' sosoho'anbi, ya hinangna magararu ma tana'bi atawa magipat saga hayopbi bili-bili. Bang iya tapole' min paghinanganna, ah'lling bahā' kam ma iya, 'Dai' na ka amangan'? ⁸ Tantu mbal. Gom pa'in yukbi, 'Adjalun kinakanku bo' yampa ka asalin amuhatan aku. Subay na aku aubus amangan bo' yampa ka'a!' ⁹ Magsukul kam bahā' ma sosoho'anbi pagga hinangna panoho'anbi? Tantu mbal. ¹⁰ Damikiyanna isab ka'am ilu bang hinangbi kamemon bay panoho'an ka'am, subay yukbi, 'Kami itu hal sosoho'an. Patut kami maghinang ai-ai ya panoho'an ma kami.' "

Sangpū' A'a Ni'ipul Kauli'an e' si Isa

¹¹ Manjari itu, ma pal'ngnganan pa'in si Isa tudju ni Awrusalam, palabay iya min llot lahat Samariya maka lahat Jalil. ¹² Pagt'kkana pa'in ni dakayu' kauman, aniya' pasampang ni iya sangpū' a'a ni'ipul. An'ngge sigām ma kalawakan lagi' ¹³ angalingan minnē'. Yuk sigām, "O Isa! Tuhan! Ma'ase' na ka ma kami."

¹⁴ Pag'nda' si Isa ma sigām, yukna, "Pehē' kam patūy ni saga imam bo' palilingunbi baranbi ma sigām, ta'nda' in ka'am kauli'an na." Sakali itu, pasalta' sigām pal'ngngan pehē' ni imam, na, kauli'an na. ¹⁵ Jari aniya' dangan min kasangpū' inān, tananamna pa'in in iya kauli'an

na, pabīng iya magtūy maka atanog e'na anan-glitan Tuhan. ¹⁶ Pasujud iya ni si Isa magsukul ni iya. A'a itu bangsa Samariya asal. ¹⁷ Yuk si Isa, “Sangpū' puhu' kam bay kauli'an. Ma'ai na siyam-i? ¹⁸ Angay hal a'a liyu itu ya pabalik pi'itu magsukul ni Tuhan?” ¹⁹ Manjari ah'ling si Isa ni a'a Samariya he', yukna, “An'ngge na ka bo' ka palanjal na. Kauli'an ka ma sabab pangandolnu.”

*Pasal Kapagparinta Tuhan
(Matiyu 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Ma dakayu' llaw aniya' saga Parisi atilaw si Isa bang sumiyan waktu pamat'nna' e' Tuhan pagparintana ma manusiya'. Yuk sambung si Isa, “Bang pat'nna' pi'itu pagparinta Tuhan mbal ta'nda' kapi'ituna. ²¹ Dalam du aniya' ah'ling, ‘Nda'unbi, itiya' maitu pagparintahan Tuhan!’ atawa ‘Ina'an na maina'an!’ Sababna ilu na parinta Tuhan ma deyomanbi.”

²² Ah'ling gi' si Isa ma saga mulidna, yukna, “Aniya' du llaw ma sinosōng in ka'am ilu bilahi to'ongan ang'nda' aku, Anak Manusiya'. Bilahi kam ang'nda' minsan ma dang'llaw sadja. Sagō' mbal gi' ta'nda'bi. ²³ Aniya' a'a angahaka'an ka'am, yukna, ‘Ina'an iya maina'an!’ atawa ‘Itiya' iya maitu!’ Sagō' da'a kam pehē' amiha aku. ²⁴ Sabab bang ta'abut llaw kapi'itu Anak Manusiya' pabalik, ta'nda' du e' kamemon. Buwat du paka'nda' sigām ma lāt bang aninagan b'ttong langit min bihing paruwambila'. ²⁵ Sagō' subay aku makananam kabinasahan aheya dahū gi' minnē'. Subay aku sinulak e' saga a'a ahil

jaman itu bo' yampa ta'abut llaw kapi'ituku pabalik. ²⁶⁻²⁷ Jari bang ta'abut waktu ina'an-i, sali' du kahālanna maka kahālan bay ma masa si Nū. Bay sigām magkakanan na pa'in maka maginuman. Bay sigām magh'nda-magh'lla sampay ni llaw karuwa' disi Nū ni diyata' adjung. Manjari nilatapan dunya e' Tuhan ati magmula manusiya' kamemon. Na, buwattē' du isab ya kahālan manusiya' bang aku Anak Manusiya' pabīng ni dunya.

²⁸ “Damikiyanna isab saga a'a bay ma jaman lagi' si Lōt. Magkakanan na pa'in sigām maka maginuman, magb'lli maka magdagang, magtanom maka maghinang luma'. ²⁹ Sagō' ta'abut pa'in waktu kapala'an si Lōt min da'ira Sodom e', magtūy aniya' api maka mailang pinatumbuk sali' ulan min deyom langit. Jari magmula saga a'a inān kamemon.

³⁰ “Na, buwattē' du isab kahālan saga a'a ma dunya itu bang ta'abut llaw pama'nda' aku, in Anak Manusiya' itu. ³¹ Pagt'kka llaw ina'an, bang aniya' a'a ganta' ma luwasan luma'na bo' aniya' palsuku'anna tabba ma deyom luma', subay mbal sōdna luma' inān. Damikiyanna isab bang aniya' a'a ma humana, subay mbal balikna luma'na. ³² Pamintānginbi ya bay pat'kka ni h'nda si Lōt bay ma masa awal e'. ³³ Sai-sai allogan kallum baranna, halam du aniya' kallumna taptap. Sagō' sai-sai mbal allogan baranna ma sababku, minsan iya amatay, makabāk du kallum kakkal. ³⁴ Haka'anta kam,” yuk si Isa, “ma waktu pabalikku pi'itu, aniya' a'a duwangan atuli ma dakayu' du palegehan, jari

niā' dakayu' inān ati tabba dakayu'. ³⁵ Aniya' du inān duwangan d'nda magtabang anganggiling tirigu. Niā' dakayu' ati ta'bba dakayu'. ³⁶ Aniya' isab duwangan maghinang ma huma. Niā' dakayu' ati tabba dakayu'."

³⁷ Manjari tinilaw si Isa e' saga mulidna, yuk-i, "Tuwan, maingga pat'kkahan ya yuknu ilu?"

Anambung si Isa magparalilan, yukna, "Ma'ingga-ma'ingga lahat aniya' patay, maina'an du pagtipunan saga owak."

18

Paralilan Pasal Balu D'nda maka Huwis

¹ Manjari aniya' paralilan pangissa e' si Isa ma saga mulidna supaya sigām mbal sinumu angamu'-ngamu' ni Tuhan sakahaba' waktu. ² Yukna, "Ma dakayu' lahat aniya' huwis mbal magmatāw ma Tuhan, mbal isab magaddat ma pagkahina manusiya'. ³ Aniya' isab ma lahat inān dakayu' d'nda balu. Na, d'nda itu taga-palkala' ati pehē' na pa'in ni huwis inān angamu' tabang. Angalogos iya mikipatuntul, yukna, 'Tuwan, tabangin aku bo' mbal tara'ug e' kuntaraku.' ⁴ Tagna' mbal anabang huwis inān, sagō' pagt'ggol-t'ggol, ah'llingan iya di-na, yukna, 'Aku itu mbal magmatāw ma Tuhan, mbal isab magaddat ma manusiya'. ⁵ Sagō' d'nda itu hal makasasaw pikilanku angka subay tabanganku. Bang iya mbal dūlanku, sinumu du aku ma pagpi'ituna.'

6 “Na,” yuk si Isa, “hatiunbi bay pah'lling huwis ya mbal abontol inān. 7 Mbal bahā' an-abang Tuhan ma saga a'a tapene'na, ya angamu' tabang ni iya llaw-sangom? Magtangu-tangu gi' iya bahā' amatuntul ma sigām? 8 Haka'anta kam,” yuk si Isa, “al'kkas du e' Tuhan amatuntul sigām. Sagō' ma sinosōng, bang aku Anak Manusiya' pabalik pi'itu ni dunya, aniya' bahā' tabākku atotog angandol ma aku?”

Pasal Parisi maka A'a Maga'ā' Sukay Parinta

9 Na, aniya' isab paralilan pinah'lling e' si Isa ma saga a'a ya amista di-sigām abontol ati amareyo'-deyo' ma saga a'a kasehe'an. 10 Yuk si Isa, “Aniya' duwangan a'a bay patukad pehē' ni langgal pagkulbanan bo' anambahayang. Dangan inān a'a Parisi, dangan a'a maga'ā' sukay parinta. 11 Maina'an pa'in sigām ma deyom langgal, an'ngge a'a Parisi dangan-danganna ati anambahayang iya ni Tuhan. Yukna, 'O Tuhanku, aheya pagsukulanku ni ka'a. Sabab in aku itu mbal buwat a'a kasehe'an, ya napsuhan maka angulli' maka angaliyu-lakad min h'nda sigām. Magsukul isab aku in aku ngga'i ka buwat a'a maga'ā' sukay parinta itu. 12 Aku itu, min duwa magpuwasa ma deyom dapitu', maka jakatanku isab kamemon tausahaku.’

13 “Sagō' in a'a maga'ā' sukay parinta inān wa'i an'ngge ma tōng langgal, mbal minsan paharap ni sulga'. Tin'ppak e'na daggahana kabowa susana. 'O Tuhan,’ yukna, ‘ma'ase' pa'in ka ma aku sabab dusahan aku.’

14 “Haka'anta kam,” yuk si Isa, “amole' pa'in a'a duwangan min langgal, a'a magā' sukay ya abontol ma bistahan Tuhan, ngga'i ka a'a Parisi. Sababna sai-sai magpalanga ma baranna pinareyo' du, maka sai-sai magpareyo' di-na pinalanga du isab.”

*Kalasa si Isa ma Kamanahutan
(Matiyu 19:13-15; Markus 10:13-16)*

15 Na, aniya' saga a'a amowa anak sigām ni si Isa bo' supaya pinat'nna'an tanganna. Pag'nda' itu e' saga mulidna, magtūy pinah'llingan e' sigām saga a'a amowa inān. 16 Manda' nilinganan onde'-onde' inān e' si Isa. Yukna ni saga mulidna, “Parūlunbi saga kamanahutan ilu pi'itu ni aku. Da'a sigām lāngunbi sabab sai-sai makasali' ni onde' itu taga-palsuku'an du ma pagparinta Tuhan. 17 B'nnal ya pangahakaku ma ka'am, bang a'a mbal pasulut ma pagparinta Tuhan buwat kapasulut onde'-onde', na, a'a inān mbal makasōd ni deyom pagparintahan Tuhan.”

*Pasal A'a Taga-Karaya
(Matiyu 19:16-30; Markus 10:17-31)*

18 Ma dakayu' llaw aniya' Yahudi alanga pehē' ni si Isa atilaw iya. “Tuwan Guru,” yukna, “ka'a ilu asal ahāp. Ai subay hinangku bo' kaniya'an kallum ya taptap ni kasaumulan?”

19 Anambung si Isa, yukna, “Angay yuknu in aku itu ahāp? Dalam aniya' ahāp, luwal Tuhan dakayu'-kayu'. 20 Kata'uwannu asal bay panoho'an Tuhan, da'a ka angaliyu-lakad ni ngga'i ka paghola'nu. Da'a ka amono'. Da'a ka

anangkaw. Da'a ka anaksi' puting. Pagaddatin ina'-mma'nu."

21 Yuk l'lla inān ni iya, "Tuwan, sangay min kaonde'-onde'ku bay kabogboganku ina'an-i kamemon."

22 Takale pa'in itu e' si Isa, yukna, "Aniya' gi' dakayu' dalam tahinangnu. Pehē' ka, pab'llihin alta'nu kamemon bo' pamuwanun b'llihanna ma saga a'a miskin. Manjari aniya' du karayanu maina'an ma deyom sulga'. Puwas e', pi'itu ka ameya' ma aku." 23 Sagō' pagkale a'a itu ma bissala si Isa magtūy iya asusa sidda sabab landu' aheka alta'na.

24 Ta'nda' e' si Isa kasusana ati yukna ni iya, "Saga a'a dayahan kahunitan asal pasōd ni deyom pagparintahan Tuhan! 25 Kaluhayan gi' unta' palabay min buli' jalum min a'a dayahan pasōd ni deyoman pagparinta Tuhan."

26 Takale pa'in lling si Isa itu e' saga a'a, yuk sigām, "Bang buwattē', sai bahā' makasampay ni kasalamatan ma deyom sulga'?"

27 Yuk sambung si Isa, "Ya mbal takole' e' manusiya' takole' du e' Tuhan."

28 Sakali ah'lling si Petros, yukna, "Nda'un ba kami itu. Bay na bbahan kami ai-ai kamemon bo' ameya' ma ka'a."

29 "Aho'," yuk si Isa, "maka haka'anta kam to'ongan, sasuku bay ang'bbahan luma'na, atawa h'ndana, atawa danakanna, atawa ina'-mma'na, atawa panganakna, ma sabab katuyu'na ma pagparinta Tuhan, 30 tinungbasan du iya e' Tuhan ma dunya dakayu' itu, lipat manglipat min bay

bbahanna. Ati ma ahirat pinasuku'an iya kallum taptap ni kasaumulan.”

*Amissala si Isa Pabīng Pasal Kamatayna
(Matiyu 20:17-19; Markus 10:32-34)*

³¹ Manjari binowa e' si Isa mulidna kasangpū' maka duwa pasaddī min a'a kasehe'an bo' yampa sigām haka'anna. “Pakale kam,” yukna. “Itiya' na kitam patukad ni Awrusalam. Maina'an pa'in kitam, pinamattan du kamemon bay tasulat e' kanabi-nabihan ma pasalku, Anak Manusiya'. ³² Sinōngan aku ni pang'ntanan saga a'a ngga'i ka Yahudi, ati pinagudju'-udju' aku e' sigām. Nihalipulu isab aku, pinagljudja'an, pinagdaplosan maka pinapatay. ³³ Sagō' ta'abut pa'in t'llumbahangi min kamatayku allum du aku pabīng.”

³⁴ Saguwā' halam tahati e' saga mulidna bang ai bissala si Isa inān. Halam makasobsob ni deyom pikilan sigām, maka halam tahati e' sigām bang ai pinah'ling e'na.

*A'a Buta Kauli'an e' si Isa
(Matiyu 20:29-34; Markus 10:46-52)*

³⁵ Manjari, asekot pa'in disi Isa ni da'ira Ariha, aniya' a'a buta aningkō' ma bihing lān palabayan sigām. Hinangna angamu' sīn. ³⁶ Makakale pa'in buta itu ma ba'anan a'a maglaulabay minna'an, tinilaw e'na bang ai sababanna. ³⁷ Nihaka'an iya e' saga a'a, yuk-i, “Ilu palabay si Isa, a'a min Nasaret.”

³⁸ Pagkalena itu, magtūy iya angalingan pakosog. “O Isa,” yukna, “tubu' Sultan Da'ud, ma'ase' ka ba ma aku!” ³⁹ Pinah'lingan iya

e' saga a'a ma munda'an inān, sinō' iya da'a maghibuk. Sagō' pinakosog gom pa'in pangalin-ganna. "O Isa, tubu' Sultan Da'ud," yukna, "ma'ase' na ka!"

⁴⁰ Jari pahondong si Isa ati soho'na a'a buta inān binowa ni iya. Makasekot pa'in, atilaw si Isa, yukna, ⁴¹ "Ai kabaya'annu hinangku ma ka'a?"

"Tuwan," yukna, "kabaya'anku maka'nda' pabīng."

⁴² Yuk si Isa ni iya, "Maka'nda' na ka. Pauli' na matanu ma sabab pangandolnu ma aku."

⁴³ Saru'un-du'un du iya maka'nda' pabīng ati ameya' paturul ma si Isa maka e'na ananglitan Tuhan. Pag'nda' itu e' ba'anan a'a inān, ya du sigām kamemon ameya' ananglitan Tuhan.

19

Si Isa maka si Sakkiyas

¹ Pasōd na si Isa ni da'ira Ariha bo' palabay min t'ngnga' kaluma'anna. ² Na, aniya' a'a maglahat mahē', ōnna si Sakkiyas. Nakura' asal iya ma saga a'a maga'ā' sukay parinta, maka dayahan iya. ³ Bilahi to'ongan a'a itu ang'nda' bang sai si Isa, sagō' mbal ta'nda'na sabab apandak iya maka aheka a'a magtimukan. ⁴ Angkan iya paragan parahū min kaheka'an a'a inān bo' parāg ni diyata' kayu sikamor supaya ta'nda'na si Isa bang palabay na minnē'.

⁵ Pagt'kka si Isa ni tongod kayu inān, pahogga' iya bo' pahangad, maka yukna ma si Sakkiyas, "O Sakkiyas, pal'kkas ka pareyo' sabab pahanti' aku ma luma'nu llaw itu."

⁶ Jari parai'-dai' si Sakkiyas pareyo', maka kinōgan iya amowa si Isa ni luma'na. ⁷ Sakali magpanoway saga a'a kamemon, yuk-i, "Allā! Wa'i iya pehē' amangan ma luma' a'a baldusa!"

⁸ Ma luma' pa'in, an'ngge si Sakkiyas ati yukna ni si Isa, "Tuwan, pakale ka. Santonga' alta'ku panarakkaku na ma saga miskin. Maka bang aniya' a'a bay akkalanku, papole'ku na ni iya sīnna nilipat mpat."

⁹ Yuk si Isa ni iya, "Llaw itu lappasan ka sampay anak-h'ndanu sabab tubu' ka isab si Ibrahim. ¹⁰ Aku Anak Manusiya', ya maksudku pi'itu ni dunya subay amiha saga a'a atala min Tuhan bo' sigām lappasan."

*Paralilan Pasal T'llungan Sosoho'an
(Matiyu 25:14-30)*

¹¹ Hinabu pa'in akale saga a'a ma si Isa, aniya' kissa pamaralilan pah'llingna ma sigām, sabab asekot na iya ni da'ira Awrusalam. Ya pangannal sigām in pagparinta Tuhan ma manusiya' arai' na tinagna'an to'ongan. ¹² Buwattitu pamaralilna: "Aniya'," yukna, "a'a bangsahan magbamba palintas ni lahat atala bo' gin'llal sultan mahē'. Puwas e', pabalik kono' iya ni lahatna magsultan. ¹³ Manjari itu, ma song pa'in atulak, nilinganan e'na sangpū' sosoho'anna. Binuwanan sigām e'na dublun bulawan pakaniya-pakaniya. Yukna ma sigām, 'Pangalituhunbi alta' itu t'ggolku alikut.'

¹⁴ "Sagō' kinab'nsihan a'a bangsahan itu e' saga a'a ma lahatna, angka sigām amabeya' a'a

amowahan iya lapal, yuk-i, 'Mbal kami bilahi bang ka'a ya pagsultanan kami.'

15 "Sagō' gin'llal iya magsultan ati pabīng ni lahatna. Pagt'kkana na, magtūy soho'na pa'alop ni iya saga sosoho'an bay buwananna dublun bo' kata'uwan na bang pila tauntung e' sigām dangan maka dangan.

16 "Jari pa'alop ni iya sosoho'an dahū, yukna, 'Tuwan, ya dublun dakayu' bay pamuwannu aku taga-untung na sangpū' dublun.'

17 " 'Ahāp hinangnu,' yuk sultan. 'Sosoho'an ahantap ka. Pagka ka kapangandolan ma alta' ariki'-diki', buwananta ka kapatut magagi ma sangpū' da'ira.'

18 "Puwas e' pa'alop ni iya sosoho'an karuwana. 'Tuwan,' yukna, 'ya dublun bay pamuwannu aku taga-untung na lima.'

19 "Yuk sultan ni iya, 'Ahāp. Ka'a isab buwananku kapatut magagi ma lima da'ira.'

20 "Jari pa'alop isab pina'an sosoho'an dakayu' ati yukna, 'Tuwan, o'o, itiya' du dublunnu. Bay putusku maka panyu' bo' tau'ku sakuli-kuli. 21 Tu'ud aku tināw sabab ka'a ilu mbal ma'ase' ma a'a. Ngā'nu ya halaman bay paghulas-sangsā'annu, maka aninu ya halaman bay paglu'ugannu.'

22 "Yuk sultan ni iya, 'Oy! Pilliyu! Sosoho'an ala'at ka. Papellengku ni ka'a bay llingnu sī' bo' ka taluwa' hukuman. Kata'uwan na bahā' in aku mbal ma'ase'? Ngā'ku bahā' ya halaman bay paghulas-sangsā'anku? Aniku bahā' ya halaman bay paglu'uganku? 23 Bang hati' buwattē', angay halaman bay patau'nu sīnku ni deyom bangko bo'

aniya' anakna? Manjari bang aku makapole', ta'ā'ku du sīnku sampay anakna.'

²⁴ “Puwas e' ah'ling sultan ni saga a'a magpan'ngge maina'an. 'Ngā'unbi dublun min iya ati pamuwanunbi ni sosoho'an dakayu', ya taga-dublun sangpū' inān.'

²⁵ “Yuk saga a'a inān, 'Tuwan! Aniya' na sangpū' dublunna!'

²⁶ “ 'Haka'anta kam,' yuk sultan, 'sasuku kapangandolan ma aheka, kin'nnopan du ma iya, sagō' sasuku mbal kapangandolan minsan ma ariki', kinulangan du ai-ai bay ma iya. ²⁷ Na, saga bantaku inān,' yuk sultan, 'a'a mbal bilahi bang aku pagsultanan sigām, bowahunbi pi'itu. Papatayunbi sigām maitu ma matahanku.' ”

Kapagmahaldika' ma si Isa Pagsōdna ni Awrusalam

(Matiyu 21:1-11; Markus 11:1-11; Yahiya 12:12-19)

²⁸ Aubus pa'in bissala si Isa itu, lum'ngngan iya parahū min sigām tudju ni Awrusalam.

²⁹ Makasekot pa'in iya ni kauman Betpage maka Betani, ya ma kasekotan būd Jaitun inān, anoho' iya duwangan mulidna parahū min kasehe'an.

³⁰ Yukna ma sigā, “Pehē' na kam ni kaluma'an ma dahuanbi ilu. Jari pagt'kkabi pina'an, mak-abāk du kam dakayu' anak kura' pahengkot, kura' dalam bay tapangura'an a'a. Hubaranbi bo' bowahunbi pi'itu. ³¹ Bang aniya' ganta' atilaw ka'am bang angay hubaranbi, haka'inbi, 'Tu'ud pagguna e' nakura.' ”

³² Sakali pehē' na duwangan mulid e', ati tabāk e' sigā buwat bay panoho'an si Isa.

³³ Sabu pa'in sigā angahubad anak kura', ah'lling saga tag-dapuna ma sigā, yuk-i, "Oy! Angay hubaranbi ilu?"

³⁴ Ya sambung sigām, "Tu'ud pagguna e' nakura'."

³⁵ Jari binowa e' sigā anak kura' inān ni si Isa. Nilampikan bukutna maka saga badju' sigā bo' yampa si Isa pinatingkō' ma diyata'. ³⁶ Na, makakura' pa'in iya, bin'llat e' saga a'a s'mmek sigām ma lān palabayanna.

³⁷ Pagka asekot na si Isa ni Awrusalam, bo' ina'an na ma lān ma lūran būd Jaitun, ya ba'anan anak-mulidna inān kamemon anagna' magpananglit ma Tuhan. Pinatanog suwala sigām ananglitan iya ma sabab saga hinang barakatan bay ta'nda' sigām. ³⁸ Yuk sanglit sigām,

"Bang pa'in binarakatan sultan itu,
ya kawakilan e' Tuhan pi'itu.

Kasannangan asal ma deyom sulga',
maka sanglit ma Tuhan Mahatinggi!"

³⁹ Jari ah'lling ni si Isa saga Parisi bay ma deyom kaheka'an a'a, yuk-i, "Tuwan Guru, sō'un saga mulidnu itu pahali!"

⁴⁰ Anambung iya, yukna, "Haka'anta kam, bang sigām mbal ah'lling, paganti' saga batu ma lān itu angolang magmahaldika'an aku."

Pinagtangisan Da'ira Awrusalam e' si Isa

⁴¹ Asekot-sekot pa'in si Isa ni da'ira Awrusalam, bo' ta'nda'na saga kaluma'anna, tatangis iya.

⁴² Yukna, “Allā, minsan ma llaw itu na, bang bay kata'uwanbi bang ai ya makabowahan kam kasannangan. Malaingan kalimbungan na min ka'am. ⁴³ Ma waktu sinōng aniya' bala' at'kka ni ka'am. Niagpangan da'irabi e' saga bantabi, kinuta'an sakalibutna e' sigām bo' kam mbal makalahi. ⁴⁴ Nilubu e' sigām kaluma'anbi ilu kamemon sampay halam na aniya' batu pagdayaw luma' takapin magbangkat-bangkit. Maka ka'am kamemon magtai'anak ya maglahat mailu, pinapatay isab e' sigām. Paniya' du bala' itu ma ka'am sabab halam takannalbi waktu kapangalappas Tuhan ma ka'am.”

Si Isa ma Langgal Pagkulbanan

(Matiyu 21:12-17; Markus 11:15-19; Yahiya 2:13-22)

⁴⁵ Manjari pagt'kka si Isa pehē', pasōd iya ni deyom langgal pagkulbanan ati anagna' amala'an saga a'a magdagang maina'an. ⁴⁶ Yukna ma sigām, “Tasulat asal bay pagkallam Tuhan ya yuk-i, ‘Luma'ku itu niōnan luma' pagsambahayangan saga a'a.’ Sagō' hinangbi na sali' luma' patapukan mundu.”

⁴⁷ Amandu' na pa'in si Isa llaw-llaw ma deyom langgal inān. Bilahi amapatay iya saga kaiman alanga maka saga guru sara' agama maka saga a'a pagbebeya'an. ⁴⁸ Sagō' halam aniya' lān tapiha sigām, sabab in a'a kamemon inān atuyu' to'ongan akale ma pamissalana.

20

*Tinilaw si Isa Pasal Kapatutna
(Matiyu 21:23-27; Markus 11:27-33)*

¹ Ma dakayu' llaw, ina'an isab si Isa ma langgal pagkulbanan amandu'an saga a'a maka magnasihatan sigām lapal ahāp. Jari pehē' ni iya saga kaimaman alanga, maka saga guru sara' agama, maka saga pagmatto'ahan. ² Yuk sigām ni iya, “Ai kapatutnu maghinang buwattilu? Sai bay amuwanan ka'a kapatut ilu?”

³ Yuk sambungna, “Aniya' dakayu' panilawku ma ka'am dahū. Haka'inbi aku: ⁴ ya kapatut si Yahiya magpandi a'a he', kapatut min Tuhan bahā' atawa min manusiya' sadja?”

⁵ Sakali magisun-isun saga a'a, yuk-i, “Bang saupama yukta in kapatut si Yahiya inān bay min Tuhan, tantu kitam tinilaw e'na bang anggay kitam dalam bay am'nnal ma si Yahiya.

⁶ Sagō' bang yukta in kapatut si Yahiya inān min manusiya' sadja, na, piligdu kitam. Pinagbantung kitam e' saga a'a itu kamemon sabab magkahagad asal sigām in si Yahiya nabi bay min Tuhan.” ⁷ Angkan buwattitu panambung saga nakura' inān ma panilaw si Isa, yuk-i, “Sitta'a. Mbal kata'uwan kami bang minningga kapatutna.”

⁸ “Na,” yuk si Isa, “ya du isab aku, mbal kam haka'anku bang minningga ya kapatutku maghinang saga hinangku itu.”

*Pasal saga Magtutunggu' ma Kabbun Anggul
(Matiyu 21:33-46; Markus 12:1-12)*

⁹ Manjari amaralilan lagi' si Isa ma saga a'a. "Aniya," yukna, "dakayu' a'a tag-kabbun bay ananom bahan anggul ma kabbunna. Bay patunggu'anna ma saga magtutunggu'. Puwas e' atulak iya ni lahat saddi ati at'ggol mahē'.
¹⁰ Ta'abut pa'in musim pagpusu' buwa' anggul-i, sinoho' e' tag-dapu kabbun inān dakayu' sosoho'anna pehē' ni saga magtutunggu' bo' angā' bahagi'na. Sagō' niraplosan sosoho'an itu e' sigām ati pinapole' ma dalam aniya' tabowana.
¹¹ Puwas e' aniya' sosoho'an saddi pinapehē' e' tag-kabbun. Ya du iya niraplosan e' sigām, nihalipulu maka pinapole' ma dalam aniya' tabowana.
¹² Puwas e' soho'na isab sosoho'an saddi pehē', kamint'lluna na. Jari sosoho'an damuli itu binakatan e' sigām bo' yampa nijudjalan paluwas min likusan anggul e'.
¹³ Manjari yuk tag-kabbun, 'Ai bahā' subay hinangku? Papehē'ku gi' anakku luggiya', ya kalasahanku. Tantu iya pinagaddatan e' sigām.'

¹⁴ "Sagō' pag'nda' saga tunggu' ma anak tag-dapu, magtūy sigām magisun, yuk-i, 'Ya na ko' ilu anak tag-dapu. Sūng na kitam, papataytam na bo' ta'ā'tam tana' itu.'
¹⁵ Jari nijudjalan iya e' sigām paluwas min likusan, pinapatay.

"Na," yuk si Isa, "ai bahā' nihinang e' tag-dapu kabbun e'?"
¹⁶ Tantu iya pehē' amapatay saga tunggu' inān, ati patunggu'anna kabbunna ma a'a saddi."

Pagkale pa'in saga a'a ma bissala si Isa itu, yuk sigām, "Ē! S'lle' bale puhu', bang pa'in mbal kinabbul bowa'nu!"

17 Sagō' pinatongan sigām e' si Isa, yukna, “Bang ma ka'am, ai hatina, ya tasulat ma Kitab, ya yuk-i:

‘Ya batu bay sinulak e' a'a maghinang luma',
kinabā' halam aniya' gunana,
ya na ina'an batu aheya to'ongan kaguna-
hanna.’ ”

18 Yuk si Isa gi', “Sasuku ahūg ni batu itu atumu-
tumu du baranna. Maka sasuku kahūgan batu
itu apodjak du kamemonna.”

*Pasal Pagbayad Sukay ni Parinta
(Matiyu 22:15-22; Markus 12:13-17)*

19 Angkan saga guru sara' agama maka saga kaimaman alanga bilahi anaggaw si Isa saru'un-du'un, sabab tahati e' sigām in sigām ya bay pa'andiganna ma paralilan pasal tunggu' kabun inān. Sagō' halam iya tasaggaw e' sigām sabab tināw ma saga a'a mahadjana'.* 20 Amiha gi' sigām waktu ahāp bo' supaya iya tinandakan e' sigām pehē' ni pang'ntanan gubnul. Jari aniya' saga a'a tinambahan e' sigām, a'a magbau'-bau' in sigām asaltun. Pinapehē' sigām ni si Isa, kalu iya tajallat ma bissalana. 21 Yuk saga a'a tinambahan itu ni si Isa, “Tuwan guru, kata'uwan kami in bissalanu maka pamandu'nu abontol to'ongan. Mbal ka amapagbidida' ma a'a minsan sai, maka b'nnal sadja pamandu'nu pasal kaul maka pi'il ya kinabaya'an e' Tuhan. 22 Haka'in kami kono'. Bang kita ganta' amayad sukay ni

* **20:19** 20:19 Mahadjana': hatina saga a'a kamemon ma deyo'an dakayu' pagparintahan.

parinta Rōm, ya deyo' min Sultan Mahatinggi he', langgalta bahā' sara' agamatam?"

²³ Sagō' kinata'uwan asal e' si Isa pangangkakal sigām, angka yukna ma sigām, ²⁴ "Pa'nda'in aku sīn." Pag'nda' si Isa ma sīn, yukna, "Patta' sai maka ōn sai ma sīn itu?"

"Patta' Sultan Mahatinggi maka sulatna," yuk sambung sigām.

²⁵ "Na," yuk si Isa, "pagka suku' sultan ko' itu, pamayarunbi ni iya. Damikiyanna, bang aniya' ai-ai suku' Tuhan, tukbalinbi isab ni Tuhan."

²⁶ Manjari mbal iya takole' nijallat e' sigām ma pasal pah'lingna ma mairan. Landu' sigām ainu-inu ma panambungna, angka sigām mbal makapamissala.

*Pasal Kallum Balik ma saga A'a Magpatayan
(Matiyu 22:23-33; Markus 12:18-27)*

²⁷ Puwas e' aniya' pina'an ni si Isa saga a'a Saddusi, daginis agama Yahudi ya amandu' dalam aniya' a'a magpatayan allum pabīng ma llaw damuli. ²⁸ Atilaw sigām ma si Isa, yuk-i, "Tuwan Guru, aniya' sara' bay pang'bba kitam e' si Musa pasal a'a amatay ma dalam taga-tubu'. In baluna subay niā' h'nda e' siyalina, bo' supaya aniya' anak binista tubu' min a'a bay amatay he'. ²⁹ Na," yuk sigām, "aniya' bay pitu' l'lla magdanakan. Magh'nda siyaka sagō' amatay iya ma dalam taga-anak. ³⁰ Jari nih'nda balu e' danakan pasunu' ati amatay isāb ma dalam taga-anak. ³¹ Damikiyanna isab siyali kat'lluna. Jari in pitu' magdanakan bay makah'nda ni dakayu' d'nda he', bo' amatay sigām kamemon ma dalam

taga-anak. ³² Ma katapusanna amatay isab d'nda. ³³ Na, Tuwan,” yuk sigām, “bang ta'abut llaw pagpakallum pabalik saga a'a magpatayan, h'nda sai bahā' d'nda he'? Sabab bay iya ta'ā' h'nda e' sigām kapitu' magdanakan.”

³⁴ Anambung si Isa ma sigām, yukna, “Saga a'a ma dunya itu magh'nda asal maka magh'lla. ³⁵ Sagō' saga a'a ya binista e' Tuhan maka-jari pinakallum pabalik min kamatay, ya tōp isab maglahat mahē' ma sulga', mbal na sigām magh'nda-h'lla. ³⁶ Sabab mbal na sigām magkamatay sagō' parasali' na sigām ni saga mala'ikat. Anak Tuhan na sigām sabab pinakallum na pabīng min kamatay sigām. ³⁷ Pinatampal isab e' si Musa pasal kapakallum a'a min kamatay. Sabab ma waktu ka'nda'na po'on puhung bay sabbutna Panghū' Tuhan, yuk-i, ‘Tuhan pagtuhanan disi Ibrahim maka si Isa'ak maka si Yakub.’ ³⁸ Hatina Tuhan itu pagtuhanan asal e' saga a'a allum, ngga'i ka e' a'a magpatayan. Allum asal a'a kamemon ma pang'nda' Tuhan.”

³⁹ Ah'lling saga guru sara' agama kasehe', yuk-i, “Tuwan Guru, ahāp sambungnu ilu.” ⁴⁰ Jari halam aniya' makatawakkal anilaw iya pabalik.

Panilaw pasal Al-Masi

(Matiyu 22:41-46; Markus 12:35-37)

⁴¹ Jari atilaw si Isa ma sigām, yukna, “Angay saga a'a magpina'in in Al-Masi tubu' sultan Da'ud? ⁴² Sabab si Da'ud magbaran bay angallam ma deyom Kitab Jabul, yukna, ‘Bay angabtang Tuhan ni Panghū'ku, yukna, “Dai' ka, aningkō' ka ma bihingku kowan,

43 ati bowaku palbantahannu ni deyo' pād-tape'nu."

44 Na," yuk si Isa, "pagka Al-Masi niōnan Panghū' e' sultan Da'ud, tantu iya ngga'i ka hal panubu' si Da'ud."

*Pamituwa si Isa Pasal saga Guru Sara' Agama
(Matiyu 23:1-36; Markus 12:38-40)*

45 Pasalta' pa'in pakale saga a'a inān kamemon, ah'lling si Isa ni saga mulidna, yukna, 46 "Halli'inbi saga guru sara' agama, ya tagihan maglunsul magpamakay juba ataha'. Tagihan isab sigām nihulmat bang ma mairan. Bang ma deyom langgal, bilahi sigām pinatingkō' ma tingkō'an bangsahan. Damikiyanna bang sigām ma pagjamuhan, subay paningkō'an a'a alanga ya paningkō'an sigām. 47 Ni'inyaya e' sigām saga balu d'nda bo' ta'ā' luma' sigām, ati pinataha' sambahayang sigām, paglaku-laku in sigām bal-iman. Angkan pinakalap kabinasahan sigām."

21

*Pasal Sīn ya Panukbal e' Balu D'nda
(Markus 12:41-44)*

1 Manjari patongas si Isa ati ta'nda'na saga a'a dayahan magpangahūg sīn pagjakat sigām ni tu'ung ma deyom langgal inān. 2 Aniya' isab ta'nda'na dakayu' d'nda balu, miskin to'ongan, angahūg duwa unud sīn. 3 Yuk si Isa, "B'nnal ya pangahakaku ma ka'am itu, ya duwa unud sīn tahūg e' d'nda miskin itu labi gi' halga'an min pilak bay tahūg e' kamemon saga a'a kasehe'an.

⁴ Sabab,” yuk si Isa, “bay sigām amuwan min alta' sigām manglabi-labihan. Saguwā' d'nda itu, minsan iya miskin sidda, bay amuwan sinna kamemon ya arak pam'llina napakana.”

*Pamandogahan Pasal Llaw Kiyamat
(Matiyu 24:1-2; Markus 13:1-2)*

⁵ Aniya' saga mulidna kasehe' magsuli-suli pasal langgal pagkulbanan. Ahāp kono' ninda' saga batu bay ginuna pangahinang langgal e', maka aheka alti-altina bay panukbal ni Tuhan. Takale pa'in suli-suli sigām itu e' si Isa, yukna, ⁶ “Ma sinōng nilubu du kamemon ya ta'nda'bi ilu. Dalam du aniya' batuna angapin magbangkat, sabab pinagkaukanat kamemon.”

*Kasigpitan maka Katiksa'an
(Matiyu 24:3-14; Markus 13:3-13)*

⁷ Tinilaw iya e' sigām. “Tuwan Guru,” yuk sigām, “sumiyan paniya' ya bay yuknu in-sini'? Maka ai pandogana bo' kinata'uan in pakaradja'an inān at'kka na?”

⁸ Anambung iya, yukna, “Kamaya'-maya' kam bo' kam mbal ka'akkalan. Sabab ma sinosōng ilu aheka pi'itu anabbut ma ōnku, maglaku-laku in sigām Al-Masi. Ya pah'lling sigām, 'Kiyamat na!' Sagō' da'a kam magkahagad ma sigām. ⁹ Bang aniya' takalebi hunub-hunub pasal pagbono' atawa pasal lengog, da'a kam agawa. Tantu paniya' saga pagbono' sagō' ngga'i ka gi' ina'an-i llaw kiyamat.”

¹⁰ Ah'lling gi' si Isa, yukna, “Magbono' du bangsa dakayu' maka dakayu', parinta dakayu' isab maka dakayu'. ¹¹ Paniya' du saga linug

aheya maka gotom maka saki bonglay ma kaluha'an dunya. Aniya' isab saga paltanda'an ta'nda' ma b'ttong langit, paltanda'an makainu-inu maka makatāw-tāw. ¹² Sagō' dahū min ina'an-i sinaggaw kam e' saga a'a maka nila'at. Binowa du kam ni langgal sigām bo' kam ni-hukum maka ni'isi ni deynom kalabusu. Tinuk-balan du isab kam ni saga sultan maka ni gubnul bo' kam nihukum ma sabab pameya'bi ma aku. ¹³ Bang kam ma alopān sigām, ya na ina'an waktu kapangahakabi ma sigām lapal ahāp pasal aku. ¹⁴ Sagō' da'a kasusahinbi bang ai panganda'awabi waktu kapanumariya ka'am, ¹⁵ sabab aku ya amuwanan ka'am ta'u bo' kam makasambungan sigām. Jari dalam aniya' kuntarabi makasagga' ka'am, maka mbal katangkisan bissalabi. ¹⁶ Minsan saga matto'abi maka dauranakanbi, minsan saga lūng-kampungbi maka saga kabagayanbi, sinōngan du kam e' sigām ni kuntarabi. Maka aniya' min ka'am pinapatay du e' sigām. ¹⁷ Kinab'nsihan du kam e' a'a kamemon ma sabab pameya'bi ma aku. ¹⁸ Sagō' mbal kam kalungayan ai-ai minsan dalamba bu'unbi. ¹⁹ Lappasan du kam bang pa'in pahogotbi pangandolbi.”

Katika'an Sangat Abisa

(Matiyu 24:15-21; Markus 13:14-19)

²⁰ “Bang ta'nda'bi da'ira Awrusalam itu alibut e' sundalu, na, kata'uwanbi song na waktu pamaka'at iya. ²¹ Jari sasuku pat'nna' ma lahat Yāhudiya subay alahi pehē' ni kabūd-būran. Sasuku ma deynom da'ira Awrusalam subay

paluwas magdai'-dai', maka sasuku ma deya da'a subay pabīng pehē' ni deyom da'ira. ²² Sabab ya ina'an waktu pangamulka' Tuhan ma manusiya'. Minnē' aniya' kamaujuran ma kamemon bay tasulat ma deyom Kitab. ²³ Ndū', maka'ase'-ase' sidda saga d'nda ab'ttong ma masa ina'an-i, maka saga d'nda taga-anak duru'an lagi'. Sabab aniya' kabinasahan aheya pinat'kka ni kaluha'an lahat itu. Pinat'kkahan du mulka' Tuhan saga a'ana. ²⁴ Aniya' sigām kasehe'an nilagut e' sundalu, pinapatay. Aniya' a'a kasehe'an sinaggaw, nihi-nang pilisu bo' binowa ni sabarang lahat. Da'ira Awrusalam itu pinaka'at du e' saga kabangsahan ngga'i ka Yahudi. Subay na ajukup ganta'an pagparinta bangsa inān bo' yampa sigām ala'an."

*Pasal Kabalik Al-Masi Pi'itu ni Dunya
(Matiyu 24:29-31; Markus 13:24-27)*

²⁵ "Ma waktu sinōng ilu aniya' paltanda'an paniya' ma mata llaw maka ma bulan maka ma saga bitu'un. Saga kabangsa-bangsahan maitu ma dunya isab ag'mma du sumangat sigām. Alengog pikilan sigām sabab mbal man-jari pang'llub tahik maka landos goyak. ²⁶ Agon amatay saga a'a sabab min tāw maka susa sigām, pagka aniya' bala' niagaran e' sigām song pat'kka ni dunya. Sabab saga pandoga ma tonga'an ayan pinala'an du min pat'nna'an sigām. ²⁷ Puwas ina'an-i," yuk si Isa, "maka'nda' du saga a'a ma aku, Anak Manusiya', pi'itu labay min gabun. Ta'nda' e' sigām barakatku maka kosog sahayaku. ²⁸ Jari bang anagna' saga pakaradja'an ya yukku itu, pabuhat kam maka

patongas sabab mbal na at'ggol, lappasan du kam.”

Pamintāngan min Kayu Igira
(*Matiyu 24:32-35; Markus 13:28-31*)

²⁹ Jari aniya' paralilan pinah'lling e' si Isa ma sigām, yukna, “Pandogahinbi kayu igira maka saga kayu kasehe'an. ³⁰ Bang ta'nda'bi angugbus dahunna, minnē' kata'uanbi song musim pang'llaw na. ³¹ Damikiyanna itu bang ta'nda'bi paniya' bay pamissalaku ma ka'am insini' he', minnē' isab kata'uanbi asekot na waktu pagparinta Tuhan ma dunya. ³² B'nnal ya pangahakaku ma ka'am,” yuk si Isa. “Ma mbal gi' magpatayan kamemon saga a'a ya allum ma buwattina'an, paniya' du pakaradja'an kamemon bay yukku-i. ³³ Papinda du langit maka dunya sagō' kabtanganku itu mbal to'ongan magkapinda.”

Saga Bebeya'an si Isa Sinō' Pahalli'

³⁴ “Subay kam pahalli',” yuk si Isa, “bo' kam mbal ta'abutku magdūl-baya'an di-bi, maka maglango-lango, maka kabuhatan e' legot dunya itu. Sabab tagha' sadja t'kka llaw ina'an-i, sapantun litag bang pinassik, ³⁵ ati taluwa' saga a'a kamemon ma babaw dunya itu. ³⁶ Pajaga kam to'ongan. Da'a kam pahali angamu' tabang ni Tuhan bang pa'in aniya' kosogbi, bo' kasan-dalanbi kamemon pakaradja'an inān. Angamu' kam tabang isab bang pa'in kam makatampal ni aku, Anak Manusiya'.”

³⁷ Na, kahaba'-kahaba' llaw amandu' na pa'in si Isa ma deyom langgal pagkulbanan, sagō'

pagsangom paluwas iya min da'ira tudju ni būd Jaitun bo' pahanti' mahē'. ³⁸ Dai'llaw lagi' pina'an na pa'in saga a'a kamemon ni langgal pagkulbanan bo' akale ma pandu'na.

22

Pinagisunan si Isa

(*Matiyu 26:1-5; Markus 14:1-2; Yahiya 11:45-53*)

¹ Na, marai' na Hinang Tinapay Halam Pasuligna, ya pinagōnan isab Hinang Paglakad. ² Saga imam alanga maka saga guru sara' agama amikil-mikil bang buwattingga e' sigām amapatay si Isa ma halam aniya' makata'u. Tu'ud sigām tināw ma saga a'a katimukan.

Kapanipu si Judas ma si Isa

(*Matiyu 26:14-16; Markus 14:10-11*)

³ Manjari pasōd nakura' saitan ni deyom pikilan si Judas, ya niōnan Judas Iskariyut, dakayu' mulid si Isa min kasangpū' maka duwa. ⁴ Pehē' si Judas itu ni saga imam alanga maka ni saga nakura' ma jaga langgal pagkulbanan, bo' sigām bowana magisun bang buwattingga e'na anōngan si Isa ni sigām. ⁵ Kinōgan sigām to'ongan ati anganjanji' sigām anambahan iya maka sin. ⁶ Angaho' magtūy si Judas ati anagna' iya amiha waktu ahāp panōngna ma si Isa ni saga bantana ma halam aniya' a'a saddi maina'an.

Pagsakap ma Hinang Paglakad

(*Matiyu 26:17-25; Markus 14:12-21; Yahiya 13:21-30*)

⁷ Manjari ta'abut na Hinang Tinapay Dalam Pasuligna. Ya na ina'an llaw panumbali' anak bili-bili ma Hinang Paglakad. ⁸ Sinō' e' si Isa si Petros maka si Yahiya, yukna, "Pehē' kam magsakap ai-ai pagkakantam ma Hinang Paglakad."

⁹ Yuk sigā ma iya, "Tuwan, maingga kabaya'annu panakapan kami?"

¹⁰ Yukna ni sigā, "Makasōd pa'in kam ni deyom da'ira ilu, sinampang du kam e' dakayu' l'lla amowa kibus isihan bohe'. Turulunbi iya ni luma' pasōranna, ¹¹ ati yukbi ma tag-dapu luma', 'Sinō' ka tinilaw e' guru bang ma'ai kono' bilik pagtimukanna maka saga mulidna?' ¹² Jari pina'nda'an du kam bilik aluha ma diyata' angkap," yuk si Isa. "Panyap asal bilik inān. Maina'an kam magsakap pagkakantam."

¹³ Jari pehē' na sigā. Ta'nda' e' sigā mahē' buwat bay pangahaka si Isa, ati sinakap e' sigā pagkakan ma Hinang Paglakad.

Jamuhan Pangentoman ma Panghū' Isa
(*Matiyu 26:26-30; Markus 14:22-26; 1 Kurintu 11:23-25*)

¹⁴ Ta'abut pa'in waktu pagjamu, aningkō' na si Isa maka saga a'a bay kawakilanna bo' sigām magkakan. ¹⁵ Ah'ling iya ni sigām, yukna, "Ya itu kabaya'anku to'ongan, subay magsalu maka ka'am amangan ma Hinang Paglakad itu, ma mbal lagi' aku makalabay kabinasahan. ¹⁶ Sabab haka'anta kam, puwas itu mbal na aku amangan jamu itu pabīng, subay na asampulna' pagpar-inta Tuhan."

¹⁷ Manjari niā' e' si Isa dakayu' sawan. Ni-
amu'an e'na pagsukulan bo' yampa ah'ling ni
sigām, yukna, “Sambutunbi inuman itu bo' inu-
munbi dangan maka dangan. ¹⁸ Sabab haka'anta
kam, puwas minnitu mbal na aku anginum binu-
anggul itu sat'ggol dalam gi' pat'nna' pagparinta
Tuhan ma manusiya'.”

¹⁹ Puwas e' niā' e'na tinapay. Niamu'an
e'na pagsukulan bo' yampa pagpōng-pōngna ati
pamuwanna ma saga mulidna. “Tinapay itu
baranku ko', ya pamalilla'ku ma pasalbi. Hinan-
gunbi itu pangentomanbi aku.” ²⁰ Damikiyanna
isab, pagubus sigām amangan, pamuwan e'na
inuman ma sigām. “Inuman itu,” yukna, “ta'nda'
sin kapagsulitan Tuhan maka manusiya', ya
hinangna baha'u itu. Ati taturan du pagka
pinabu'us laha'ku ma sababbi.

²¹ “Sagō' nda'unbi,” yuk si Isa, “ya a'a song
anōngan aku ni bantaku, itiya' maitu magsalu
maka aku. ²² Sabab aku Anak Manusiya' itu,
amatay du buwat asal pangangganta' Tuhan ma
aku. Saguwā' asiya-siya du a'a ya anōngan aku
ni bantaku.” ²³ Jari magtilaw-tilawan di-sigām
saga mulid inān bang sai min sigām ya anganiyat
anōngan si Isa ni bantana.

Paglugat saga Mulid bang Sai Sigām Alanga

²⁴ Na, maglugat saga mulid inān bang sai
ma sigām subay pinalanga. ²⁵ Sagō' yuk si Isa
ma sigām, “Maitu ma dunya, saga sultan ma
kabangsa-bangsahan magmanda asal ni saga a'a
ma deyo'an sigām. Maka saga nakura' sigām
pagmakōkan bilahi nihulmat e' a'a kamemon, in

sigām kono' po'onan kahāpan ma deyom lahat e'. ²⁶ Sagō' ka'am ilu da'a subay magbuwattē'. Ya bangsahan to'ongan ma ka'am subay sumali' bowahanna ni bowahan kasiyalihan. Maka a'a pagnakura'an subay sumali' ni sosoho'an. ²⁷ Sai bahā' bangsahan? A'a aningkō' amangan atawa a'a magbubuhat kinakan? Ya tantu bangsahan a'a aningkō' amangan. Sagō' aku itu, itiya' ma ka'am sali' sosoho'anbi.

²⁸ “Ka'am ilu bay pataptap ma aku minsan aku ma deyom kasusahan. ²⁹ Manjari itu, pagka aku kabuwanan kapatut e' Mma'ku mag'ntan parinta ma sinosōng, pamuwanku isab ma ka'am kapatut buwattē'. ³⁰ Magbeya' du kitam amangan ma deyom pagparintahanku. Patingkō'ta du kam ma paningkō'an bangsahan bo' kam angahukum ma sangpū' maka duwa bangsa panubu' si Isra'il.”

Papata si Isa Pasal Pamalilu si Petros

(Matiyu 26:31-35; Markus 14:27-31; Yahiya 13:36-38)

³¹ Manjari ah'lling si Isa ma si Simun Petros. “Simun!” yukna. “Niamu' kam e' nakura' saitan bo' niayak e'na sapantun tirigu. ³² Sagō' bay ka amu'anku tabang ni Tuhan, Simun, bang pa'in mbal apinda pangandolnu ma aku. Taikutannu du aku, sagō' bang ka pabīng ni aku subay ka amat'ttog iman saga dauranakannu.”

³³ Yuk si Petros, “Tuwān Panghū', mbal ka taikutanku. Bang ka ganta' pinakalabusu, parongan du aku ma ka'a. Bang ka pinapatay, lilla' du aku paunung ma ka'a.”

³⁴ Yuk sambung si Isa, “Haka'anta ka, Petros, ma sangom itu ma halam gi' angukku'uk manuk, amalilu du ka min t'llu in aku mbal kata'uwannu.”

Pasal Pitaka, Paglutu'anan maka Pakokos

³⁵ Ah'lling gi' si Isa ma saga mulidna, yukna, “Waktu bay kapanoho'ku ka'am pal'ngngan magnasihat ma halam aniya' pitaka atawa paglutu'anan atawa taumpa' tabowabi, aniya' bahā' bay kulang ma ka'am?”

“Halam,” yuk sigām.

³⁶ “Sagō' buwattina'an,” yuk si Isa, “bang aniya' sīnbi atawa paglutu'ananbi, bowahunbi na ma pal'ngngananbi. Maka sasuku halam aniya' patakosna subay pab'llihanna badju'na bo' aniya' pam'llina kalis. ³⁷ Sabab haka'anta kam, song na maujud lapal Kitab ya bay tasulat ma sabab aku, ya yuk-i, ‘Talapay iya ma saga a'a angalanggal sara.’ ”

³⁸ Yuk saga mulid, “Nda'un, Tuwan, aniya' maitu duwa kalis.”

“Sarang na ko' ilu,” yuk si Isa.

*Ma Kabbun Getsemane
(Matiyu 26:36-46; Markus 14:32-42)*

³⁹ Jari paluwas si Isa min da'ira tudju ni būd Jaitun buwat asal kabiyaksahanna, maka ameya' ma iya saga mulidna. ⁴⁰ Pagt'kkana ni papehē'anna, yukna ma sigām, “Angamu' kam tabang ni Tuhan bo' kam mbal tabowa e' sasat.”

⁴¹ Puwas e' ala'an iya min sigām, saga da-bantuan lawakna, ati pasujud iya angamu'-ngamu' ni Tuhan. ⁴² Yukna, “O Mma', bang ka

bilahi, la'anin lagi' min aku sawan kabinasahan itu. Sagō' ngga'i ka kabaya'anku subay nirūlan, bang pa'in kabaya'annu du.” ⁴³ Manjari aniya' panyata' ni iya dakayu' mala'ikat min sulga' amuwanan iya kosog panandalna. ⁴⁴ Na, pagka mbal manjari dukkana, akosog gom pa'in pan-ganjunjungna ni Tuhan ati am'ttak hulasma ni tana', pinaka na luwa laha'.

⁴⁵ Aubus pa'in e'na angamu'-ngamu', an'ngge iya bo' pabalik pehē' ni saga mulidna ati tabākna sigām magtulihan kabowa sukkal sigām. ⁴⁶ Yuk si Isa ma sigām, “Angay kam atuli? Punduk kam angamu'-ngamu' ni Tuhan bo' kam mbal tabowa e' sasat.”

Pagsaggaw ma si Isa

(Matiyu 26:47-56; Markus 14:43-50; Yahiya 18:3-11)

⁴⁷ Na, hinabu lagi' si Isa ah'ling ni saga mulidna, aheka a'a at'kka pina'an. Ya pameya'an sigām si Judas, dakayu' mulid si Isa min kasangpū' maka duwa he'. Pa'abut iya magtūy ni si Isa arak aniyum iya. ⁴⁸ Sagō' ah'ling si Isa ma iya, yukna, “Buwattitu bahā', Judas, pangakkalnu ma Anak Manusiya'?”

⁴⁹ Kinata'uwan pa'in e' saga mulid ma atag si Isa bang ai song nihinang ma iya, atilaw sigām, “Tuan, guna kami na bahā' kalis kami?” ⁵⁰ Jari nilagut sosoho'an Imam Muwallam e' dakayu' mulid inān, ati autas magtūy dambila' taingana.

⁵¹ Sagō' yuk si Isa, “Sarang na ko' ilu.” Jari ni'ntanan e'na tainga a'a he' ati kauli'an magtūy.

⁵² Ah'lling si Isa ni saga a'a bay pina'an anagaw iya, ya na saga imam alanga maka saga nakura' jaga langgal, maka saga pagmatto'ahan bangsa Yahudi. Yukna ma sigām, “Kabā'bi ba in aku itu mundu, ya po'on kam amowa kalis maka kakakal? ⁵³ Llaw-llaw mahē' na pa'in aku ma deyom langgal pagkulbanan, sagō' halam aku bay tasaggawbi. Saguwā' ya na itu waktu pamasuku' ka'am bo' aku tasaggawbi, maka waktu isab kapagagi nakura' saitan.”

Kapamalilu si Petros Pasal si Isa

(Matiyu 26:57-58, 69-75; Markus 14:53-54, 66-72; Yahiya 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Manjari sinaggaw si Isa e' sigām, binowa ala'an minnē' tudju ni luma' Imam Muwallam. Paturul si Petros ma si Isa min katāhan. ⁵⁵ Aniya' api bay pinakeyat e' saga sundalu ma halaman luma' Imam Muwallam ati parakayu' si Petros ni sigām magtingkō'an ma atag api he'. ⁵⁶ Jari itu, sabu pa'in iya aningkō' ma kasinagan api, ta'nda' iya e' dakayu' d'nda ipatan Imam Muwallam. Pinatongan iya pahāp-hāp e' d'nda itu maka e'na ah'lling, yukna, “A'a itu bay ameya' ma si Isa.”

⁵⁷ Sagō' amalilu si Petros, yukna, “Arung, mbal iya kata'uwanku!”

⁵⁸ Mbal at'ggol minnē' aniya' dakayu' l'la ang'nda' ma si Petros ati yukna, “Ya du ka'a dambeya'an maka sigām!”

Sagō' ah'lling si Petros, yukna, “Ngga'i ka aku, tuwan!”

⁵⁹ Palabay pa'in danjām aniya' isab a'a saddi angegot-ngegot, yukna, "Kata'uwanku a'a itu bay du sehe'na, sabab a'a Jalil isab iya!"

⁶⁰ Anambung si Petros, yukna, "Tuwan, mbal kata'uwanku bang ai pah'lingnu ilu!"

Hinabu si Petros masi ah'ling, magtūy angukku'uk manuk. ⁶¹ Jari palingi' si Isa ang'nda' ma si Petros ati taentom e' si Petros bay pah'ling si Isa ma iya, ya yukna, "Ma mbal gi' angukkugu'uk manuk sangom itu, amalilu du ka min t'llu in aku mbal kata'uwannu." ⁶² Magtūy paluwas si Petros minnē'. Anangis iya, magdukka to'ongan.

Si Isa Pinagtunggīng maka Pinagtibu'
(Matiyu 26:67-68; Markus 14:65)

⁶³ Pinagtunggīngan si Isa e' saga a'a an-ganjagahan iya, maka pinagtibu' iya e' sigām. ⁶⁴ Tinambunan matana bo' yampa nilata. "Tokorun kono'," yuk sigām, "bang sai anibu' ka'a!" ⁶⁵ Aheka gi' isab pamūng-mūng sigām pamahina' sigām ma iya.

Pinaharap si Isa ni saga Pagnakura'an
(Matiyu 26:59-66; Markus 14:55-64; Yahiya 18:19-24)

⁶⁶ Pagk'llat llaw na, magtimuk saga pagmatto'ahan bangsa Yahudi maka saga kaimaman alanga maka saga guru sara' agama. Jari binowa si Isa paharap ni palhimpunan sigām. ⁶⁷ Yuk sigām ma iya, "Haka'in kami to'ongan bang ka'a ya Al-Masi."

Anambung si Isa, yukna, "Minsan kam haka'anku mbal du aku kahagadbi. ⁶⁸ Maka

bang aniya' tilawku ma ka'am, mbal du kam anambung. ⁶⁹ Sagō' puwas min llaw itu in aku, Anak Manusiya', aningkō' du ma atag Tuhan Sangat Kawasa, ma bihingna kowan."

⁷⁰ Yuk sigām kamemon, "Na, bang buwattē', Anak Tuhan ka bahā'?"

Yuk sambung si Isa, "Ya na yukbi, aku na."

⁷¹ Jari ah'lling sigām, yuk-i, "Angay kitam amiha saksi' saddī! Sabab takaleta himumūnganna itu."

23

Binowa si Isa Paharap ni Gubnul Pilatu

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Markus 15:1-5; Yahiya 18:28-38)

¹ Manjari magt'nggehan saga a'a palhimpunan kamemon ati binowa si Isa e' sigām paharap ni gubnul Pilatu. ² Maina'an pa'in, tinuntutan e' sigām si Isa, yuk-i, "Ta'abut kami a'a itu amowa bangsa kami anagga' ma parinta. Tasoho'na saga a'a subay da'a amayad sukay ni Sultan Mahatinggi. Maglaku-laku isab iya in iya Al-Masi, ya tapene' e' Tuhan magsultan."

³ Atilaw si Pilatu ma si Isa. "Ka'a ilu," yukna, "sultan ka bahā' ma bangsa Yahudi?"

Anambung si Isa, yukna, "Ya na yuknu ilu."

⁴ Yuk si Pilatu ni saga kaimaman alanga maka ni kaheka'an a'a inān, "Halam aniya' tapihaku sababan pamat'nna'anku iya hukuman."

⁵ Saguwā' angegot na pa'in sigām, yuk-i, "Pinalengog e'na saga a'a ma kaluha'an lahat Yahudiya sabab min pamandu'na. Bay

tagna'anna hinangna ma lahat Jalil, manjari itiya' na iya pasampay pi'itu ni Awrusalam.”

Tin'kkahan si Isa ni Sultan Herod

⁶ Na, pagkale itu e' si Pilatu, magtūy tilawna bang min lahat Jalil si Isa. ⁷ Makata'u pa'in si Pilatu in si Isa asal min lahat pagsultanan si Herod, sinō' iya tin'kkahan ni si Herod sabab ina'an iya ma Awrusalam pasalta' ma waktu ina'an-i. ⁸ Pag'nda' si Herod ma si Isa, akōd iya to'ongan sabab at'ggol na baya'na ang'nda' iya. Aheka bay takalena pasal si Isa angkan bilahi ang'nda' iya hinabuna maghinang hinang kawasahan. ⁹ Aheka panilaw si Herod ma si Isa, sagō' mbal iya anambung. ¹⁰ Manjari pasekot pina'an saga kaimaman alanga maka saga guru sara' agama, ati akosog e' sigām anuntutan si Isa. ¹¹ Manjari pinagtunggīngan si Isa e' si Herod maka saga sundaluna, nihalipulu isab e' sigām. Pinas'mmekan iya maka juba landu' alingkat bo' yampa pinabīng ni si Pilatu he'. ¹² Na, ya na ina'an llaw kapaghāp si Herod maka si Pilatu, sabab bay sigām magbanta tagna'.

Pinat'nna'an si Isa Hukuman ni Kamatay

(Matiyu 27:15-26; Markus 15:6-15; Yahiya 18:39—19:16)

¹³ Manjari nilinganan e' si Pilatu saga kaimaman alanga maka saga pagnakura'an maka saga a'a kamemon. Sinō' sigām patimuk ni iya. ¹⁴ Yukna ma sigām, “Bay bowabi a'a itu ni aku, pagka yukbi in iya amidjakan saga a'a anagga' ma parinta. Bay na iya pariksa'ku maitu ma pang'nda'bi sagō' dalam aku makabāk dusa ma

iya buwat panuntutbi. ¹⁵ Buwattē' isab ma si Herod, angkan pabowana si Isa pabalik pi'itu. Atampal ko' itu, dalam aniya' la'at bay tahinang e' a'a itu pamat'nna'an iya hukuman ni kamatay. ¹⁶ Angkan sō'ku iya niraplosan sadja bo' yampa pinal'ppa."

[¹⁷ Angkan buwattē' pah'ling si Pilatu sabab ya kabiyaksahanna kahaba' tahun, bang maghinang saga Yahudi ma Hinang Paglakad, subay iya amal'ppa dakayu' pilisu.]

¹⁸ Makakale pa'in saga katimukan a'a ma lling si Pilatu, magtūy sigām magpangolang kamemon. Yuk sigām "Papatayun a'a ilu! Si Barabbas ya kabaya'an kami pinal'ppa." ¹⁹ Na, si Barabbas itu bay pinakalabusu ma sabab hiluhala' bay tahinangna ma da'ira Awrusalam, maka ma sabab hinangna amono'.

²⁰ Jari amissala pabalik si Pilatu ni saga a'a he', sabab bilahi amal'ppa si Isa. ²¹ Sagō' magpangolang sidda sigām, yuk-i, "Lansangun iya ni hāg! Lansangun iya ni hāg!"

²² Ah'ling gi' si Pilatu, kamint'lluna na. "An-gay?" yukna. "Ai bay hinangna ala'at? Dalam aniya' tabāku sababan pamapatay iya. Sō'ku sadja iya niraplosan bo' yampa pinal'ppa."

²³ Sagō' angabut-ngabut sigām angolang pakosog in si Isa subay nilansang ni hāg. Jari hal magpabeya' la'a si Pilatu, ²⁴ angkan pat'nna'na hukuman ma si Isa buwat pangamu' sigām. ²⁵ Pinal'ppa e'na a'a ya niamu' e' sigām pinaluwas, a'a bay takalabusu ma sabab panagga'na ma parinta maka ma sabab

pamono'na. Sagō' tinukbalan si Isa ni sigām bo' tahinang buwat kabaya'an sigām.

Nilansang si Isa ni Hāg

(Matiyu 27:32-44; Markus 15:21-32; Yahiya 19:17-27)

²⁶ Manjari itu binowa si Isa e' saga sundalu paluwas minnē'. Pasalta', aniya' a'a talanggal e' sigām palūd min deya tudju ni Awrusalam. Ōnna si Simun, a'a min lahat Kirini. Minandahan iya e' saga sundalu, pinatangung ma iya hāg ya song pangalansangan si Isa. Sinō' iya ananggung min buli'an si Isa.

²⁷ Aheka to'ongan saga a'a paturul ma si Isa, maka aniya' isab saga d'nda angolang maka magtangis ma sababna. ²⁸ Palingi' si Isa ang'nda' ma sigām ati yukna, "Ka'am saga d'nda Awrusalam, da'a aku panangisanbi. Baranbi maka panganakbi ya subay panangisinbi. ²⁹ Sabab aniya' llaw at'kka ma sinosōng in ka'am amissala du, 'Ahāp sukud saga d'nda dalam bay makapangiram, ya dalam bay maka'anak maka dalam bay makaparuru' onde'." ³⁰ Ya na ko' inān waktu kapanukna' manusiya' di-sigām, yuk-i, 'Bang pa'in paligid ni aku saga būd itu! Bang pa'in aku katambunan e' saga kabūd-būran!' " ³¹ Ah'lling gi' si Isa, yukna, "Bang maka'ase'-ase' kahālanbi ma buwattina'an, akalap lagi' ma waktu sinōng inān. Buwat sapantun po'on kayu, bang tatunu' ma masi lagi' allum, luba'-lagi'na bang atoho' na."

³² Aniya' gi' duwangan a'a saddī min si Isa binowa e' sigām pinapatay, a'a bay makalanggal

sara'. ³³ Jari pagt'kka sigām ni lahat niōnan “Peya'-peya' Kōk”, na nilansang si Isa e' sigām ni hāg inān. Nilansang isab saga a'a makalanggal sara' ma hāg sigām. Dakayu' inān pinat'ngge ma bihing si Isa kowan maka dakayu' ma bihingna gibang. ³⁴ Anabbut si Isa ni Tuhan. “O Mma',” yukna, “ampunun saga a'a angalansang aku itu, sabab mbal tahati e' sigām bang ai hinang sigām.”

Maglegot saga sundalu, pinagtokoran e' sigām saga s'mmek si Isa bang ma sai dapuna. ³⁵ Magt'nggehan maina'an saga a'a ang'nda'-ng'nda' ma si Isa, maka pinagudju' iya e' saga pagnakura'an bangsa Yahudi. Yuk sigām, “A'a itu, makalappas a'a saddī. Subay iya angalappas di-na bang sab'nنال-b'nنال iya Al-Masi, ya tapene' e' Tuhan magsultan!”

³⁶ Pinagtunggīng isab iya e' saga sundalu. Pasekot sigām ni iya anōngan binu al'ssom pamainum iya. ³⁷ Yuk sigām, “Bang ka sab'nنال-b'nنال sultan saga Yahudi, angalappas ka di-nu!”

³⁸ Maka aniya' surat bay pinat'nna' ma hāg min diyata' kōkna, yuk-i, “SULTAN BANGSA YAHUDI.”

³⁹ Pinamūng-mūngan isab si Isa e' dakayu' a'a langgal sara' bay nilansang inān. Yukna, “Ka'a ya Al-Masi bahā'? Angalappas ka di-nu, bo' kami isab bowahun.”

⁴⁰ Sagō' pinah'llingan iya e' a'a langgal sara' dakayu', yukna, “Angay? Halam aniya' tāwnu ma Tuhan? Sali'-sali' hukuman ma kitam t'llungan. ⁴¹ Sagō' kita duwangan itu, wajib kita subay pinapatay buwattitu sabab ya na

tungbas saga kahinanganta. Sagō' a'a itu, halam aniya' la'at bay tahinangna.” ⁴² Jari yukna ni si Isa, “Isa, entomun aku bang ta'abut na waktu kapagparintanu.”

⁴³ Yuk si Isa ma iya, “B'nnal ya pangahakaku itu ma ka'a, llaw itu du magbeya' kita ma lahat Tuhan.”

Kamatay si Isa

(Matiyu 27:45-56; Markus 15:33-41; Yahiya 19:28-30)

⁴⁴ Jari itu, augtu pa'in llaw, angalendom mata llaw ati taluwa' lendom kaluha'an lahat e' sampay ni lisag t'llu kohap. ⁴⁵ Maka agese' duwa in kultina ya pangagpang ma deyom langgal pagkulbanan inān. ⁴⁶ Manjari angolang si Isa pakosog, yukna, “O Mma', sōnganku na nyawaku ni komkomannu.” Aubus pa'in pah'lingna itu, magtūy ab'kkat napasna.

⁴⁷ Pag'nda' kapitan sundalu ma pakaradja'an itu, sanglitanna Tuhan. Yukna, “B'nnal a'a itu ahāp asal addatna.” ⁴⁸ Sampay saga a'a magtimuk maina'an, pag'nda' sigām ma bay paniya' inān, magpamole' sigām an'ppak dag-gaha sigām sabab kaheya susa sigām. ⁴⁹ Ina'an isab magpan'ngge min katāhan saga bagay si Isa kamemon sampay saga d'nda bay ameya' paumpig ma iya min lahat Jalil lagi'. Ang'nda'-ng'nda' sigām ma pakaradja'an itu kamemon.

Pagkubul ma si Isa

(Matiyu 27:57-61; Markus 15:42-47; Yahiya 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Na, aniya' a'a maina'an niōnan si Yusup, a'a min kaluma'an Arimati ya ma lahat Yahudiya. A'a abontol asal iya, ahāp addat-tabi'atna. Atuyu' iya angagad ma waktu pamat'nna' parinta Tuhan ma manusiya'. Dakayu' iya pagmatto'ahan, sagō' dalam iya bay pauyun ma kagara'an maka kahinangan pagkahina pamapatay ma si Isa. ⁵² Jari pehē' si Yusup itu pa'alop ni si Pilatu angamu' patay si Isa. ⁵³ Pinareyo' e'na min hāg ati sinaput e'na bo' yampa pat'nna'na ma deyom pagkubulan bay kinehean ma deyom batu lakit. Baha'u asal kubul inān, dalam lagi' bay kapangubulan. ⁵⁴ Kohap Juma'at na ma buwattē', song llaw Sabtu', arai' na pas'ddop llaw.

⁵⁵ Bay ameya' isab ma si Yusup saga d'nda bay paumpig ma si Isa min lahat Jalil lagi', ati ta'nda' e' sigām kubul maka buwattingga e' si Yusup amat'nna' patay si Isa. ⁵⁶ Jari amole' na sigām anakap saga laksi' maka ns'llan pahamut pamahilala' sigām ma mayatna.

Ta'abut pa'in llaw Sabtu', pahali na sigām buwat panoho'an sara' agama.

24

Si Isa Allum Pabīng

(Matiyu 28:1-10; Markus 16:1-8; Yahiya 20:1-10)

¹ Pagk'llat llaw Ahad bo' subu-subu to'ongan, pehē' saga d'nda he' ni kubul amowa saga laksi' bay sakap sigām. ² Pagt'kka pehē', ta'nda' e' sigām taplok batu wa'i bay ginulungan min

lowang kabul. ³ Pasōd sigām ni deyom sagō' ta'nda' in mayat si Isa halam na maina'an, ⁴ ati asasaw pikilan sigām ma sabab ina'an-i. Sakali aniya' an'ngge ma bihing sigām duwangan l'lla, makasilaw sidda s'mmek sigā. ⁵ Sinōd tāw saga d'nda ina'an, angkan sigām hal patondok. Sagō' yuk duwangan l'lla inān, "Angay pihabi a'a allum maitu ma deyom kakubulan saga a'a magpatayan?" ⁶ Halam na maitu si Isa. Allum na iya pabalik. Entomunbi bay pah'llingna ma ka'am, waktu kamahe'na lagi' ma lahat Jalil. ⁷ Yukna he', 'In aku, Anak Manusiya', sinōngan du pehē' ni pang'ntanan saga a'a dusahan bo' nilansang e' sigām ni hāg pinapatay. Ma kat'llu llawna, allum du aku pabīng.' "

⁸ Jari taentom e' saga d'nda itu bay pah'lling si Isa he', ⁹ ati amole' sigām min kabul ni luma'. Nihaka e' sigām saga pakaradja'an itu kamemon ma saga mulid si Isa kasangpū' maka ssa, maka ma saga mulidna kasehe'. ¹⁰ Ya d'nda anghaka itu si Mariyam a'a min Magdala, maka si Joanna, maka si Mariyam ina' si Yakub, maka saga d'nda saddī bay sehe' sigām. ¹¹ Sagō' mbal am'nnal saga a'a kawakilan ma haka saga d'nda inān sabab kinabā' hal magligaw. ¹² Sagō' an'ngge si Petros min baina bo' paragan ni kabul. Pagt'kkana pehē', pakuru' iya pasib, sagō' halam aniya' ta'nda'na ma deyom, luwal saga saput pat'nna'an di-na. Jari ala'an iya minnē' maka e'na ainu-inu ma bay paniya' inān.

*Ma Labayan Tudju ni Kauman Emmaus
(Markus 16:12-13)*

¹³ Ma llaw ina'an-i aniya' duwangan mulid si Isa pal'ngngan tudju ni kaluma'an Emmaus, lawakna saga sangpū' maka dda kilometro (atawa batu) min Awrusalam. ¹⁴ Magsuli-suli na pa'in sigā pasal kamemon ya baha'u bay pat'kka inān. ¹⁵ Hinabu pa'in sigā magsuli-suli, pasekot pina'an si Isa bo' magdongan maka sigā. ¹⁶ Ta'nda' iya e' sigā sagō' halaman takilā in iya si Isa.

¹⁷ Yukna ma sigā, “Ai pagsuli-sulihanbi ma pal'ngngananbi ilu?”

Pahogga' sigā magtūy, maka ala'at pamaihu'an sigā sabab asusa. ¹⁸ Jari anambung dangan inān, ya niōnan Kleyopas. “Alō!” yukna, “Hal du ka'a ma deyom da'ira Awrusalam a'awam pasal pakaradja'an ya baha'u bay pat'kka maina'an si', sabab kinata'uwan na e' a'a kamemon!”

¹⁹ “Angay? Pakaradja'an ai?” yuk si Isa.

“Ya tahinang ma si Isa, a'a Nasaret,” yuk sigā. “Nabi asal iya, taga-kawasa ma pamissalana kamemon maka ma kahinanganna kamemon ma pang'nda' Tuhan maka ma pang'nda' manusiya'.

²⁰ Bay iya ni'nde'an ni gubnul e' saga kaimaman kami alanga maka e' saga a'a pagnakura'an kami. Ni'nde'an iya pehē' supaya pinat'nna'an hukuman ni kamatay, ati nilansang iya ni hāg bo' pinapatay. ²¹ Na, bay kami angasa-ngasa to'ongan in iya itu dakayu'-kayu' pinabeya' e' Tuhan amaluwas kami saga tubu' si Isra'il min kasigpitan. Saguwā' halaman dapat, sabab aniya' na t'llumbahangi min bay kapamapatay sigām ma iya. ²² Lāgi, aniya' isab saga d'nda' sehe' kami bay amowahan kami haka makakuddat insini'.

Dai' llaw sī' bay sigām pehē' kono' palu'aw ni kubul si Isa, ²³ sagō' halam na maina'an mayatna. Jari pabalik sigām ni kamaina'anan kami. Yuk sigām aniya' saga mala'ikat bay magpanyata' ni sigām. Bay ah'ling kono' mala'ikat e' in si Isa allum na. ²⁴ Sakali aniya' saga sehe' kami bay anganyata' pehē' ni kubul ati ta'nda' e' sigām buwat bay pangahaka saga kar'ndahan e'. Sagō' halam ta'nda' si Isa."

²⁵ Manjari ah'ling si Isa ni duwangan itu, yukna, "Ndū', babbal pahāp ka'am ilu! Angay halam kahagadbi kamemon bay pangabtang e' kanabi-nabihan? ²⁶ Sabab bang ma sigām in Al-Masi wajib subay makalabay kabinasahan dahū bo' yampa pinabangsa." ²⁷ Jari pinahati duwangan itu e' si Isa pasal kamemon ya tasulat ma deyom Kitab ma sababna. Tinagna'an e'na min kasulatan si Musa, sampay ni kasulatan kanabi-nabihan kamemon.

²⁸ Makasekot pa'in sigā ni kaluma'an ya pa-pehe'an sigā, magbau'-bau' si Isa palanjal gi'. ²⁹ Manda' iya tinaggahan e' sigā, yuk-i, "Pi'itu na ka ameya' ma kami sabab kohap na to'ongan. Sōng na sangom." Angkan pasōd si Isa bo' pahanti' ma sigā. ³⁰ Makatingkō' pa'in sigām magsalu, niā' e'na tinapay ati niamu'an pagsukulan ni Tuhan. Puwas e' pinagpōng-pōng e'na bo' yampa pamuwanna ma sigā. ³¹ Minnē' pasawa pang'nda' sigā ati takilā iya. Sagō' alanyap iya magtūy. ³² Jari magsuli-suli sigā duwangan. "Angkan du kita landu' kahōpan ma h'lingna ma pal'ngnganan e', pagpahatina ma kita pasal Kitab."

³³ Pabuhat sigā magtūy bo' pabīng ni Awrusalam. Pagt'kka sigā pehē', tabāk saga mulid si Isa kasangpū' maka ssa magtimuk maka mulid kasehe'an. ³⁴ Yuk sigām ma duwangan itu, "Allum na Panghū'tam pabalik! Allum iya to'ongan! Bay iya patuwa' ni si Simun!" ³⁵ Manjari anuli-nuli isab duwangan itu pasal bay kalabayan sigā ma lān, maka pasal pakakilā sigā ma si Isa ma salta'na magpōng-pōng tinapay.

Si Isa Magpa'nda' na ma saga Mulidna

(Matiyu 28:16-20; Markus 16:14-18; Yahiya 20:19-23; Kahinangan 1:6-8)

³⁶ Hinabu pa'in magsuli-suli duwangan e', pina'an si Isa an'ngge ma t'ngnga'-t'ngnga' sigām. Ah'ling iya, yukna, "Bang pa'in kam kaniya'an kasannangan."

³⁷ Takuddat sigām magtūy maka nileya'-leya' to'ongan, sabab pangannal sigām in si Isa inān umagad. ³⁸ Sagō' yukna ma sigām, "Angay tak'bbal deyom ataybi? Angay kam masi magduwa-ruwa? ³⁹ Nda'unbi tanganku maka tape'ku itu. Aku na ko' itu. Ntaninbi ba baranku itu bo' kata'uwanbi in aku itu ngga'i ka umagad. Sabab umagad itu halam aniya' baranna aponod. Ta'nda'bi du aku, aniya' baranku."

⁴⁰ Buwattē' pah'lingna ma sigām. Ati pa'nda'anna tanganna maka tape'na ma sigām. ⁴¹ Sagō' masi sigām kahunitan magkahagad in ina'an b'nnal, sabab mamarahi sidda kakōgan maka kainu-inuhan sigām. Angkan yuk si Isa ma sigām, "Aniya' bahā' maitu ai-ai takakan?"

⁴² Sinōngan iya dangkuri' daing tinapa. ⁴³ Niā' e'na ati kinakan e'na ma pang'nda' sigām. ⁴⁴ Puwas e' ah'ling iya, yukna, "Ya na ko' itu bay pah'lingku ma ka'am tagna', waktu kapameya'ku gi' ma ka'am. Yukku tantu aniya' kamaujuran ma kamemon bay tasulat ma pasal aku, ya tasulat ma Kitab Tawrat maka ma Kanabi-nabihan, maka ma Jūd Kalangan. Ai-ai pat'kka itu ma aku, ya na kamaujuran saga sulat sigām."

⁴⁵ Manjari pinasawa e' si Isa pikilan sigām bo' supaya makahati ma lapal Kitab e'. ⁴⁶ Yukna ma sigām, "Ya na itu asal tasulat ma deyom Kitab: in Al-Masi subay pinananaman kabinasahan sampay pinapatay. Jari ta'abut pa'in kat'llu llaw min kamatayna allum du iya pabīng. ⁴⁷ Subay pinagnasihatan isab saga bangsa kamemon pasal ka'ampunan dusa. Bang sigām magtaubat sampay ang'bbahan dusa sigām, niampun sigām e' Tuhan ma sabab Al-Masi. Subay tinagna'an pagnasihahat itu min Awrusalam. ⁴⁸ Ka'am ya bay maka'nda' ma ai-ai pat'kka ma aku, jari ka'am ya subay amuwan saksi'. ⁴⁹ Pabeya'anku ka'am ya bay panganjanji' Mma'ku Tuhan. Sagō' da'a kam ala'an min da'ira itu sat'ggol kam dalam pinahōpan kawasa min sulga'."

Pa'angkat si Isa Tudju ni Sulga'

(Markus 16:19-20; Kahinangan 1:9-11)

⁵⁰ Jari binowa sigām e' si Isa paluwas min Awrusalam sampay maka'abut na ni kauman Betani. Pagabut sigām pina'an, pinat'ngge e' si Isa tanganna pangamu'na kahāpan ma sigām.

⁵¹ Pasalta' pa'in iya angamu'-ngamu' ni Tuhan, ala'an iya min sigām ati tabowa pa'angkat ni sulga'. ⁵² Amudji sigām ma iya maina'an bo' yampa pabīng tudju ni Awrusalam. Landu' aheya kakōgan sigām, ⁵³ ati maina'an na pa'in sigām ananglitan Tuhan ma langgal pagkul-banan. *Tammāt*

Central Sinama 2008 NT
Central Sama: New Testament & Old Testament
portions

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Sama

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b089ff01-1037-5fdd-b89e-8fab443a2f8a